

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่หนึ่งกล่าวถึง โครงการพัฒนากีฬาชาติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตอนที่ 2 กล่าวถึง นิสิตนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา และตอนที่ 3 กล่าวถึง นิสิตโครงการพัฒนากีฬาชาติกับการฝึกหลักและเงื่อนไขของการเป็นนิสิตโครงการพัฒนากีฬาชาติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 โครงการพัฒนากีฬาชาติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โครงการพัฒนากีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ถือกำเนิดขึ้นหลังจากการแข่งขัน กีฬาซีเกมส์ครั้งที่ 13 เมื่อเดือนธันวาคม 2528 ซึ่งการแข่งขันครั้งนั้นประเทศไทยเป็นเจ้าภาพ และการแข่งขันประสบความสำเร็จอย่างงดงาม โดยนักกีฬาของไทยสามารถกวาดเหรียญทอง มาเป็นอันดับที่ 1 ถึง 93 เหรียญ จนกระทั่งได้สมญาว่า "เจ้าซีเกมส์" และนับเป็นครั้งแรกที่ ประเทศไทยได้ครองความเป็นเจ้าเหรียญทองชนะเลิศในกีฬาซีเกมส์ ความสำเร็จในครั้งนั้น นำมาซึ่งชื่อเสียงและเกียรติภูมิให้แก่ชาวไทยทั้งประเทศเป็นอันมาก ส่วนสำคัญของความสำเร็จ ที่ลืมนิได้ก็คือผู้ที่เสียสละ ทูมเททั้งกำลังกายและกำลังใจ รวมถึงเวลาอันมีค่าของเขาเพื่อสร้าง ชื่อเสียงให้แก่ประเทศชาติ นั่นก็คือ ... นักกีฬา ซึ่งกว่าจะก้าวเข้ามาเป็นตัวแทนของคนใน ชาตติงสุสานมแข่งขันกีฬานั้น จะต้องม้ทักษะ จะต้องใช้เวลาในการฝึกฝน และต้องผ่านการ คัดเลือกและแข่งขันมาหลายครั้ง ซึ่งต้องใช้เวลาหลายปีจึงจะผ่านขั้นตอนเหล่านั้น และในการ แข่งขัน เมื่อน่ายแพ้ ก็ไม่ได้รับความสนใจ และถ้าหากเป็นผู้ชนะก็จะได้รับการยกย่องสรรเสริญ แต่ในเวลาที่ไม่ยาวนานนักหมดการแข่งขัน นักกีฬาเหล่านั้นก็ค่อยๆถูกลืมไป จนลืมนิไปเลยในที่สุด

ด้วยเหตุนี้ บุคลากรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อันประกอบด้วยคณาจารย์ ข้าราชการและนิสิตซึ่งร่วมมีบทบาทในกีฬาซีเกมส์ในครั้งนั้น ได้นำเรื่องพร้อมข้อมูลดังกล่าวเข้า ปรีกษาหารือนายเกษม สุวรรณกุล ซึ่งดำรงตำแหน่งอธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในขณะนั้น เพื่อหาแนวทางช่วยเหลือผู้ที่สร้างชื่อเสียงให้กับประเทศชาติ โดยมีแนวความคิดว่าจุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย น่าจะมีบทบาทในฐานะที่เป็นมหาวิทยาลัยซึ่งมีศักยภาพเพียงพอที่จะให้การสนับสนุนด้านการศึกษาแก่ผู้ที่สร้างชื่อเสียงให้กับประเทศชาติในด้านการศึกษา โดยในขณะที่ยังคงภาครัฐและเอกชนในขณะนั้น ต่างก็เสริมสร้างแรงจูงใจและให้รางวัลแก่นักกีฬาในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ เงินรางวัล โล่ประกาศเกียรติคุณ สิ่งของ การปรากฏตัวต่อสาธารณชน ตลอดจนการเสนอขอเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในฐานะสถาบันการศึกษา จึงน่าจะช่วยให้ในเรื่องของการศึกษาได้ ซึ่งเป็นการให้ทางหนึ่งเช่นกัน คือ ให้โอกาสกับนักเรียนที่มีความสามารถทางด้านกีฬาโดยเฉพาะ ในที่สุดอธิการบดีได้ให้ความเห็นชอบในเรื่องดังกล่าว จึงได้อนุมัติให้มีโครงการเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้มีความสามารถดีเด่นระดับชาติในด้านการศึกษา เข้าศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยให้ชื่อว่า "โครงการพัฒนากีฬาชาติ" โดยโครงการนี้มีจุดเน้นส่งเสริมให้ผลิตในโครงการประสบความสำเร็จทางด้านกีฬาและการศึกษาควบคู่กันไป ซึ่งฝ่ายกิจการนิสิตได้รับนโยบายนี้มาดำเนินการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจึงนับเป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งแรกที่ริเริ่มโครงการดังกล่าวนี้ โดยถือกำเนิดขึ้นในปี พ.ศ. 2529

หลังจากที่โครงการพัฒนากีฬาชาติของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ดำเนินการผ่านนั้นไปหนึ่งปีเต็ม สถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ ก็เริ่มต้นตัวและหันมาให้ความสนใจกันอย่างจริงจัง เช่น มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โรงเรียนเตรียมทหาร จึงนับเป็นนิมิตหมายที่ดีสำหรับวงการกีฬาในประเทศไทยที่กำลังก้าวรุดหน้า และขยายตัวไปในหมู่สถาบันการศึกษา ซึ่งผลิตชนชั้นปัญญาชนของประเทศ (ไทยรัฐ, 31 มกราคม 2532)

วัตถุประสงค์และการดำเนินงาน ของโครงการพัฒนากีฬาชาติของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2533-ปัจจุบัน

เพื่อให้การจัดและดำเนินงานของโครงการพัฒนากีฬาชาติเป็นไปเพื่อส่งเสริมและพัฒนากีฬาชาติอย่างแท้จริง โครงการฯ โดยความเห็นชอบจากสภามหาวิทยาลัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ให้เหมาะสม ดังนี้

1. สนับสนุนและส่งเสริมกีฬาของชาติไปสู่ความเป็นเลิศ
2. เปิดโอกาสแก่นักกีฬาผู้มีความสามารถดีเด่นระดับชาติได้เข้าศึกษา

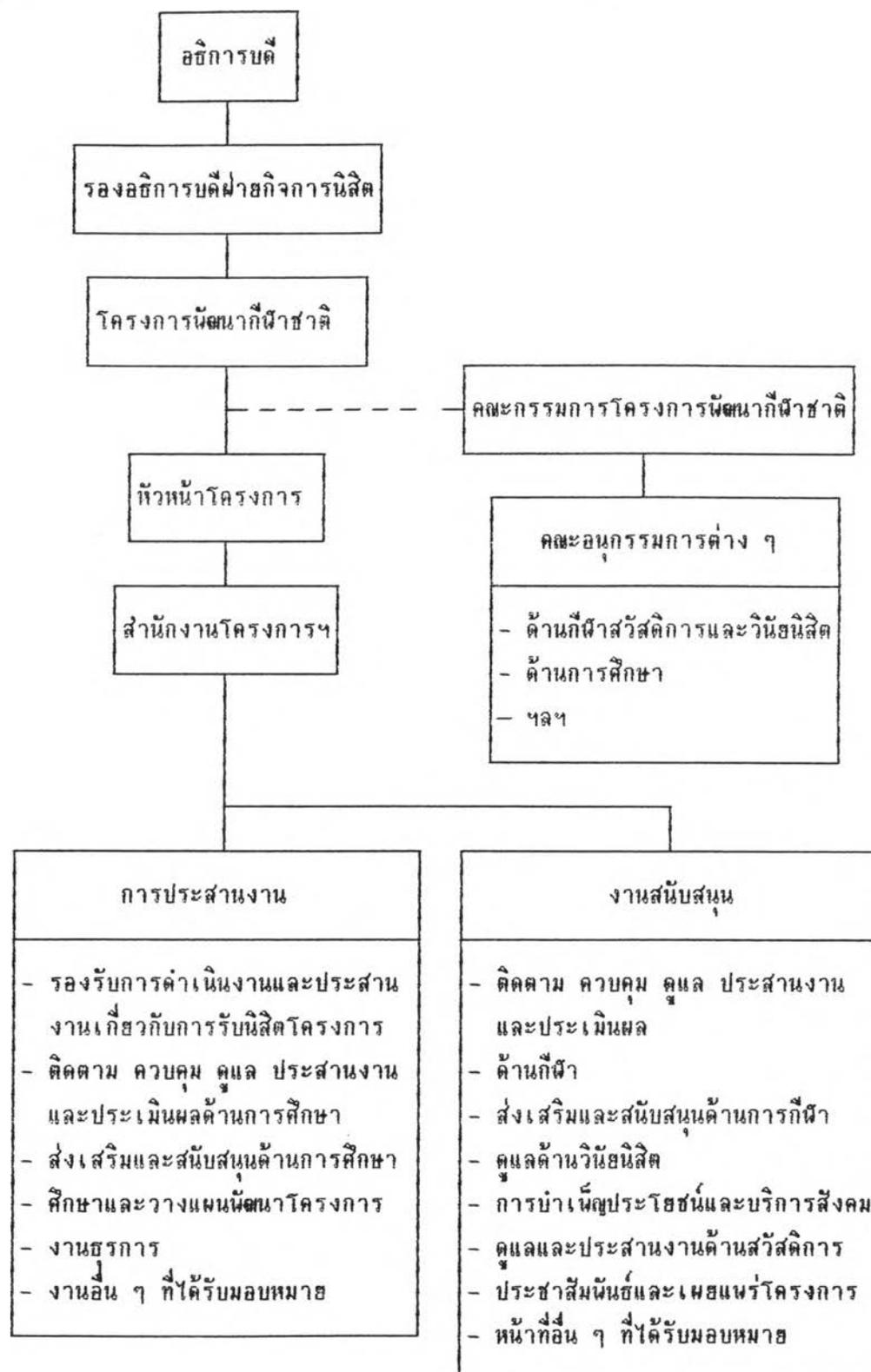
ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. ส่งเสริมให้นักกีฬาเป็นผู้มีคุณธรรม มีบุคลิกภาพดี มีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์ มีระเบียบวินัยและมีน้ำใจเป็นนักกีฬา สามารถเป็นผู้นำและเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านกีฬาในอันที่จะเป็นการกระตุ้นในประชากรของประเทศให้หันมาสนใจกีฬามากขึ้น (โครงการพัฒนากีฬาชาติ, 2535)

การดำเนินงานของโครงการพัฒนากีฬาชาติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โครงการพัฒนากีฬาชาติอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของอธิการบดีและรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต โดยมีโครงร่างการบริหารงาน ดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 1 โครงสร้างการบริหารโครงการพัฒนากีฬาสีชาติ พ.ศ. 2533-ปัจจุบัน

แหล่งข้อมูล: เอกสารโครงการพัฒนากีฬาสีชาติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การดำเนินงานของโครงการพัฒนาท้องถิ่นชาติ มีหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย เกี่ยวข้องด้วยดังนี้คือ

หน่วยงานภายในมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย

ฝ่ายวิชาการ มีส่วนเกี่ยวข้องในฐานะหน่วยงานที่ควบคุมคุณภาพมาตรฐานทางวิชาการในระดับปริญญาตรี โดยเกี่ยวข้องในเรื่องของกระบวนการรับเข้า กล่าวคือ จัดการเรื่องรับสมัคร การทดสอบทางด้านวิชาการ การประกาศผลการคัดเลือก รวมทั้งการดูแลความสำเร็จทางด้านวิชาการของนิสิตโครงการฯ ว่านิสิตจะสามารถเรียนได้หรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเกณฑ์มาตรฐานของวิชาที่เป็นแกนกลาง คือ วิชาการศึกษาทั่วไป

ฝ่ายกิจการนิสิต มีส่วนเกี่ยวข้องในฐานะเป็นเจ้าของโครงการฯ โดยมีหน้าที่รับผิดชอบ ดำเนินการในเรื่อง การนิจารณาคุณสมบัติด้านกีฬาและประสานงานการนิจารณาคัดเลือก ดูแลกระบวนการทั้งหมด โดยเฉพาะอย่างยิ่งดูแลให้นิสิตโครงการฯ มีโอกาสพัฒนาความสามารถทางด้านกีฬา และเข้าร่วมแข่งขันในสนามของมหาวิทยาลัย อีกทั้งในการแข่งขันกีฬาระดับชาติและนานาชาติ

คณะวิชา มีส่วนเกี่ยวข้องในฐานะที่คอยดูแลนิสิตโครงการฯ ในด้านวิชาการโดยตรง กล่าวคือ ในด้านการเรียนการสอน และการมีส่วนร่วมในการนิจารณารับนิสิต

ภาควิชาพลศึกษา มีส่วนเกี่ยวข้องมากหากแต่ไม่โดยตรง โดยเกี่ยวข้องในฐานะที่เป็นหน่วยที่ให้ความรู้ในด้านการนิเทศทักษะและความสามารถทางการกีฬา แก่นิสิตโครงการฯ อีกทั้งยังเป็นภาควิชาที่มีผู้เรียนที่เป็นนิสิตโครงการฯ ไปสังกัดมากที่สุด

ฝ่ายทะเบียนและประมวลผล มีส่วนเกี่ยวข้องในฐานะเป็นหน่วยที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลการเรียนของนิสิตโครงการฯ

สถาบันภาษา มีส่วนเกี่ยวข้องในฐานะเป็นหน่วยที่จัดการเรียนการสอนในด้านภาษาให้กับนิสิตโครงการฯ ตามการร้องขอของโครงการพัฒนาท้องถิ่นชาติ

หน่วยงานภายนอกมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย

สมาคมกีฬาต่าง ๆ มีส่วนเกี่ยวข้องกับในฐานะของกีฬาแต่ละประเภทซึ่งนักกีฬาเข้าไปสังกัดและเล่นกีฬาประเภทนั้น ๆ ให้

การกีฬาแห่งประเทศไทย มีส่วนเกี่ยวข้องกับในฐานะให้การสนับสนุนในด้านอุปกรณ์และผู้ฝึกสอน

สมาคมนิสิตเก่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีส่วนเกี่ยวข้องโดยส่งเสริมในกิจการด้านกีฬาของมหาวิทยาลัย ให้การสนับสนุนด้านการเก็บตัว เงินทุน อีกทั้งมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้มีความสามารถดีเด่นในทางกีฬาเข้าศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กล่าวโดยสรุป การดำเนินการของโครงการนิสิตนักกีฬาชาติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จะต้องเกี่ยวข้องกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย โดยหน่วยงานภายในที่จะต้องเกี่ยวข้องได้แก่ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายกิจการนิสิต คณะวิชา ภาควิชาหลักสูตรศึกษา ฝ่ายทะเบียนและประมวลผล และสถาบันภาษา ส่วนหน่วยงานภายนอก ได้แก่ สมาคมกีฬาต่างๆ การกีฬาแห่งประเทศไทย และสมาคมนิสิตเก่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากการรับนักกีฬาดำเนินตามโครงการนิสิตนักกีฬาชาติในปี น.ศ.2529 โครงการได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งปีการศึกษา 2535 มีนักกีฬาดำเนินรวม 7 รุ่น ดังตารางต่อไป

ตารางที่ 1 จำนวนนิสิตโครงการพัฒนากีฬาสีชาติ ปี 2529-2535 จำนวนตามคณะที่เข้าศึกษา

รหัสนี้	เข้าศึกษา ปีการศึกษา	คณะ/จำนวนเฉลี่ย										รวม	สถานภาพ					หมายเหตุ
		ครุ	รัฐ	นิติ	นิเทศ	พาณิชยศาสตร์	เศรษฐศาสตร์	วิทยาศาสตร์	วิทยาศาสตร์	เกษตร	อักษร		ฝึกสอน	ลาออก	จบการศึกษา			
															2532	2533	2534	
1	2529	19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19	-	1	13	4	-	
2	2530	19	2	-	2	-	-	-	-	-	-	23	-	1	-	17	5	ไม่รวม
3	2531	29	2	2	2	5	2	-	5	-	-	47	2	2	-	-	32	จำนวนผู้ ที่ลาออก และผู้ที่ สำเร็จ
4	2532	20	2	2	4	3	3	3	5	-	-	42	4	4	-	-	-	การศึกษา ในภาค
5	2533	13	2	2	2	6	2	3	4	-	-	34	1	-	-	-	-	การศึกษา ที่ 1 ปีการศึกษา
6	2534	25	4	2	3	7	3	2	5	1	1	53	4	4	-	-	-	ศึกษา
7	2535	19	5	2	3	5	-	4	5	1	-	44	-	-	-	-	-	2535

แหล่งข้อมูล: โครงการพัฒนากีฬาสีชาติ และสำนักทะเบียนและประมวลผล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535

ในจำนวนนี้เป็นผู้ที่ยังคงศึกษาอยู่จนถึงภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2535 จำนวน 162 คน กระจายอยู่ตามคณะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

จำนวนนิสิตโครงการพัฒนากีฬาชาติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2535

คณะ	จำนวน
1. ครุศาสตร์	73
2. วิศวกรรมศาสตร์	18
3. พาณิชยศาสตร์และการบัญชี	18
4. นิติศาสตร์	9
5. วิทยาศาสตร์	11
6. รัฐศาสตร์	11
7. เศรษฐศาสตร์	8
8. นิเทศศาสตร์	11
9. เกษีษศาสตร์	2
10. อักษรศาสตร์	1
รวม	<u>162</u>

แหล่งข้อมูล: สำนักทะเบียนและประมวลผล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535

ปัจจุบันถึงปีการศึกษา 2535 มีคณะที่เข้าร่วมโครงการนี้แล้วได้แก่ คณะครุศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ คณะพาณิชยศาสตร์ และการบัญชี คณะวิทยาศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ และคณะอักษรศาสตร์

ในจำนวนนักกีฬาโครงการพัฒนากีฬาชาติ จำนวน 7 รุ่น นี้ สามารถจำแนกความสามารถในประเภทกีฬาต่าง ๆ ได้เป็นจำนวน 21 ประเภท ได้แก่ กรีฑา วาสน้ำ เทนนิส แบดมินตัน ฮีมนาสติก รักบี้ฟุตบอล ซอฟท์บอล ย็อกกี วอลเลย์บอล บาสเกตบอล สกีน้าหนัก มวยไทย วินเซิร์ฟ กอล์ฟ เทเบิลเทนนิส กระโดดน้ำ เทควันโด ฮิงชู และตะกร้อ โดยเมื่อจัดกลุ่มชนิดกีฬาสามารถแบ่งออกได้เป็น 5 กลุ่ม คือ กีฬาที่เล่นเป็นทีมหรือชุด กีฬาที่เล่นเป็นรายบุคคล กีฬาต่อสู้ป้องกันตัว กีฬาประเภทลู่และลาน และกีฬาทางน้ำ

การกำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครเข้าศึกษาตามโครงการพัฒนากีฬาชาติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่ปีการศึกษา 2529-ปีการศึกษา 2535 มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในส่วนที่เกี่ยวกับคุณสมบัติทางด้านกีฬาให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้แก่ผู้มีความสามารถทางกีฬาได้กว้างขวางขึ้น ส่วนในด้านการศึกษา ในบางคณะ เช่น คณะวิทยาศาสตร์และคณะวิศวกรรมศาสตร์ ได้เพิ่มเติมข้อกำหนดคุณสมบัติด้านการศึกษา โดยในคณะวิทยาศาสตร์ ผู้สมัครต้องเป็นผู้ที่กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ระดับคะแนนเฉลี่ยรวมทุกวิชาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-5 รวมกันไม่ต่ำกว่า 2.50 และได้ระดับคะแนนเฉลี่ยวิชาเคมี ชีววิทยา ฟิสิกส์ และคณิตศาสตร์ ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-5 รวมกันไม่ต่ำกว่า 2.50 หรือผู้สมัครต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในสาขาที่ 1 หรือผ่านการสอบเทียบเท่า และมีระดับคะแนนเฉลี่ยรวมทุกวิชาในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายไม่ต่ำกว่า 2.50 ส่วนในคณะวิศวกรรมศาสตร์ ผู้สมัครต้องเป็นผู้ที่กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยได้ระดับคะแนนเฉลี่ยรวมทุกวิชาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ไม่ต่ำกว่า 2.50

ในการพิจารณาคัดเลือก ดำเนินการในรูปกรรมการและอนุกรรมการ อันประกอบด้วย คณะกรรมการนิจรรณารับนักเรียนผู้มีความสามารถด้านกีฬาเข้าศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยโดยวิธีพิเศษ คณะอนุกรรมการทดสอบวิชาการ คณะอนุกรรมการพิจารณาคุณสมบัติกีฬา และคณะอนุกรรมการสัมภาษณ์ แต่ในการนิจรรณารับนักเรียนผู้มีความสามารถทางด้านกีฬาเข้าศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปีการศึกษา 2536 ไม่มีการสอบสัมภาษณ์ เกณฑ์การคัดเลือกจะพิจารณาจากผลการทดสอบวิชาการ และความสามารถด้านกีฬา โดยจะเน้นความสำคัญเรื่องความสามารถด้านกีฬาเป็นหลัก และผลการทดสอบวิชาการว่าผ่านเกณฑ์ที่จะเข้าศึกษาต่อได้หรือไม่เป็นส่วนประกอบ

ระบบการดูแลและพัฒนานิสิตโครงการพัฒนากีฬาชาติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากภารกิจหลักที่กำหนดไว้ในสัญญาเข้าศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตามโครงการพัฒนากีฬาชาติ ระบุไว้อย่างชัดเจนว่านิสิตโครงการฯ จำต้องมีภารกิจหลัก 2 ประการ คือทางด้านการกีฬา จำต้องพัฒนาความสามารถทางด้านการกีฬาเพื่อรับใช้ชาติและมหาวิทยาลัย ในขณะที่เดียวกันทางด้านการศึกษาก็จำต้องศึกษาให้สำเร็จตามหลักสูตร กล่าวโดยสรุป คือ นิสิต

โครงการฯ จำต้องประสบความสำเร็จทั้งทางด้านการกีฬาและการศึกษาควบคู่กันไป ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยได้จัดการดูแลและพัฒนานิสิตโครงการฯ โดยการจัดให้นิสิตโครงการฯ ทุกคนมี อาจารย์ที่ปรึกษา 2 ฝ่าย คือ อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ และอาจารย์ที่ปรึกษากีฬา โดย อาจารย์บางท่านจะเป็นทั้งอาจารย์ที่ปรึกษากีฬาและวิชาการ เพื่อดูแลรับผิดชอบด้านการกีฬา และการเรียนของนิสิตโครงการฯ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ คือ ผู้ได้รับการมอบหมายจากคณะหรือภาควิชาให้ หน้าที่รับผิดชอบดูแลให้คำแนะนำแก่นิสิตโครงการนิสิตนักกีฬาชาติในด้านการเรียน รวมถึงด้านอื่น ๆ ที่มีปัญหา

อาจารย์ที่ปรึกษากีฬา หมายถึง ผู้ที่ได้รับการมอบหมายให้เป็นที่ปรึกษาชมรมกีฬา ประเภทต่าง ๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทำหน้าที่ให้คำแนะนำด้านกีฬากีฬา รวมถึงการดูแลการฝึกซ้อมกีฬานิสิตโครงการฯ ที่สังกัดในกีฬาประเภทนั้น ๆ

อนึ่ง ตั้งแต่ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2535 เป็นต้นไป อาจารย์ที่ปรึกษากีฬา จะมีภาระหน้าที่เพิ่มขึ้น กล่าวคือ ก่อนการลงทะเบียน นิสิตโครงการฯ จะต้องขอความคิดเห็น จากอาจารย์ที่ปรึกษากีฬาก่อน และอาจารย์ที่ปรึกษากีฬาก็จะพิจารณาถึงความรับผิดชอบด้านการฝึกซ้อมของนิสิต การแบ่งเวลา รวมทั้งโปรแกรมการแข่งขันกีฬาที่มี หากพิจารณาแล้วเห็นว่าอยู่ในเกณฑ์ดี และนิสิตจะสามารถเรียนได้ อาจารย์ที่ปรึกษากีฬาก็จะเสนอความเห็นไปยัง อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการก็จะพิจารณาตามการเสนอของอาจารย์ที่ปรึกษากีฬา

สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษากีฬาและวิชาการนั้น มีภาระหน้าที่ทั้ง 2 ส่วน คือ ทั้งในส่วนของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการและอาจารย์ที่ปรึกษากีฬา

กล่าวโดยสรุป อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการมีหน้าที่ดูแลด้านการศึกษาของนิสิตโครงการฯ อาจารย์ที่ปรึกษากีฬา ดูแลด้านกีฬากีฬา ส่วนอาจารย์ที่ปรึกษากีฬาและวิชาการ จะต้องดูแลทั้ง 2 ส่วน คือทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับด้านการเรียนและด้านกีฬากีฬา แต่ในปัจจุบัน มีการประสานกันระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการและอาจารย์ที่ปรึกษากีฬา เกี่ยวกับการลงทะเบียนของนิสิตโครงการฯ

นอกจากในเรื่องของการจัดให้นิสิตโครงการฯ มีอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการและอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว ก็ยังมีการจัดโครงการสอนเสริมเพื่อสนับสนุนในด้านการเรียนแก่นิสิตโครงการฯ

โครงการสอนเสริม จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมนิสิตโครงการฯ สามารถเรียนให้จบตามกระบวนการหลักสูตรในระดับปริญญาตรี โดยโครงการสอนเสริมอาจจะจัดได้ในลักษณะต่อไปน้ (ปาดงสาร หัสคินทร, สัมภาษณ์, 24 พฤศจิกายน 2535)

1. คณะอนุกรรมการการศึกษา สามารถจัดสอนเสริมในหมู่คณะเองได้
2. หากคณะต่างๆประสงค์จะจัดสอนเสริม ก็ให้เสนอโครงการสอนเสริมนั้นต่อโครงการพัฒนาภาษาชาติเพื่ออนุมัติงบประมาณ อาทิ ภาควิชาพลศึกษา ขอจัดสอนเสริมวิชาอารยธรรม สรีระวิทยาให้กับนิสิตโครงการฯในสังกัดภาควิชา
3. เมื่อนิสิตโครงการฯ 2-3 คน ในคณะเรียนไม่ทันเนื่องจากการแข่งขันกีฬา รองคณบดีฝ่ายวิชาการของคณะหรือหัวหน้าภาค สามารถยื่นเรื่องขอจ้างอาจารย์พิเศษมาสอนเสริมได้ โดยโครงการฯจะอนุมัติด้านงบประมาณ

สำหรับโครงการสอนเสริมที่จัดอยู่ในปัจจุบัน แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ โครงการสอนเสริมที่จัดหลังจากรับนักกีฬาเข้ามา ในช่วงก่อนเปิดภาคเรียน จะมีการสอนเสริมในวิชาคณิตศาสตร์และวิชาภาษาอังกฤษ การจัดสอนเสริมนี้ไม่บังคับว่า นักกีฬาทุกคนต้องเข้าเรียน เพราะตัวอย่างเช่น วิชาคณิตศาสตร์ผู้ที่เข้าเรียน ก็จะเป็นผู้ที่ต้องใช้วิชาคณิตศาสตร์ในการศึกษาในคณะ ซึ่งบางคณะไม่จำเป็นต้องใช้วิชาคณิตศาสตร์ นิสิตก็ไม่จำเป็นต้องเรียน การสอนเสริมในลักษณะนี้ เน้นจัดทำในปีการศึกษา 2535 นักกีฬาให้ความสนใจเข้าร่วม โดยในด้านการดำเนินการจัดสอนภาษาอังกฤษ ทางโครงการพัฒนาภาษาชาติได้ขอความร่วมมือไปยังสถาบันภาษา ส่วนในด้านวิชาคณิตศาสตร์ได้จ้างอาจารย์คณิตศาสตร์จากคณะวิทยาศาสตร์มาสอนให้ ส่วนโครงการสอนเสริมอีกลักษณะหนึ่ง เป็นการสอนเสริมซึ่งอาจารย์ที่ดูแลนิสิตโครงการฯ ในแต่ละคณะจัดขึ้นเอง โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากโครงการพัฒนาภาษาชาติ ซึ่งโครงการฯได้รับการสนับสนุนจากสมาคมนิสิตเก่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และบางส่วนได้จากงบประมาณของมหาวิทยาลัย

ในทางปฏิบัติในด้านการสอนเสริมนี้ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี และคณะวิทยาศาสตร์ ได้จัดสอนเสริมให้กับนิสิตโครงการฯ ในลักษณะตัวต่อตัว หรือเป็นกลุ่ม 2-3

คน ส่วนคณะครุศาสตร์ เท่าที่ผ่านมาทางภาควิชาพลศึกษาได้จัดให้แก่นิสิตปี 1 แต่นิสิตปี 2, 3 และ 4 มักมีปัญหาเรื่องเวลาว่างไม่ตรงกัน เพราะแยกกันไปเรียน คณะวิศวกรรมศาสตร์หาอาจารย์สอนยาก ในขณะที่คณะนิเทศศาสตร์ พบว่า การจัดสอนเสริมรวม นิสิตไม่ค่อยให้ความสนใจไปเรียน เนื่องจากนิสิตโครงการฯ คณะนิเทศศาสตร์มาจากครอบครัวที่มีฐานะจึงเข้ากับผู้อื่นยาก อย่างไรก็ตาม ในคณะอื่น ๆ เช่น คณะนิติศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ ฯลฯ มิได้มีการจัดสอนเสริมเนื่องจากมีนิสิตโครงการฯ น้อย

จากที่กล่าวมาแล้วทั้งหมดข้างต้น พอสรุปได้ว่าโครงการสอนเสริมเป็นโครงการที่จัดทำขึ้นเพื่อส่งเสริมนิสิตโครงการฯ ในด้านการศึกษาให้สามารถเรียนและสอบผ่านได้ครบตามหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรี และโดยหลักการ การจัดสอนเสริมสามารถกระทำได้ใน 3 ลักษณะ คือ คณะอนุกรรมการจัดสอนเสริมในหมู่คณะเอง คณะต่าง ๆ จัดสอนเสริม ซึ่งกระทำได้ยาก และในลักษณะที่นิสิตรายบุคคลหรือกลุ่ม 2-3 คน เรียนไม่ทันเนื่องจากการแข่งขันกีฬา รองคณบดีฝ่ายวิชาการหรือหัวหน้าภาควิชาสามารถนำเสนอต่อโครงการพัฒนากีฬาชาติ จัดอาจารย์พิเศษมาสอนให้ แต่ในปัจจุบันที่ดำเนินการอยู่ใน 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ การจัดสอนเสริมที่จัดหลังจากรับนักกีฬาเข้ามาในช่วงก่อนเปิดภาคเรียน ซึ่งเนิ่งเริ่มจัดทำในปีการศึกษา 2535 การจัดสอนเสริมในลักษณะนี้ประสบความสำเร็จพอสมควร เนื่องจากนิสิตให้ความสนใจ การจัดสอนเสริมอีกลักษณะหนึ่งเป็นลักษณะที่คณะดำเนินการเอง ซึ่งอาจแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบย่อย คือ รูปแบบที่คณะจัดสอนเสริมในวิชาที่นิสิตลงทะเบียนเรียนพร้อม ๆ กันมักจัดในคณะที่มีนิสิตโครงการฯ เป็นจำนวนมาก คือ ภาควิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ ส่วนอีกรูปแบบหนึ่งที่คณะจัดทำก็คือ การจัดสอนเสริมที่อาจารย์ที่ดูแลนิสิตโครงการฯ ในแต่ละคณะจัดทำขึ้น เพื่อช่วยเหลือนิสิตรายบุคคล หรือกลุ่มนิสิต 2-3 คน ที่เรียนไม่ทันเนื่องจากต้องไปแข่งขันกีฬา การจัดสอนเสริมในรูปแบบหลังนี้จะประสบความสำเร็จหรือไม่ มากน้อยเพียงไรขึ้นอยู่กับอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการของนิสิตโครงการฯ และตัวนิสิตโครงการฯ เป็นสำคัญ

คณะกรรมการด้านการศึกษากีฬาสวัสดิการและวินยนิสิต

การดูแลและพัฒนานิสิตโครงการ นอกจากจะจัดในรูปของระบบอาจารย์ที่ปรึกษา และการสอนเสริมแล้ว ยังมีการดูแลและพัฒนาในรูปของอนุกรรมการที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้น คณะอนุกรรมการต่าง ๆ มีดังนี้

1. คณะอนุกรรมการด้านการศึกษา ประกอบด้วย รองคณบดีฝ่ายวิชาการหรือผู้แทนจากคณะที่เปิดรับนิสิตโครงการ เป็นกรรมการหลัก มีหน้าที่ในการกำหนดแผนนโยบาย การดูแลส่งเสริมและการวางแผนทางการประสานงานเพื่อการติดตามผลความก้าวหน้าทางการศึกษาของนิสิตโครงการ รายละเอียดของหน้าที่คณะอนุกรรมการชุดนี้มีดังนี้

ก. ดูแลและควบคุมเกี่ยวกับการเรียนและเกณฑ์การลงทะเบีย่นของนิสิตในโครงการฯ ตามที่คณะกรรมการพิจารณาปรับนักเรียนผู้มีความสามารถดีเด่นระดับชาติในทางกีฬามาเข้าศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยโดยวิธีพิเศษมอบหมาย

ข. รับผิดชอบในการติดตามผลของการศึกษา ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการศึกษาและการจัดสอนเสริมของนิสิตโครงการฯ ตลอดจนพิจารณาดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาตามนโยบายของคณะกรรมการพิจารณาปรับนักเรียนผู้มีความสามารถดีเด่นระดับชาติในทางกีฬา

ค. สรุปปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานและเสนอแนวทางการปรับปรุงแก้ไขด้านการศึกษานิสิตในโครงการฯ ต่อคณะกรรมการพิจารณาปรับนักเรียนผู้มีความสามารถดีเด่นระดับชาติในทางกีฬาฯ

ง. ประสานงานร่วมกับคณะกรรมการด้านกีฬาสวัสดิการและวินยนิสิตในโครงการพัฒนากีฬาชาติ เพื่อการดูแลนิสิตให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการพัฒนากีฬาชาติ

จ. ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆตามที่คณะกรรมการพิจารณาปรับนักเรียนผู้มีความสามารถดีเด่นระดับชาติในทางกีฬาฯ มอบหมาย

2. คณะอนุกรรมการด้านกีฬาสวัสดิการและวินยนิสิตโครงการ ประกอบด้วย อาจารย์ที่ปรึกษาชมรมกีฬาสโมสรนิสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นกรรมการหลักทำหน้าที่กำหนดแผนนโยบาย การดูแลส่งเสริม การพัฒนาระดับความสามารถทางกีฬา รายละเอียดของ

หน้าที่คณะกรรมการชุดนี้

ก. ดูแลและควบคุมเกี่ยวกับการกีฬา สวัสดิการและวินัยนิสิตในโครงการ นิสิตกีฬาชาติ ตามที่คณะกรรมการพิจารณาให้นักเรียนผู้มีความสามารถดีเด่นระดับชาติในทาง กีฬาเข้าศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยโดยวิธีพิเศษมอบหมาย

ข. รับผิดชอบในการติดตามผลการกีฬา ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนา กีฬาของนิสิตในโครงการฯ ตลอดจนพิจารณาดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกีฬา ความ โยบายของคณะกรรมการพิจารณาให้นักเรียนผู้มีความสามารถดีเด่นระดับชาติในทางกีฬา

ค. ประสานงานร่วมกับคณะกรรมการด้านการศึกษา เพื่อการดูแลนิสิต ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการนิสิตกีฬาชาติ

ง. ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการพิจารณาให้นักเรียนผู้มีความสามารถ ดีเด่นระดับชาติในทางกีฬามอบหมาย

งานที่คณะกรรมการชุดนี้ได้ดำเนินการไว้ มีดังนี้

1. การวางแผนทาง กำหนดให้นักิสิตต้องรับผิดชอบในการแจ้งแผนโปรแกรม การฝึกซ้อมแข่งขันกีฬา การรายงานผลการแข่งขันกีฬา การขอลาไปแข่งขันหรือฝึกซ้อมต่าง ประเทศ เมื่ออนุกรรมการสรุปประเมินผลความก้าวหน้า และส่งให้กับอาจารย์ที่ปรึกษาฝ่าย วิชาการ ใช้ประกอบการพิจารณาอนุมัติการลงทะเลเป็นน เรือของนิสิต

2. การกำหนดแนวทางในการพิจารณาความเหมาะสมของการลาไปแข่งขัน หรือฝึกซ้อมต่างประเทศ

3. การเสนอออกประกาศว่าด้วย วินัยนิสิตโครงการ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับ นิสิตโครงการถือปฏิบัติ และเป็นมาตรการในการควบคุมดูแลโครงการนิสิตกีฬาชาติด้วย

4. การประสานงานกับฝ่ายกิจการนิสิต ในเรื่องการพิจารณาจัดสวัสดิการให้ กับนิสิตโครงการ เช่น หอพักและทุนการศึกษา

5. จัดประชุมอาจารย์ที่ปรึกษาชมรม ร่วมกับนิสิตโครงการฯ เพื่อให้แนวทาง ในการพัฒนาความสามารถด้านกีฬาของนิสิตโครงการฯ

ส่วนทางด้าน การดูแลด้านสวัสดิการนิสิตโครงการนิสิตกีฬาชาตินั้น ให้ฝ่ายกิจการ นิสิตจัดให้ทุนการศึกษาเพื่อช่วยเหลือนิสิตโครงการฯ เป็นการเฉพาะแยกจากส่วนทุนการศึกษาที่

นิสิตอาจขอลดทุนผ่านทางคณะ ในด้านที่พักเกี่ยวกับการขอนักถาวร คณะอนุกรรมการด้าน การกีฬา สวัสดิการและวินัยนิสิตในโครงการพัฒนากีฬาชาติ เห็นควรวินิจฉัยกิจการนิสิตกำหนด เป็นนโยบายให้สิทธิในสิทธิโครงการฯ ที่มีภูมิลำเนาต่างจังหวัดและประสงค์จะขอให้นักได้สิทธิเข้า นักทุกคน สำหรับนิสิตที่มีภูมิลำเนาในกรุงเทพมหานครก็อาจพิจารณาเป็นราย ๆ ไป ส่วนการ ขอนักชั่วคราวเพื่อการฝึกซ้อม/แข่งขัน คณะอนุกรรมการด้านการศึกษา สวัสดิการและวินัยนิสิต โครงการนี้ ได้เห็นควรวินิจฉัยกิจการนิสิตกำหนดเป็นนโยบาย ให้มีการสำรองห้องนักศึกษิต นิเวศน์เพื่อบริการให้กับนิสิตโครงการฯ ที่จะฝึกซ้อมหรือแข่งขันกีฬา โดยคิดอัตราค่าเช่า นัก เป็นพิเศษ

การลงทะเบียนและปฐมนิเทศนิสิตโครงการ

มหาวิทยาลัยได้กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการลงทะเบียนและได้จัดปฐมนิเทศนิสิต โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้ (เอกสารประกอบการประชุมโครงการพัฒนากีฬาชาติ, 2532) การจัดปฐมนิเทศและการจัดประชุมนิสิตโครงการฯ ในทุกปีการศึกษา หลังจากที่ได้ประกาศผลการคัดเลือกนิสิตเข้าศึกษาตามโครงการพัฒนากีฬาชาติแล้ว โครงการได้จัด ให้มีการประชุมชี้แจงนิสิตโครงการ และให้ความรู้ในเรื่องการปรับตัวก่อนเปิดภาคการศึกษา และเมื่อเริ่มเปิดภาคการศึกษาแล้ว หลังจากจัดให้มีการปฐมนิเทศรวมของมหาวิทยาลัยแล้ว โครงการได้จัดปฐมนิเทศนิสิตใหม่ของโครงการพัฒนากีฬาชาติ โดยมี การเชิญผู้ปกครองเข้าร่วม ในการปฐมนิเทศด้วย ซึ่งเป็นการสร้างความเข้าใจ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและ มหาวิทยาลัยในอันที่จะช่วยกันดูแล ส่งเสริมพัฒนาความสามารถของนิสิตให้ประสบความสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ ซึ่งการดำเนินการนี้ได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่เริ่มจัดตั้งโครงการ จนถึงปัจจุบัน

ส่วนในด้านการลงทะเบียนนั้น ในปัจจุบันโครงการฯ ได้กำหนดเกณฑ์การลง ทะเบียนใหม่ เพื่อให้ทุกคณะสามารถยึดถือ ใช้เป็นแนวทางร่วมกัน ซึ่งเกณฑ์การลงทะเบียน นี้ได้เริ่มใช้ตั้งแต่ปี 2530 จนถึงปัจจุบัน

1. การลงทะเบียนเรียนภาคแรกของนิสิตแรกเข้าศึกษาในปีแรก ให้ลง ทะเบียนได้ไม่เกิน 16 หน่วยกิต ทั้งนี้เพื่อให้นิสิตได้ทดลองศึกษาและปรับตัวเข้ากับระบบการ

ศึกษาในมหาวิทยาลัยก่อน เนื่องจากนิสิตต้องมีภารกิจทางด้านการฝึกซ้อมและการแข่งขันด้วย

2. การลงทะเบียนในภาคการศึกษาต่อไป นิสิตอาจลงทะเบียนเรียน ได้ต่ำกว่าหรือเกินกว่า 16 หน่วยกิต โดยอยู่ในดุลยพินิจของอาจารย์ที่ปรึกษา ทั้งนี้ นิสิตจะต้อง นำเสนอผลการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาก่อน ในภาคการศึกษาที่ผ่านมา รวมทั้งการแข่งขัน ในภาคการศึกษานั้นต่ออาจารย์ที่ปรึกษาด้านวิชาการ เพื่อพิจารณาประกอบการให้ความเห็นชอบ ในการลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษานั้น

กล่าวโดยสรุป ระบบการดูแลและพัฒนานิสิตโครงการนิสิตนักกีฬาชาตินั้น จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัยได้จัดให้นิสิตมีอาจารย์ที่ปรึกษากีฬาและอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ มีโครงการสอน เสริม มีคณะกรรมการติดตามนิสิตทางด้านการศึกษา 2 ชุด อีกทั้งยังมีกิจกรรม อื่นๆ อาทิ การปฐมนิเทศ ฯลฯ

บทสัมภาษณ์ผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ อาจารย์ที่ปรึกษากีฬา และอาจารย์ที่ปรึกษากีฬา และวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการนิสิตนักกีฬาชาติ

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับโครงการนิสิตนักกีฬาชาติ อาจารย์ที่ปรึกษา วิชาการ อาจารย์ที่ปรึกษากีฬา ตลอดจนอาจารย์ที่ปรึกษากีฬาและวิชาการ ถึงความคิดเห็น เกี่ยวกับโครงการนิสิตนักกีฬาชาติในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของโครงการนิสิตนักกีฬาชาติ

ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับโครงการนิสิตนักกีฬาชาติ จำนวน 5 ท่าน ได้ให้ข้อคิดเห็น ว่าการดำเนินงานของโครงการฯ ที่ผ่านมา ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ โดยเรียงลำดับวัตถุประสงค์เป็นรายชื่อดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เป็นการสนับสนุนและส่งเสริมกีฬารองชาติไปสู่ความเป็นเลิศ

ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับโครงการนิสิตนักกีฬาชาติ ได้ให้ทัศนะแตกต่างกันเป็น 3 ฝ่าย โดยฝ่ายหนึ่งเห็นว่า โครงการนี้รับนักเรียนที่มีสถานภาพทางด้านกีฬาทั้งที่เป็นนักกีฬาระดับ

ทีมชาติและยังไม่ถึงระดับทีมชาติ ส่วนที่เป็นนักกีฬาทีมชาติก็สามารถรับใช้ชาติต่อไปได้ แต่ก็มี ส่วนน้อยที่ต้องหลุดจากทีมชาติไป บางส่วนที่มีได้เป็นทีมชาติมาก่อนก็ได้มาเป็นทีมชาติ ขณะที่ เป็นนิสิตโครงการฯ ซึ่งก็มีบางส่วนที่ยังไม่สามารถเป็นทีมชาติได้ ฉะนั้นความสำเร็จโดย พื้นฐานรวม ๆ ถือว่าประสบความสำเร็จ แต่การที่จะประสบความสำเร็จเป็นประโยชน์ต่อ ชาติโดยตรงก็ขึ้นอยู่กับ การดำเนินการและปัจจัยหลาย ๆ อย่างควบคู่กันไป ในขณะที่อีกฝ่าย หนึ่งเห็นว่ายังไม่บรรลุถึงจุดที่น่าจะเป็น อาจเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ทำให้ให้นักกีฬา ไม่อยากที่จะฝึกซ้อม มหาวิทยาลัยเองก็ให้การสนับสนุนน้อย ส่วนใหญ่ต้องพึ่งตนเอง หรือไม่ ก็พึ่งสโมสรที่นักกีฬาสังกัด อย่างไรก็ตาม มีผู้ให้ทัศนะว่าหากเป้าหมายคือกีฬาเอเชียนเกมส์ หรือโอลิมปิกก็ว่านักกีฬายังไม่บรรลุความเป็นเลิศด้วยโครงการนี้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เป็นการเปิดโอกาสแก่นักกีฬาผู้มีความสามารถดีเด่นระดับ ชาติได้เข้าศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับโครงการพัฒนาชาติได้ให้ทัศนะที่สอดคล้องกันว่า โครงการนี้เป็นโครงการที่เปิดโอกาสแก่นักกีฬาอย่างแน่นอน เพราะเป็นโครงการแรกที่ทำให้ เกิดการกระตุ้นให้เกิดโครงการฯ เหล่านี้ขึ้นในหลายสถาบัน ทำให้เกิดผลกระทบทางจิตวิทยา ต่อนักกีฬาที่เป็นเฮาชน ผู้ปกครอง ครูพละ หรือผู้ฝึกสอนที่จะมุ่งมั่นเสริมสร้างให้เด็กหรือ เฮาชนพัฒนาความสามารถทางด้านกีฬา โดยไม่หยุดชะงักไปเพื่อเตรียมสอบแข่งขันเข้า มหาวิทยาลัย โครงการนี้เปรียบประดุจแสงสว่างที่ทำให้เฮาชนรู้ว่า ในอนาคตเขาสามารถ ศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาได้ ซึ่งตัวเขาจะได้รับประโยชน์มีเกียรติยศ อีกทั้งทำให้การกีฬา มีคุณค่าขึ้นและมีผลในการต่อรองกับผู้ปกครองและกับตัวเฮาชนเอง

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เป็นการส่งเสริมให้นักกีฬาเป็นผู้มีคุณธรรม มีบุคลิกภาพดี มีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์ มีระเบียบวินัย และมีน้ำใจกีฬา สามารถเป็นผู้นำและเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการกีฬาใน อันที่จะเป็นการกระตุ้นให้ประชากรของประเทศได้เล่น และสนใจในการกีฬาอย่างทั่วถึง

ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับโครงการพัฒนาชาติ ได้ให้ทัศนะว่าในการคัดเลือกผู้ มีความสามารถดีเด่นระดับชาติในทางกีฬาเข้าศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ก็พยายามให้

ความสำคัญในส่วนนี้ แต่ทางโครงการฯ ก็ยังมีได้ทำอะไรมากมายในเรื่องนี้เพราะเนื่องแค่ในด้านการพัฒนาด้านการกีฬา และทางด้านให้นักกีฬาสามารถเรียนจบได้ตามหลักสูตรก็เป็นเรื่องที่หนักพอสมควรอยู่แล้ว ส่วนในด้านความเป็นผู้นำและเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการกีฬานั้น เป็นคุณลักษณะของผู้ที่เป็นนักกีฬาอยู่แล้ว ถึงมิได้อยู่ในโครงการก็ตาม นอกเหนือจากนี้ยังทำให้เห็นว่า โครงการนี้มีส่วนในการเปลี่ยนทัศนคติของผู้ปกครองซึ่งเคยมองว่าการเล่นกีฬา คือการเกเร ไม่ยอมเรียนหนังสือ ซึ่งอันที่จริง การเล่นกีฬาก็เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ในการพัฒนาสภาพร่างกาย การเข้าสังคม ทักษะในการตัดสินใจ ความเป็นผู้นำ การรักษาสุขภาพ การฝึกความมุ่งมั่น สมาธิ ซึ่งมีคุณสมบัติหลายอย่างที่เกิดจากการเล่นกีฬา นอกจากนี้ผู้ที่เล่นกีฬาแล้วจบมหาวิทยาลัย จะไม่เป็นภาระแก่สังคม ตรงกันข้ามเขากลับมีคุณสมบัติที่ดีดังกล่าวข้างต้นไปเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าที่สังคม องค์กรก็ตามก็ยอมรับว่ามีนักกีฬาบางคนปฏิบัติตนไม่เหมาะสม หลงระเริง แบ่งเวลาไม่เป็น ซึ่งก็มีคณะกรรมการด้านการกีฬา สวัสดิการและวินยนิสิตคอยดูแลนิสิตโครงการฯ ในเรื่องเหล่านี้อยู่แล้ว

นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ประธานอนุกรรมการกีฬา สวัสดิการและวินยนิสิต ได้ให้ความเห็นถึงภาพรวม เรื่องความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการพัฒนา กีฬาชาติว่า ถ้าหากพิจารณาจากกำลังสนับสนุนเท่าที่มหาวิทยาลัยให้ ก็นับว่าประสบความสำเร็จ แต่การจะสำเร็จตามวัตถุประสงค์อย่างแท้จริงของโครงการฯ นั้น น่าจะประสบความสำเร็จได้มากกว่าที่เป็นอยู่ กล่าวคือมหาวิทยาลัยควรจะทำให้การสนับสนุนมากกว่านี้

วิธีดำเนินการคัดเลือก

ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับโครงการพัฒนา กีฬาชาติ อาจารย์ที่ปรึกษา กีฬา ตลอดจนอาจารย์ที่ปรึกษา กีฬาและวิชาการของนิสิตโครงการพัฒนา กีฬาชาติ (รายนามปรากฏในภาคผนวก) ส่วนใหญ่ให้ความเห็นเบื้องต้นกันว่า วิธีดำเนินการคัดเลือกผู้มีความสามารถดีเด่นทาง กีฬาเข้าศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน มีความเหมาะสมในระดับหนึ่ง กล่าวคือ มีการทดสอบทางวิชาการ เพื่อให้ผู้ที่เข้าเรียนมีความสามารถที่จะศึกษาต่อในคณะนั้นๆ ได้ และทดสอบทักษะความสามารถด้านกีฬา โดยการตัดสินใจใช้ความสามารถทางด้านกีฬาเป็น

หลัก อีกทั้งการดำเนินการพิจารณาคัดเลือก ใช้การทำงานในรูปของคณะกรรมการ และอนุกรรมการเป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม เพราะการที่จะมอบความไว้วางใจให้กับบุคคลหนึ่งบุคคลใดหรือหน่วยงานหนึ่งหน่วยงานใดจะถูกมองว่าเป็นการให้อำนาจแก่หน่วยงานหรือบุคคลมากเกินไป จึงจำเป็นต้องดำเนินการในรูปคณะกรรมการ อนุกรรมการ เพราะต้องใช้วิจรรย์ญาณ

ส่วนใหญ่ก็ยังเห็นว่า ควรจะมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีการคัดเลือกให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น โดยได้ให้ข้อเสนอแนะขอประมวลได้ดังนี้

1. สร้างความเข้าใจร่วมกันในหมู่คณะกรรมการและอนุกรรมการว่า การพิจารณาคัดเลือกด้านความสามารถทางด้านกีฬา นั้น มีความแตกต่างจากการทดสอบทางด้านวิชาการกล่าวคือ ทางด้านวิชาการสามารถพิจารณาจากข้อสอบที่ผลิตตอบโดยไม่ต้องสนใจถึงภูมิหลัง และชื่อเสียงเรียงนามของผู้ตอบ แต่การพิจารณาทางด้านกีฬาจำเป็นต้องพิจารณาถึงประวัติการแข่งขันหรือตัวบุคคลที่ทำชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับในวงการกีฬาประเภทนั้น ๆ ซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญที่จำต้องพิจารณา

2. ควรมีการปรับปรุงตัวกรรมการให้มีความเหมาะสมกับยุคสมัย หมุนเวียนบุคคลที่เหมาะสมเข้าเป็นกรรมการ ซึ่งต้องใช้ความละเอียดอ่อนในเรื่องนี้

3. ควรเปลี่ยนแปลงช่วงการรับนักกีฬาในแต่ละปี เพราะในปัจจุบันที่ดำเนินการอยู่ ช่วงการรับเร็วเกินไป กล่าวคือเป็นช่วงที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพิ่งสอบเสร็จในภาคการศึกษาแรก ยังมีได้เรียนในภาคการศึกษาที่ 2 อีกทั้งความสามารถทางด้านกีฬานั้นในขณะวอบยังไม่เต็มที่ในช่วงปีนั้นๆ เนื่องจากหากจัดสอบในช่วงหลังจากนั้นเล็กน้อย นักกีฬาอาจมีโอกาสดำเนินการคัดเลือกเป็นเยาวชนทีมชาติ ซึ่งในช่วงของการสมัครสอบ ยังมีได้มีการคัดเลือกจากสมาคมกีฬาในหลายสมาคม นอกจากนี้นักกีฬารู้สึกว่าช่วงเวลาที่มาสมัครสอบกับการประกาศผลสอบ ทั้งช่วงนานเกินไป

4. ในการดำเนินการคัดเลือก คณะกรรมการน่าจะให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ฝึกสอนในกีฬาแต่ละประเภทได้เห็นผู้สมัครซึ่งเป็นนักกีฬาดั้งแต่ต้น เมื่อเห็นแล้วจะได้หาช่องทางสืบประวัติการเล่นกีฬาว่า ได้มีประสบการณ์การเล่นกีฬาโชกโชกมาแค่ไหน อย่างไร เพราะบางครั้งในการกีฬา เล่นครั้งเดียวก็จะได้เหรียญมา และใช้เหรียญนั้นเป็นตัวต่อรองก็ได้ ซึ่งบางครั้งอาจจะมีอันดับ 2 อันดับ 3 ซึ่งเป็นนักกีฬาที่เล่นมานานแล้ว แต่บังเอิญในการแข่งขันครั้งนั้นเขาพลาดเหรียญไป ในส่วนนี้จึงควรที่จะให้อาจารย์ที่ปรึกษากีฬามีส่วนในการติดตามด้วย อีกทั้งควร

ให้อาจารย์ที่ปรึกษาที่พิจารณาเรื่องนี้ มีส่วนติดตามผลการคัดเลือกว่าพิจารณากันอย่างไร คณะกันอย่างไร จะเลือกนักกีฬาคนใด ในกีฬาประเภทใดน่าจะจำเป็นที่สุด

5. ในกีฬาประเภททีม ควรมีการทดสอบรายบุคคล เพราะมีความแตกต่างระหว่างศักยภาพทางด้านกีฬาของตัวสำรองและตัวจริง อาทิ กีฬาฟุตบอล ควรทดสอบการยิงประตู การส่งลูก การเลี้ยงลูก และสุดท้ายคือการเล่นเป็นทีม ฉะนั้นในการพิจารณาคัดเลือกควรเน้นศักยภาพทางด้านกีฬาของแต่ละคนควบคู่กับทีมด้วย อีกทั้งควรจำกัดจำนวนนักกีฬาที่จะรับ ไม่ควรรับเป็นจำนวนมากในแต่ละปี เพราะจะมีรุ่นใหม่ๆ เข้ามาในปีต่อ ๆ ไป

6. ควรปรับปรุงเกี่ยวกับคุณสมบัติของนักกีฬาโดยทั่วไป คือควรกำหนดเวลาของการเล่นอย่างต่อเนื่อง

7. การที่จะรับนักกีฬาประเภทใด ควรที่จะมีชมรมกีฬาประเภทนั้น ๆ รับรอง เพื่อให้ได้มีการกวาดค้นคนแล้ว เพราะหากไม่มีชมรมรับรอง ทำให้นักกีฬาจะเล่นกีฬาหรือไม่ก็ได้ ส่งผลให้ศักยภาพทางด้านกีฬาอาจลดน้อยลง

อย่างไรก็ตาม มีผู้ให้แนวความคิดถึงสถานการณ์การรับนักกีฬาเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาว่า เนื่องจากโครงการในลักษณะนี้ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นผู้ริเริ่ม ต่อมา มหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนก็ได้มีโครงการลักษณะนี้เกิดขึ้นหลายแห่ง มีการแข่งขันกันระหว่างมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอื่นมักจะเสนอคณะที่นักกีฬาปรารถนาจะเข้าศึกษา เป็นผลให้วิธีการรับสมัครเคลื่อนจากที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ เมื่อนักกีฬาได้คณะที่ไม่ชอบก็จะเกิดการสละสิทธิ์ ทำให้จำนวนที่จะรับได้ตามโควต้าต้องลดลง และการรับเข้าจึงต้องรับนักกีฬาที่มีศักยภาพด้อยลงไปอีกเล็กน้อย ซึ่งในกรณีเช่นนี้ หากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจะรับตามโควต้าที่ตั้งไว้ก็ไม่ถือว่าเป็นปัญหา แต่หากคิดว่าจะได้นักกีฬาที่มีศักยภาพทางด้านกีฬาดีออกกว่าที่คาดหวังไว้ ก็ควรรับเฉพาะเท่าที่คิดว่าควรจะรับ อย่างไรก็ตาม น่าจะมีการอธิบายแก่ผู้สมัครเข้าศึกษาตามโครงการนี้ว่า เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยสะสมในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายแล้ว เขาควรเลือกคณะที่เหมาะสมตามความสามารถของเขา ทั้งนี้เนื่องจากการเล่นกีฬาต้องมีการฝึกซ้อมหนัก มีการหยุดเพื่อไปแข่งขัน หากเลือกคณะที่ไม่เหมาะสมกับความสามารถของเขา ก็จะไม่สามารถพัฒนาด้านกีฬาได้ ซึ่งการอธิบายแก่ผู้สมัครในลักษณะดังกล่าว อาจจะช่วยให้นักกีฬาเลือกคณะได้ถูกต้องและเหมาะสมยิ่งขึ้น และเท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน มหาวิทยาลัยของรัฐบางแห่งไม่มีวัตถุประสงค์ว่า

นักกีฬาจะต้องเล่นกีฬาให้ชาติ โดยมีจุดเน้นเพียงเพื่อให้เล่นกีฬามหาวิทยาลัย ซึ่งแตกต่างจากวัตถุประสงค์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฉะนั้นนักกีฬาอาจจะไม่ต้องซ้อมหนัก และสามารถเรียนในคณะต่าง ๆ ได้

นอกเหนือจากแนวความคิดดังกล่าวข้างต้น ยังมีผู้ให้ทัศนะในอีกแง่หนึ่งที่น่าสนใจ เกี่ยวกับการคัดเลือกผู้มีความสามารถดีแต่ระดับชาติทางการกีฬา เข้าศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งพอประมวลได้ดังนี้

อาจารย์ท่านหนึ่งได้ให้ความเห็นว่า ในทัศนะส่วนตัว ไม่ค่อยเห็นด้วยกับหลักการและวัตถุประสงค์ของโครงการฯ เพราะมีแนวความคิดว่า "กีฬาควรจะพัฒนาคน มิใช่ให้คนมาพัฒนากีฬา" ลักษณะที่อยากให้เกิดขึ้นคือ การที่นิสัยทั่วไปของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยสนใจที่จะมาเล่นกีฬาและสร้างชื่อเสียงให้กับมหาวิทยาลัย จะเป็นที่น่าพึงพอใจมากกว่าการนำคนที่มีความสามารถทางด้านกีฬาอยู่แล้ว มาสร้างชื่อเสียงให้กับมหาวิทยาลัย จากแนวความคิดนี้จึงอยากให้ปรับปรุงวิธีการรับเข้า โดยควรมีการแบ่งอย่างชัดเจน ซึ่งอาจจำแนกได้เป็น 2 ส่วนคือ

1. รับผู้มีพรสวรรค์หรือมีแนวทางด้านกีฬา เพื่อที่จะนำผู้มีแนวทางด้านกีฬาเหล่านี้มาพัฒนาได้อีก
2. การให้รางวัลแก่ผู้ที่มีความสามารถดีแต่ทางด้านกีฬาแต่ปลดระวางแล้ว เพื่อเป็นการให้รางวัลตอบแทนที่ได้สร้างชื่อเสียงให้กับประเทศชาติ

ส่วน ประกอบ คูปริตน์ ได้ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2535 โดยได้ให้แนวความคิดการรับเข้า ซึ่งแตกต่างจากแนวความคิดของโครงการฯ และประมวลได้ดังนี้

1. อยากให้เปลี่ยนแปลงแนวความคิดในการพิจารณาคัดเลือกนักกีฬา โดยแทนที่จะเน้นลักษณะการเล่น หรือสถิติในปัจจุบันของนักกีฬา แต่ควรจะให้โครงการกีฬาเป็นโครงการที่พัฒนาเพื่ออนาคต ฉะนั้นจึงควรดูศักยภาพด้านกีฬาเพราะบางคนมีความสามารถถึงขีดสุดแล้ว ก็ไม่พัฒนาเพิ่มขึ้นอีก ก็ไม่สามารถทำให้เกิดการพัฒนาระดับชาติได้อย่างเต็มที่ในทางตรงกันข้าม หากนำคนที่มีความสามารถทางกีฬายังไม่ถึงขีดสุดในขณะนั้น แต่ยังสามารถพัฒนาได้อีกมากมาย จะน่าสนใจและเป็นประโยชน์กว่า
2. อยากให้มีการเลือกรับในส่วนที่มหาวิทยาลัยมีความสามารถพิเศษที่จะส่งเสริมให้ผู้ที่จะเป็นนักกีฬาค่อยไปพัฒนามุ่งไปสู่ความสำเร็จของเขาอย่างเต็มที่ ไม่ควรเลือก

รับในทุกประเภทกีฬา เนื่องจากโครงการกีฬาในปัจจุบันและต่อจากนี้ไป จะมีโครงการในลักษณะนี้เพิ่มมากขึ้นทั้งในสถานอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน อีกทั้งหน่วยงานเอกชนตลอดจนกองทัพ จะเน้นการที่จะมุ่งเน้นกวาดต้อนทุกสายเข้าสู่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แล้วเกิดลักษณะการกระจุกกระจาย เนื่องจากไม่มีระบบการฝึกสอนที่ดี วัสดุอุปกรณ์ไม่เหมาะสม ก็อาจเกิดผลเสียในอนาคต ฉะนั้นจึงอยากให้เลือกรับเฉพาะบางส่วนของกีฬาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยสามารถพัฒนาเขาได้อย่างเป็นเลิศ ส่วนนักกีฬานอกเหนือจากนั้นอาจจะมีส่วนอื่นที่เหมาะสม และนักกีฬาก็สามารถรวมกลุ่มและเชื่อมร่วมกันได้ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาด้านการกีฬาของชาติ

กล่าวโดยสรุป ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับโครงการพัฒนากีฬาชาติ อาจารย์ที่ปรึกษากีฬา ตลอดจนอาจารย์ที่ปรึกษากีฬาและวิชาการ ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับวิธีการคัดเลือกผู้มีความสามารถดีในระดับชาติทางการกีฬา เข้าศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน แต่เพื่อความเหมาะสมยิ่งขึ้น เห็นควรมีให้มีการปรับปรุงตัวบุคคลที่จะเป็นกรรมการ การสร้างความเข้าใจร่วมกันในหมู่คณะกรรมการ การทดสอบศักยภาพในกีฬาบางประเภท คุณสมบัติของนักกีฬา การเปลี่ยนแปลงช่วงเวลาการรับ การมีชมรมกีฬารับรองในกีฬาประเภทที่จะรับ ตลอดจนการอธิบายให้นักกีฬาเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกคณะ อย่างไรก็ตาม ได้มีผู้เสนอแนะแนวความคิดใหม่ในการพิจารณาคัดเลือกนักกีฬา โดยให้มองเป้าหมายของการกีฬาในอนาคต การรับผู้ที่มีแว้วด้านการกีฬาที่จะพัฒนาศักยภาพได้อีก หรือแม้กระทั่งการให้รางวัลตอบแทนแก่นักกีฬาที่ทำชื่อเสียงให้แก่ประเทศชาติแต่ปลดครว้างแล้ว รวมถึงการเลือกรับในส่วนที่มหาวิทยาลัยมีความสามารถพิเศษที่จะส่งเสริมให้ผู้ที่จะเป็นนักกีฬาต่อไปได้พัฒนาไปสู่ความสำเร็จอย่างเต็มที่ โดยไม่เลือกรับในทุกประเภทกีฬา

ภาระหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ

จากการสัมภาษณ์อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการของนิสิตโครงการพัฒนากีฬาชาติ จำนวน 10 ท่าน พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการมีภาระหน้าที่ส่งเสริมให้นิสิตโครงการฯสามารถเรียนได้ แม้ว่าจะต้องมีภาระในการแข่งขันกีฬาทั้งในและนอกประเทศ รวมถึงการจัดวิชาเรียนให้เหมาะสมกับโปรแกรมการแข่งขันกีฬา กล่าวคือ ถ้ามีโปรแกรมการแข่งขันกีฬามากก็ให้ลงทะเบียน

เรียนน้อย หรือในทางตรงกันข้าม ถ้ามีโปรแกรมการแข่งขันน้อย ก็ให้นิสิตลงทะเลเป็นเรียนได้มากขึ้น ทั้งนี้จะไม่คำนึงว่านิสิตจะต้องสำเร็จการศึกษาภายใน 4 ปี จากภาระหน้าที่หลักดังกล่าว อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการของนิสิตโครงการฯ จึงต้องดูแลนิสิตในด้านการลงทะเลเป็นให้เป็นที่ไปตามหลักเกณฑ์ตามระเบียบที่โครงการนิสิตนักกีฬาชาติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกำหนด คือไม่เกินภาคการศึกษาละ 16 หน่วยกิต ยกเว้นในกรณีพิเศษที่นิสิตคนนั้น ๆ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีหรือมีโปรแกรมการแข่งขันกีฬาน้อย นอกเหนือจากภาระหน้าที่ดังกล่าว อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการยังต้องทำหน้าที่ประสานงานกับคณะวิชาและอาจารย์ผู้สอนในกรณีที่นิสิตลาไปแข่งขันกีฬา คัดสอบนิสิตเมื่อนิสิตต้องสอบล่าช้าหรือการสอบแก้ I นอกจากนั้น เมื่อนิสิตเกิดปัญหาการขาดเรียนเนื่องจากต้องไปแข่งขันกีฬา และได้รายงานให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการได้รับทราบโดยแจ้งความจำนงจะขอรับการสอนเสริม อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการก็จะทำหน้าที่ประสานงานให้

ในด้านการดูแลให้คำปรึกษานั้น จากการสัมภาษณ์อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ จำนวน 10 ท่าน พบว่า ระบบอาจารย์ที่ปรึกษาในคณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ และคณะนิเทศศาสตร์ จะไม่มีการแบ่งแยกการดูแล กล่าวคือ อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการแต่ละท่านจะมีนิสิตในความดูแลทั้งในส่วนที่เป็นนิสิตทั่วไปและนิสิตโครงการฯ ส่วนในภาควิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี คณะอักษรศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ จะมีการแบ่งแยกอย่างชัดเจนว่าอาจารย์คนใดดูแลนิสิตทั่วไป และคนใดดูแลนิสิตโครงการฯ

ภาระหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษากีฬาและอาจารย์ที่ปรึกษากีฬาและวิชาการ

จากการสัมภาษณ์อาจารย์ที่ปรึกษากีฬานิสิตโครงการนิสิตนักกีฬาชาติ จำนวน 7 ท่าน พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษากีฬามีภาระหน้าที่ดูแลด้านการฝึกซ้อม โดยดูถึงความสม่ำเสมอในการฝึกซ้อม การนิเทศศึกษาด้านการกีฬา โดยยึดถือข้อมูลนั้นของมหาวิทยาลัยว่านิสิตโครงการฯจำเป็นต้องมีการฝึกหลัก 2 ประการ คือ ทางด้านการเรียนและทางด้านกีฬา โดยในด้านการนิเทศด้านกีฬาของนิสิตโครงการฯ จะดูว่าได้มาเล่นให้ทีมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในทุกรูปแบบหรือไม่ สามารถใช้ความสามารถด้านการกีฬาดังให้ได้มาตรฐานการกีฬาของคนอื่นดีหรือไม่ อย่างไร อีกทั้งดูแลด้านการเรียน ผลการเรียน การแบ่งเวลาระหว่างการเรียน

และการฝึกซ้อม สภาวะจิตใจ สามารถเข้าทีมได้ดีหรือไม่ พฤติกรรมเป็นอย่างไร คิดว่าตนเองเหนือกว่าคนอื่นหรือไม่ เพราะเป้าหมายโครงการฯ มิได้ต้องการให้นักกีฬาคิดว่าตนมีสิทธิเหนือผู้อื่น ส่วนอาจารย์ที่ปรึกษากีฬาและวิชาการจะมีภาระหน้าที่ดูแลนิสิตทั้งทางด้านกีฬาและวิชาการ ในการดูแลอาจารย์ทั้ง 2 กลุ่ม จะต้องดูแลทั้งนิสิตทั่วไปและนิสิตโครงการฯ ที่สังกัดในประเภทกีฬานั้นๆ โดยอาจารย์ที่ปรึกษาดังกล่าว 7 ใน 13 ท่าน ดูแลนิสิตโครงการฯ และนิสิตทั่วไป ในลักษณะของการดูแลรวมกัน โดยบางท่านได้ให้เหตุผลว่าจะไม่พยายามแบ่งแยกว่าเป็นนิสิตโครงการฯ หรือนิสิตทั่วไป เนื่องจากต้องทำงานประสานงาน จึงต้องสร้างจุดร่วม แต่นิสิตโครงการฯ จะพบกันเดือนละ 2 ครั้ง ส่วนนิสิตทั่วไป ถ้ามีปัญหาที่มาพบได้ แต่ส่วนใหญ่จะไปอยู่ที่สนามการฝึกซ้อม ส่วนการให้ค่าปรึกษา ถ้านิสิตมาพบจะใช้เวลาทันที โดยถือว่าเป็นความสำคัญอันดับแรก ส่วนอาจารย์อีกท่านหนึ่งได้ให้เหตุผลถึงการดูแลรวมว่า ถือว่าเป็นนักกีฬามหาวิทยาลัยเหมือนกัน แต่อาจมีการให้กำลังใจพิเศษเล็กน้อยแก่นิสิตโครงการฯ ว่าเขาจะเป็นตัวนำทีมมหาวิทยาลัยให้ความหวังกับเขา การให้กำลังใจมักเป็นไปในลักษณะทางอ้อมมากกว่าทางตรง อาจารย์ท่านดังกล่าวยังเสริมต่อไปว่า การที่อยากให้กำลังใจกับนิสิตโครงการฯ เนื่องจากเห็นว่า การให้กำลังใจจะทำให้เขาเห็นคุณค่าและความสำคัญของตนเอง และเขาจะสามารถใช้คุณค่านั้นให้เป็นประโยชน์กับทีมได้อย่างเต็มที่ ในขณะที่อาจารย์อีกท่านหนึ่งกล่าวว่า ให้การดูแลรวมกัน แต่จะดูแลนิสิตโครงการฯ เป็นพิเศษด้านการฝึกซ้อม รวมถึงการแบ่งเวลาระหว่างการเรียนและการฝึกซ้อม อย่างไรก็ตาม อาจารย์ที่ปรึกษากีฬา รวมทั้งอาจารย์ที่ปรึกษากีฬาและวิชาการนอกเหนือจากที่กล่าวข้างต้น ให้การดูแลในลักษณะของการดูแลแยกกลุ่ม โดยอาจารย์ท่านหนึ่งในกลุ่มนี้ได้กล่าวว่า สำหรับนิสิตโครงการฯ แล้วจะเรียกประชุมเดือนละ 2 ครั้ง เพื่อชี้แจงกฎระเบียบ ด้านความประพฤติ ลงทะเบียน ระเบียบการลา ขันตอนการดำเนินการเพื่อขอลา และเรื่องวิชาที่แพ้ ส่วนนิสิตทั่วไป สุดแล้วแต่สะดวก ไม่มีการประชุมเนื่องจากไม่มีปัญหา ส่วนอาจารย์อีกท่านหนึ่งกล่าวถึงการดูแลแยกกลุ่มว่าจะนัดกันคนละวัน การดูแลนิสิตโครงการฯ ต้องนัดพบพิเศษตอนเย็นเพื่อฝึกซ้อม ในขณะที่อาจารย์อีกท่านหนึ่งกล่าวว่าไม่มีการนัดพบเป็นพิเศษ เนื่องจากมีการพบกันที่ภาควิชาเป็นประจำอยู่แล้ว

การสอนเสริม

ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับโครงการพัฒนาคุณภาพชาติ ได้ให้ทัศนะว่าการจัดสอนเสริม เป็นสิ่งที่จำเป็นและเป็นประโยชน์แก่นิสิตโครงการฯ ถือว่าเป็นรูปแบบที่ดีแต่วิธีดำเนินงานควร ต้องใช้วิธีบังคับบ้าง ส่วนการจัดโครงการสอนเสริมที่ผ่านมา ประสบความสำเร็จหรือไม่นั้น ผู้บริหารดังกล่าวได้ให้ทัศนะในเชิงแบ่งรับแบ่งสู้ว่าโครงการสอนเสริมในลักษณะซึ่งจัดหลังจาก รับนักกีฬาเข้ามา ในช่วงก่อนเปิดภาคเรียน ซึ่งเพิ่งเริ่มจัดในปีการศึกษา 2535 นั้น นักกีฬา ให้ความสนใจเข้าร่วม ส่วนการสอนเสริมอีกลักษณะหนึ่ง ซึ่งคณะเป็นผู้จัดขึ้นยังไม่ประสบผล สำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งที่ผ่านมาการจัดสอนเสริมมีปัญหาอุปสรรคพอประมวลได้ดังนี้

1. หออาจารย์มาสอนยาก
2. นิสิตโครงการฯมีเวลาว่างไม่ตรงกัน เพราะกระจายกันไปศึกษาใน คณะวิชาที่แตกต่างกัน
3. ปัญหาการเบิกจ่ายเงินค่าสอนล่าช้า
4. นิสิตโครงการฯในปัจจุบันไม่ค่อยรับผิดชอบ เป็นเหตุให้อาจารย์เกิดความเบื่อหน่าย ไม่พอใจ เพราะนิสิตเมื่อคิดจะมาเรียน ก็มาเรียน เมื่อไม่มาเรียน ก็ไม่มาเรียน โดยไม่บอกกล่าวให้อาจารย์ผู้สอน ได้รับทราบล่วงหน้า

ส่วนอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการส่วนใหญ่มีความเห็นว่า โครงการสอนเสริมเท่าที่ ผ่านมา ไม่ค่อยประสบความสำเร็จ โดยอาจารย์บางท่านให้ทัศนะว่า การจัดสอนเสริมให้กับนิสิต โครงการฯ ในรุ่นแรก ๆ ปรากฏผลเป็นที่น่าพอใจ แต่รุ่นหลัง ๆ ไม่ประสบผลสำเร็จ ในขณะที่ อาจารย์ท่านหนึ่งเห็นว่า การจัดสอนเสริมก็เป็นประโยชน์เช่นกัน เพราะจะทำให้ นิสิตโครงการฯ ได้เรียนครบตามหลักสูตร และสามารถสอบผ่านได้ ซึ่งในเรื่องนี้อาจารย์บางท่านเห็นว่าการจัด สอนพิเศษในลักษณะของการสอนเฉพาะตัวต่อตัว จะให้ผลมากกว่าการจัดสอนรวม อย่างไรก็ตาม อาจารย์หลายท่านได้ให้ทัศนะถึงการที่โครงการสอนเสริมไม่ประสบผลสำเร็จ พอประมวลได้ ดังนี้คือ

1. หออาจารย์มาสอนยาก โดยเฉพาะในบางคณะ อาทิ คณะวิศวกรรมศาสตร์ ฯลฯ
2. นิสิตโครงการฯเองไม่มีเวลา เนื่องจากมีปัญหาด้านการแบ่งเวลา ระหว่างการเรียนและการฝึกซ้อมกีฬาอยู่แล้ว และนิสิตบางส่วนก็ไม่ค่อยให้ความสนใจ ตลอดจนการมีเวลาว่างที่ไม่ตรงกันของนิสิต
3. อัตราค่าสอนต่ำ อีกทั้งการเบิกจ่ายค่าสอนก็ล่าช้า
4. ตารางการเรียนการสอนของบางคณะ ไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดสอนเสริมรวม
5. ไม่ค่อยมีการประชาสัมพันธ์ในโอบายที่ชัดเจนว่า มีการสอนเสริมในลักษณะใดบ้าง
6. ผู้สอนเกิดความเบื่อหน่าย เนื่องจากความไม่รับผิดชอบของนิสิตโครงการฯ

ในเรื่องดังกล่าวข้างต้นนี้ มีผู้ให้คำแนะนำว่าหากประสงค์ให้โครงการสอนเสริมประสบผลสำเร็จจะต้องมีการดำเนินการในเรื่องนี้อย่างจริงจัง โดยต้องร่วมมือกันทั้ง 3 ฝ่าย ได้แก่ โครงการนิสิตนักกีฬาชาติ อาจารย์ที่ปรึกษาของนิสิตโครงการฯ และตัวนิสิตโครงการฯเอง สำหรับผู้ให้ทัศนะที่แตกต่างออกไปก็มี คือ ไม่เห็นด้วยกับการจัดสอนเสริม โดยให้เหตุผลว่า การจัดสอนเสริมกับการต้องการให้นิสิตโครงการฯเล่นกีฬา มีความขัดแย้งกันในตัว กล่าวคือ ถ้ามีการสอนเสริมมาก ก็ยิ่งเป็นการส่งเสริมการเรียนมาก เวลาของการฝึกซ้อมกีฬาก็น้อยลง จึงไม่เห็นด้วยกับการจัดการสอนเสริม น่าจะให้นิสิตรับผิดชอบตนเองโดยการดูหนังสือเพราะบางครั้งหนักที่ไปเรียนพิเศษ เวลาเรียนตามปกติก็ไม่ได้เข้าเรียน

ส่วนอาจารย์ที่ปรึกษากีฬาและวิชาการมีความเห็นแตกต่างกันเป็น 2 ฝ่าย โดยฝ่ายหนึ่งมีความเห็นว่า การจัดสอนเสริมของโครงการฯที่จัดให้กับนิสิตโครงการฯ หลังจากเริ่มรับเข้ามา ซึ่งเพิ่งจัดทำในปีการศึกษา 2535 นั้น ประสบความสำเร็จพอสมควร เพราะนิสิตให้ความสนใจ แต่การจัดสอนเสริมรวม หลังจากเข้าคณะแล้ว จัดให้ลำบาก เพราะตารางเรียนไม่ตรงกัน ส่วนอาจารย์อีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่า การจัดสอนเสริมที่ผ่านมานี้ไม่ประสบผลสำเร็จ อาจารย์บางท่านได้ให้ทัศนะว่า อันที่จริงแล้ว การจัดสอนเสริมเป็นสิ่งที่ดี และเป็นประโยชน์แก่

นิสิตโครงการฯ แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับนิสิต อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการและคณะ กล่าวคือ หากนิสิตมีความ
 รับผิดชอบดี อาจารย์ที่ปรึกษาคู่ดูแลเอาใจใส่ดี อีกทั้งคณะให้ความสนใจ การสอนเสริมในลักษณะที่
 คณะจัดขึ้น ก็จะประสบผลสำเร็จ นอกจากนี้หากมหาวิทยาลัยสามารถจัดให้นิสิตโครงการฯได้อยู่
 ร่วมกันในหอพัก การดำเนินการในเรื่องการสอนเสริมก็จะสะดวกขึ้น อย่างไรก็ตามในทัศนะของ
 อาจารย์ที่ปรึกษากีฬาและวิชาการเห็นว่า ปัญหาอุปสรรคของการจัดสอนเสริมมีดังนี้

1. หาผู้สอนยาก
2. นิสิตมีเวลาว่างไม่ตรงกัน
3. อัตราค่าสอนพิเศษต่ำเกินไป อีกทั้งการเบิกจ่ายค่าสอนล่าช้า
4. นิสิตไม่ค่อยให้ความสนใจ อีกทั้งไม่มีความรับผิดชอบ เป็นเหตุให้ผู้สอน
 เบื่อหน่าย

ในภาพรวมแล้วการจัดสอนเสริมยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจาก
 ปัญหาอุปสรรคด้านอาจารย์ผู้สอน ตัวนิสิตโครงการฯ อัตราค่าสอน การเบิกจ่าย ฯลฯ ซึ่ง
 การที่โครงการสอนเสริมจะบรรลุผลสำเร็จนั้น ทุกฝ่ายต้องให้ความร่วมมือกันเต็มที่ นอกจากนี้
 หากมหาวิทยาลัยสามารถจัดให้นิสิตโครงการฯ ได้อยู่ร่วมกันในหอพัก การดำเนินการในเรื่อง
 การสอนเสริมก็จะสะดวกขึ้น

ประโยชน์ของโครงการพัฒนากีฬาชาติที่มีต่อภารกิจกีฬาของชาติและของมหาวิทยาลัย

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับโครงการพัฒนากีฬาชาติ อาจารย์ที่ปรึกษา
 กีฬา รวมทั้งอาจารย์ที่ปรึกษากีฬาและวิชาการ เกี่ยวกับประโยชน์ของโครงการพัฒนากีฬาชาติ
 ที่มีต่อภารกิจกีฬาของชาติและของมหาวิทยาลัย พบว่า กลุ่มบุคคลดังกล่าวข้างต้น 10 ใน 16 คน
 มีความเห็นสอดคล้องกันว่า โครงการพัฒนากีฬาชาติมีประโยชน์ต่อภารกิจกีฬาของชาติ เพราะเป็น
 การรักษานักกีฬาเหล่านี้ให้กับชาติ โดยนักกีฬาเหล่านี้ได้มีการพัฒนาความสามารถทางด้านกีฬา
 ต่อไป เนื่องจากก่อนหน้านี้นักกีฬาส่วนใหญ่เมื่อเล่นกีฬาถึงจุดหนึ่งก็จะเลิกเล่น หรือไม่ก็คา
 มารดาหรือผู้ปกครองบังคับให้เลิกเล่น เพราะเห็นว่าการเล่นกีฬาอย่างเดี๋ยวจักไม่ประสบความสำเร็จ
 ในชีวิต แต่เมื่อมีโครงการนี้เกิดขึ้น นักกีฬาก็พยายามพัฒนาความสามารถทางด้านกีฬา

อีกทั้งผู้ปกครองก็ให้การสนับสนุนเพื่อนักกีฬาจะได้เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย โดยผ่านทางโครงการนี้ การเล่นกีฬาก็ไม่ต้องหยุดชะงัก เนื่องจากต้องเตรียมตัวสอบแข่งขันเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย ซึ่งแม้ว่าจะเป็นการกระทำเพื่อผลประโยชน์ของตนเองแต่ก็ส่งผลไปยังการกีฬาของชาติ และในขณะเดียวกันก็เป็นประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัย คือ ช่วยพัฒนาคุณภาพด้านการกีฬาของมหาวิทยาลัยให้มีมาตรฐานการเล่นระดับสากล เพราะผู้มีความสามารถทางด้านกีฬาระดับชาติเหล่านี้ ได้รับการฝึกฝนด้านทักษะและเทคนิคการเล่นมาเป็นอย่างดีแล้ว จึงเป็นการพัฒนามาตรฐานกีฬาประเภทนั้น ๆ ของมหาวิทยาลัยไปด้วย อีกทั้งนักกีฬาเหล่านี้จะเป็นแบบอย่างในด้านสรีระร่างกาย ทำให้คนหันมาสนใจสรีระร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง มีผลงานมีชัย นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า การที่มหาวิทยาลัยจะมีชื่อเสียงควรมีชื่อเสียงในหลาย ๆ ด้าน ซึ่งถ้ามหาวิทยาลัยมีชื่อเสียงในทุกด้านได้ก็ยิ่งเป็นการดี และการกีฬาก็เป็นประเภทหนึ่งที่สามารถนำชื่อเสียงมาสู่มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นการลงทุนที่ไม่มากนักแต่ให้ประโยชน์มาก จึงเห็นว่าโครงการพัฒนากีฬาชาติน่าประโยชน์มาสู่มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยก็ให้ประโยชน์แก่นักกีฬาซึ่งเป็นเยาวชนของชาติ และแก่ประเทศชาติด้วย

นอกจากผู้ที่มีความเห็นว่า โครงการพัฒนากีฬาชาติน่าประโยชน์ต่อวงการกีฬาของชาติและของมหาวิทยาลัยแล้ว ยังมีอีกกลุ่มหนึ่งคือ จำนวน 4 ใน 16 คน มีความเห็นในลักษณะก้ำกึ่งกันคือ ในด้านนามธรรม คิดว่าเป็นประโยชน์ แต่ในด้านรูปธรรม ยังมีปัญหาเพราะนิสิตโครงการที่เข้ามา ไม่รู้จักแบ่งเวลาระหว่างการเรียนและการฝึกซ้อม นักกีฬาที่มีความสามารถสูง เมื่อมาเรียนในคณะที่ยากก็จะพบปัญหาด้านการเรียน ไม่สามารถมาฝึกซ้อมได้อย่างเต็มที่เพราะต้องดูหนังสือฝึก เรียนหนัก ส่งผลให้ความสามารถด้านการกีฬาลดน้อยลง ส่วนคนที่ระดับความสามารถทางด้านกีฬายังไม่สูงนัก เมื่อมาพบกับภาระที่ยากกว่าการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ก็จะทุ่มเทเวลาให้กับการเรียนมากกว่าด้านการกีฬา อีกทั้งเมื่อมหาวิทยาลัยนำเขาเข้ามาแล้ว ก็ได้สนับสนุนเขาเท่าที่ควร ในขณะที่อาจารย์ท่านหนึ่งให้ความเห็นว่า อันที่จริงระดับความสามารถของนักกีฬาก็ชัดเจน แต่ถ้าได้รับการส่งเสริมก็จะพัฒนาได้อีกอุปสรรคที่เป็นอยู่คือ ในด้านการประสานงานจากภาคราชการและเอกชน ซึ่งแนวทางแก้ไขควรมีการวางกฎเกณฑ์ให้มีการฝึกซ้อมร่วมกัน โดยให้อาจารย์ที่ปรึกษากีฬาเป็นผู้ดูแล และอาจารย์ท่านดังกล่าวยังเสริมต่อไปว่า ปัจจุบันจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีนักกีฬาที่เป็นนิสิตจุฬาฯ แต่เพียงในนาม

เท่านั้น อย่างไรก็ตาม อาจารย์อีกท่านหนึ่งได้ให้ทัศนะว่า โครงการนี้ไม่ได้มีส่วนอย่างแท้จริง ในการทำให้การกีฬาของชาติบรรลุความเป็นเลิศ แต่ถ้าในระดับมหาวิทยาลัยคิดว่าบรรลุผล สำเร็จ แต่กีฬาวิทยาลัยในประเทศไทยยังไม่ถึงระดับนานาชาติ ถ้าจะตั้งเป้าให้ถึงระดับ นานาชาติจะต้องมีหน่วยงานภายนอกเข้ามาร่วมด้วย ไม่เพียงแต่การกีฬาแห่งประเทศไทย แต่ควรมีภาคธุรกิจเอกชนร่วมด้วย

นอกจากนี้ มีผู้ให้ทัศนะที่ไม่เห็นด้วยกับโครงการพัฒนากีฬาชาติ กล่าวคือ เห็น ว่าประเทศชาติไม่ค่อยได้ประโยชน์เท่าไรนัก เนื่องจากเมื่อนิสิตโครงการฯ เข้ามาเรียนใน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ก็ต้องเรียนหนักทำให้ไม่ค่อยได้เล่นกีฬามากเท่าที่ ส่วนประโยชน์ต่อ มหาวิทยาลัยนั้น มีความเห็นว่า กีฬาที่เล่นเป็นทีมหรือชุดนักกีฬาจะไปเล่นให้กับสโมสรที่สังกัด มากกว่าทุ่มเทให้กับมหาวิทยาลัย ส่วนอีกท่านหนึ่งไม่เห็นด้วยกับหลักปรัชญาและวัตถุประสงค์ ของโครงการพัฒนากีฬาชาติ

กล่าวโดยสรุป ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับโครงการพัฒนากีฬาชาติ อาจารย์ที่ปรึกษา กีฬา ตลอดจนอาจารย์ที่ปรึกษากีฬาและวิชาการ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าโครงการพัฒนากีฬา ชาติมีประโยชน์ต่อการกีฬาของชาติและของมหาวิทยาลัย แต่ก็มีอาจารย์บางส่วนที่มีความเห็นใน ลักษณะก้ำกึ่งกันคือเห็นทั้งข้อดีและจุดบกพร่องที่เป็นปัญหา และมีส่วนน้อยที่เห็นว่าโครงการดังกล่าว ไม่เห็นประโยชน์ทั้งต่อการกีฬาของชาติและของมหาวิทยาลัยเท่าที่ควร

ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาโครงการพัฒนากีฬาชาติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และแนวทางแก้ไข

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับโครงการพัฒนากีฬาชาติ อาจารย์ที่ปรึกษา กีฬา รวมทั้งอาจารย์ที่ปรึกษากีฬาและวิชาการ พบว่า เก้าที่ผ่านมากการพัฒนาโครงการพัฒนากีฬา ชาติประสบปัญหาและอุปสรรคหลายด้าน ซึ่งแนวทางแก้ไขควรเป็นดังต่อไปนี้

1. ควรมีโครงสร้างการแบ่งงานที่ชัดเจนในงานด้านการศึกษา อีกทั้งการบริหารโครงการฯ ควรมีการกระจายอำนาจสู่ชมรมอย่างเป็นขั้นตอน
2. ควรให้ผู้มีความรู้ด้านการศึกษาจริงๆ หรือมีอาชีพเข้ามาบริหารงานกีฬาของ

มหาวิทยาลัยและอาจารย์ที่ปรึกษากีฬาคควรดูแลด้านกีฬาด้านเดียว นอกจากนี้การเพิ่มพูนความรู้ให้กับอาจารย์ที่ปรึกษากีฬาที่ผ่านมาค่อนข้างปิดแคบ กล่าวคือ อาจารย์ที่ปรึกษากีฬาไม่ได้รับการพัฒนาด้านการกีฬา ซึ่งมหาวิทยาลัยน่าจะเปิดโอกาสให้อาจารย์เหล่านี้ได้เพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและความเคลื่อนไหวด้านความรู้ใหม่ ๆ ในการศึกษาซึ่งหากอาจารย์เหล่านี้ได้รับการพัฒนาแล้ว จะเป็นการกระตุ้นและเพิ่มศักยภาพต่อตัวอาจารย์ ซึ่งส่งผลต่อนิสิตซึ่งเป็นนักกีฬาในที่สุด นอกจากนี้ควรจ้างผู้ฝึกสอนและผู้ช่วยผู้ฝึกสอนด้วย

3. มหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญสนับสนุนด้านสวัสดิการ กล่าวคือ นิสิตโครงการฯ เข้ามาควรมีหอพักนักกีฬาที่กำหนดให้นักกีฬามีความเป็นอยู่ที่มีระเบียบวินัย มีการแบ่งเวลาระหว่างการเรียน การฝึกซ้อมและการพักผ่อน รวมทั้งสวัสดิการต่าง ๆ ทั้งในด้านการสอนเสริม การฝึกซ้อมผู้ฝึกสอนกีฬา การให้รางวัลเมื่อชนะการแข่งขัน ทูตการศึกษา ฯลฯ ซึ่งการสนับสนุนบางส่วนอาจมาจากมหาวิทยาลัย และบางส่วนมาจากงบประมาณของประเทศ ลักษณะดังกล่าวจะทำให้มหาวิทยาลัยสามารถควบคุมนักกีฬาได้

4. ด้านการประสานงานที่ทุกฝ่ายควรให้ความร่วมมือ เนื่องจากที่ผ่านมามีปัญหาด้านการประสานงานมาก เพราะจะต้องประสานงานในหลายระดับ จำเป็นต้องเจาะลึกต้องสร้างความเข้าใจ ซึ่งปัญหาด้านการประสานงานเป็นปัญหานี้นฐานของมหาวิทยาลัยอยู่แล้ว การประสานงานมักเกิดปัญหาหระหว่างคณะวิชา อาจารย์ผู้สอนและตัวนิสิตโครงการฯ อีกทั้งผู้บริหารก็ได้ให้ความสนใจเท่าที่ควร กล่าวคือในคณะวิชา มีความเห็นแตกต่างกันในด้านการรับนิสิตโครงการฯ เข้าคณะ การมีช่องว่างระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ อาจารย์ผู้สอนกับตัวนิสิตโครงการฯ ตลอดจนการไม่ค่อยให้ความสำคัญกับโครงการฯ ซึ่งแนวทางแก้ไขในเรื่องนี้น่าจะมีอาจารย์ที่ปรึกษากีฬาหรืออาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการคนหนึ่งเป็นแกนกลางในการประสานงานกับคณะ ภาควิชาและตัวนิสิตโครงการฯ โดยในแต่ละคณะน่าจะจัดให้เป็นระบบที่เหมือนกัน และกำหนดให้ชัดเจนว่าคนที่จะมารับผิดชอบในแต่ละคณะที่มอบหมาย คือใคร อีกทั้งคณะอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการและอาจารย์ผู้สอนควรให้ความสำคัญกับโครงการฯ ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนและนิสิตโครงการฯ ก็เป็นสิ่งสำคัญ กล่าวคือ อาจารย์ผู้สอนควรเข้าใจถึงภารกิจของนิสิตโครงการฯ และในขณะที่ตัวนิสิตก็ควรประพฤติตนให้เป็นคนดี มีความรับผิดชอบมากขึ้น ส่วนการประสานงานกับหน่วยงานภายนอก อาทิ ชมรม สมาคมต่าง ๆ รวมทั้ง กกมท. ควรเป็นไปอย่างมีรูปธรรมและเป็นแบบแผนเดียวกัน

5. ควรจัดเตรียมด้านอุปกรณ์ สถานที่ให้พร้อม โดยในด้านสถานที่ ควรขยายช่วงเวลาของการใช้สนามให้นานกว่าที่เป็นอยู่ และควรมีการวางแผนขยายสถานที่ อีกทั้งควรมีสถานที่ตั้งชมรมกีฬาเป็นที่ติดต่อประสานงาน

6. ควรมีการพิจารณาถึงความเหมาะสมของหลักสูตร เพราะที่ผ่านมาพบว่าหลักสูตรบางหลักสูตรไม่เอื้ออำนวยสำหรับนักกีฬา เพราะใน 2 ปีที่ผ่านมา มีจำนวนนิสิตโครงการฯ ที่ไม่ประสบความสำเร็จด้านการเรียน แม้ว่าจะมีจำนวนไม่มาก แต่ถ้ามองเปรียบเทียบกับจำนวนคนที่เข้ามาเทียบกับคนทีตลาด เมื่อเทียบกับนิสิตทั่วไปมีเปอร์เซ็นต์ค่อนข้างจะสูง อาจเป็นเพราะหลักสูตรไม่เอื้ออำนวย แต่นิสิตก็อาจจะเรียน อาทิ วิชาในภาควิชาบริหาร คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี วิชาในคณะวิศวกรรมศาสตร์ และอื่น ๆ

7. ควรได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณมากกว่าที่เป็นอยู่ กล่าวคือ ปัจจุบันเท่าที่โครงการฯ จัดงบประมาณสำหรับการสอนเสริม ก็ไม่เพียงพออยู่แล้ว การที่จะให้ผลิตโครงการฯ ได้พัฒนาความสามารถทางด้านกีฬาคือ จำเป็นต้องจ้างผู้ฝึกสอน จึงต้องขยายวงเงินงบประมาณที่ได้รับ

8. ในด้านบุคลากร ควรมีจำนวนบุคลากรที่เพียงพอแก่การดำเนินงานด้านติดตามผล การติดต่อประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ รวมทั้งกับผู้ปกครองนิสิต เพราะในปัจจุบันโครงการฯ ไม่มีบุคลากรที่เป็นของโครงการอย่างแท้จริงเลย

บทบาทสถาบันอุดมศึกษากับการพัฒนากีฬาชาติ

ในเรื่องเกี่ยวกับบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนากีฬาชาตินั้น ประกอบ คุปรัตน์ (2535) ได้กล่าวไว้ว่ามหาวิทยาลัยต้องสร้างแรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์ให้กับนักกีฬาทั้งทางด้านกีฬาและการศึกษาแล้วเรียน ซึ่งการสร้างแรงจูงใจนี้กระทำได้หลายวิธี เช่น สร้างแรงจูงใจภายนอก เช่น ให้รางวัล เงิน สวัสดิการ เป็นต้น แรงจูงใจภายใน เช่น การให้โอกาสทางการศึกษาอย่างเพียงพอและเหมาะสมเพื่อให้ได้ประสบความสำเร็จเรื่องอาชีพระยะยาว มหาวิทยาลัยควรคำนึงแรงจูงใจทางความเป็นเลิศทางการเรียนอันมีเกียรติควบคู่กันไป รวมทั้งการสร้างลักษณะกล้าตัดสินใจ รู้จักทุ่มเท ฝึกซ้อมมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จ อดทนรู้แพ้รู้ชนะ มีมนุษยสัมพันธ์ที่บัณฑิตพึงมี ซึ่งจะส่งผลให้ประสบความสำเร็จในชีวิต

สมชาย ประเสริฐศิริพันธ์ (2535 อ้างถึงใน สมบัติ ภาณุจนกิจ และคณะ, 2536: 23-24) ได้กล่าวว่าการที่มหาวิทยาลัยจะพัฒนาศึกษานักกีฬาของชาติได้นั้น มหาวิทยาลัย จะต้องมีความพร้อมในด้านผู้เชี่ยวชาญในกีฬานั้นๆ แต่ละชนิด ต้องมีสนามกีฬา อาคารสถานที่ อุปกรณ์กีฬาที่ได้มาตรฐานเพื่อการฝึกซ้อมและแข่งขัน รวมทั้งมีห้องพักสำหรับนักกีฬาได้ฝึกซ้อมอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรุงเทพมหานคร ปัญหาการจราจรมีมาก ยิ่งมีความจำเป็นที่มหาวิทยาลัยจะต้องมีคณาจารย์หรือบุคลากรที่จะคอยควบคุมดูแลนักกีฬาทุกคนอย่างใกล้ชิด คอยให้คำปรึกษา แนะนำ จัดทำแผนการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมให้นักกีฬาได้บรรลุถึงเป้าหมายในการศึกษาแล้ว เรียนด้วย และ เป็นที่ยินดีที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ริเริ่มโครงการพัฒนากีฬาชาติขึ้น โดยเปิดรับนักกีฬาที่มีผลงานดีเด่นในการแข่งขันระดับต่าง ๆ ให้เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย แต่ที่ผ่านมาก็ต้องยอมรับว่า มหาวิทยาลัยมีความจำกัดในศึกษาบางอย่าง เช่น ผู้เชี่ยวชาญกีฬาในแต่ละชนิด คณาจารย์ หรือบุคลากรที่จะดูแลเอาใจใส่ ควบคุมการฝึกซ้อม การศึกษาแล้วเรียน จำนวนอุปกรณ์ อาคารสถานที่ สนามกีฬาที่ได้มาตรฐาน สิ่งเหล่านี้เป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้มหาวิทยาลัยหลายแห่งไปไม่บรรลุเป้าหมายในการพัฒนากีฬาชาติ

ในเรื่องเดียวกันนี้ วรศักดิ์ เพ็ชรชอบ (2535) ได้กล่าวถึงบทบาทของมหาวิทยาลัย ในการพัฒนานักกีฬาของชาติว่า การพัฒนานักกีฬานั้นจะต้องอาศัยกระบวนการพัฒนาความสามารถอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่การศึกษาในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา ตามลำดับ โดยได้มีการจัดเวลา จัดสถานที่ บุคลากร ที่มีความสามารถในการกีฬา ความรู้ความสามารถ การฝึกสอนทักษะกลุ่กต่าง ทั้งในการเล่นกีฬาและการแข่งขันอย่างถูกต้อง แต่ในปัจจุบันการพัฒนา ความสามารถทางการกีฬาของเยาวชนไทย ยังอยู่ห่างไกลจากหลักการที่กล่าวมานี้มาก ในระดับประถมศึกษา มีนักเรียนที่มีโอกาสเพียง 30% ที่อยู่ในโรงเรียนใหญ่ ๆ ในเมืองจะศึกษา เรียนรู้และเล่นกีฬาอย่างถูกต้อง ในระดับมัธยมศึกษา ก็เช่นเดียวกัน การเรียนการสอนพลศึกษา อย่างถูกวิธีนั้นน้อยมาก ยิ่งการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาเป็นวิชาเลือก ยังไม่บังคับ และ กิจกรรมกีฬาเพื่อการแข่งขันยังถือว่าเป็นกิจกรรมที่ผลิตนักศึกษาเป็นผู้จัด เพื่อประสบการณ์ชีวิต จัดเป็นงานอดิเรก ที่นอกเหนือจากการศึกษาแล้วเรียน เพื่อความสนุกสนาน จึงเป็นกิจกรรม สัมผัสเล่น ไม่จริงจัง และในปัจจุบันมหาวิทยาลัยหลายแห่งได้มีโครงการรับนิสิตที่มีความสามารถ เป็นพิเศษทางการกีฬาเข้าศึกษาต่อ เช่น โครงการพัฒนากีฬาชาติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดย

วิธีการรับเข้าศึกษาเป็นวิธีพิเศษนั้น นิสิตที่เข้ามาในโครงการนี้เพื่อการศึกษาเล่าเรียนเพียงอย่างเดียว ทั้งนี้เมื่อนิสิตเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยแล้ว มหาวิทยาลัยไม่ได้มีบทบาทหรือกิจกรรมใด ๆ ที่จะช่วยนักกีฬาเหล่านี้ได้มีความสามารถสูงขึ้นต่อไปอีกเลย หรือถ้าจะมีก็น้อยมาก การฝึกซ้อมหรือเพิ่มพูนความสามารถให้สูงขึ้น นักกีฬาต้องชวนชวาชหายจากแหล่งสมาคมกีฬา หรือผู้ฝึกสอนภายนอก หรือหน่วยงานที่ตนเองเคยสังกัดอยู่ และก่อให้เกิดกลุ่มนักกีฬาบางกลุ่มที่เมื่อมีโอกาสเข้ามาศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยแล้วก็ตั้งหน้าตั้งตาเรียนแต่เพียงอย่างเดียวโดยไม่สนใจที่จะฝึกซ้อม หรือปรับปรุงความสามารถทางการกีฬาให้ดีขึ้น ทำให้ความสามารถทางการกีฬาค้นต่ำลงหรือเลิกลาจากการเล่นกีฬาไปเลย แม้กระทั่งการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย นิสิตนักศึกษาก็ยังคงเป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งก็เป็นไปโดยการสมัครเล่น มีการฝึกซ้อมกันตัวอยู่บ้าง ดังที่ปรากฏ เช่น ในช่วง 2-3 สัปดาห์ ก่อนการแข่งขัน ดูเหมือนว่าการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยเป็นเพียงงานที่จะต้องทำให้เสร็จ ๆ ไปในปีหนึ่ง ๆ เท่านั้นเอง

นอกจากนี้ วรศักดิ์ เนียรชอบ (2535) ยังได้ให้ข้อเสนอแนะถึงการพัฒนา นิสิตโครงการฯ ให้เกิดสัมฤทธิ์ผลทั้งทางด้านการศึกษาและการศึกษาควบคู่กันไป พอสรุปได้ว่า ในด้านการพัฒนาทักษะความสามารถทางด้านกีฬา มหาวิทยาลัยควรเสาะแสวงหาผู้ฝึกสอนที่มีความรู้ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ในกีฬาแต่ละประเภทสูงอย่างแท้จริงมาทำการฝึกซ้อมนักกีฬาที่มีความสามารถดีอยู่แล้วให้มีความสามารถสูงขึ้นตามลำดับ ทั้งนี้โดยให้มีการใช้ความรู้ หลักการและวิธีการด้านวิทยาศาสตร์การกีฬาควบคู่กันไปด้วย อีกครั้งควรจัดสถานที่และอุปกรณ์สำหรับฝึกซ้อมกีฬาแต่ละประเภทให้ได้ตามระดับมาตรฐานและมีความสะดวกในการที่จะไปมาในการฝึกซ้อม และมหาวิทยาลัยควรจะได้จัดให้มีสวัสดิการให้แก่ นิสิตที่เป็นนักกีฬาของมหาวิทยาลัยตามสมควรด้วย เช่น จัดให้มีทุนการศึกษา จัดที่นั่งให้นักกีฬาเพื่อสะดวกในการไปมาเวลาฝึกซ้อมกีฬา จัดให้มีการแนะแนวและช่วยเหลือทางการศึกษาให้แก่ นิสิตที่เป็นนักกีฬาทุกคน เช่น จัดสอนซ่อมเสริมให้แก่ นักกีฬาในวิชาที่เรียนไม่ทัน หรือมีการแนะนำให้ลงทะเบียนในชั้นเรียนในภาคการศึกษาที่มีโปรแกรมต้องเดินทางไปแข่งขันต่างประเทศมาก หรือในกรณีที่ต้องเดินทางไปแข่งขันกีฬาต่างประเทศ ต้องขาดเรียนเป็นเวลาหลาย ๆ วัน ก็ควรติดต่ออาจารย์ผู้สอนเพื่อนำบทเรียนไปอ่านและทบทวนในเวลาว่างระหว่างเดินทางไปแข่งขันด้วย หรือเมื่อกลับจากการแข่งขันแล้ว ก็รับผิดชอบกับอาจารย์ผู้สอนเพื่อขอรับงานไปศึกษาค้นคว้าในระหว่างตนเองไม่

ออกไปทบทวนให้ทันเพื่อน หรือบางกรณีที่มีมหาวิทยาลัยอาจจะจัดให้มีผู้ประสานงานคอยประสานงานกับอาจารย์ผู้สอนที่เกี่ยวข้องกับปัญหาต่าง ๆ ที่นิสิตอาจจะมีในระหว่างการเรียนในวิชาต่าง ๆ ด้วยก็ได้ ส่วนในด้านการฝึกให้นักกีฬามีวินัยและรับผิดชอบในตนเองนั้น ได้ให้ข้อสังเกตว่า นักกีฬาที่มีความสำเร็จในการกีฬาสูงนั้น ส่วนมากมักจะเป็นผู้ที่มีวินัยและมีความรับผิดชอบต่อตนเองควบคู่กันไป คือให้รู้จักแบ่งเวลาของตนเอง รู้จักควบคุมตนเองที่จะทำการฝึกซ้อมด้วยตนเองด้วยความเต็มใจและจริงจัง

ตอนที่ 2 นิสิตนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา

สถาบันอุดมศึกษากับความเข้าใจในนิสิตนักศึกษา

คนในสังคมอุดมศึกษาควรจะพยายามแสวงหาทางที่จะรู้จักคนในสังคมเดียวกัน เพื่อความร่วมมือในการดำเนินภารกิจของสถาบันให้เป็นที่ไปอย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะผู้บริหารจำเป็นต้องศึกษาสภาพและลักษณะของนิสิตนักศึกษาว่าเป็นอย่างไรมาก่อน เพื่อที่จะจัดบรรยากาศทางวิชาการ หลักสูตร อาจารย์ และการให้บริการทางด้านวิชาการให้สอดคล้องกับผู้เรียน เป็นการช่วยลดข้อขัดแย้ง ช่องว่างระหว่างความคิด ประสบการณ์และความไม่เข้าใจกันระหว่างนิสิตนักศึกษากับสถาบัน หรือกับผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องได้ นอกจากนี้อาจารย์ก็จำเป็นต้องศึกษาสภาพของนิสิตนักศึกษาเพื่อให้เข้าใจความต้องการในการศึกษาอิทธิพลที่มีผลต่อการเรียนรู้ ความคาดหวังและธรรมชาติของผู้เรียน ซึ่งอาจารย์สามารถใช้ข้อมูลที่ได้รับไปจัดการศึกษาได้ถูกต้องมากขึ้น รวมทั้งการช่วยแก้ปัญหาของนิสิตนักศึกษาทั้งทางด้านการเรียนและปัญหาส่วนตัวอีกด้วย โดยเฉพาะอาจารย์เป็นผู้มีอิทธิพลอย่างมากในการพัฒนานิสัย บุคลิกภาพและทัศนคติของนิสิตนักศึกษา จึงควรให้ความสำคัญต่อการทำความเข้าใจในนิสิตนักศึกษาที่สอนอย่างถูกต้อง (วัลลภา เทนหัตถิน ณ อรุณยา, 2528: 2)

การทำความรู้จักหรือศึกษาเกี่ยวกับนิสิตนักศึกษานั้น สำหรับ ไนทอร์ธ สีนลาร์ตัน (นรชูลี อาชวอรุง บรรณาธิการ, 2525: 194) กล่าวว่า โดยทั่วไปจะมีจุดมุ่งหมายหลัก 3 ประการ คือ

1. ศึกษาเพื่อเป็นผู้รู้เกี่ยวกับนิสิตนักศึกษา เป็นการศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้เกี่ยวกับนิสิตนักศึกษาในทุกด้าน
2. ศึกษาเพื่อเป็นผู้จัดบริการให้กับนิสิตนักศึกษา เป็นการทำหน้าที่นำความรู้เกี่ยวกับนิสิตศึกษามาเพื่อประโยชน์และประยุกต์ใช้ในการดำเนินกิจกรรมและกิจการนักศึกษา รวมทั้งบริการอื่น ๆ เช่น การให้คำปรึกษา การให้ทุน การดูแลหอพัก เป็นต้น
3. ศึกษาเพื่อเป็นผู้สอนนิสิตนักศึกษาที่ดี เป็นการเรียนรู้จักและเข้าใจนิสิตนักศึกษา เพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ให้นิสิตรู้จักยับยั้งชั่งใจคิดเช่นผู้ใหญ่ในยามยังเป็นไปไม่ได้ การปฏิบัติของมหาวิทยาลัยจะต้องสร้างความสอดคล้องกับสภาวะจิตใจของนิสิตนักศึกษา เพื่อเปิดโอกาสให้ได้พัฒนาอารมณ์และบุคลิกลักษณะของตนเองอย่างสมบูรณ์

สถาบันอุดมศึกษากับการเปลี่ยนแปลงลักษณะนิสิตนักศึกษา

นิสิตนักศึกษามีอายุระหว่าง 17-24 ปี ซึ่งอยู่ในระหว่างวัยรุ่นตอนปลายและจะพัฒนาไปสู่การเป็นผู้ใหญ่ แม้ว่านิสิตนักศึกษาแต่ละคนจะมีความแตกต่างกัน แต่เมื่อมาอยู่ภายในสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยย่อมมีการปะทะสัมพันธ์กับบุคคล สถาบัน รวมทั้งได้รับการศึกษาในวิชาการแขนงต่างๆ นิสิตนักศึกษาจะซึมซับรับเอาประสบการณ์และสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ไว้ซึ่งจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวนิสิตนักศึกษาอย่างแน่นอนไม่มากก็น้อย ดังความเห็นของผู้ศึกษาเรื่องนี้ไว้ได้แก่

จาคอบ (Jacob, 1957: 53, 90) มีความเห็นว่า ระหว่างการศึกษาในมหาวิทยาลัยนั้น จะมีการเปลี่ยนแปลงในส่วนที่เป็นค่านิยมและความเชื่อพื้นฐานในชีวิตนิสิตนักศึกษาได้เพียงเล็กน้อย แต่พบว่านักศึกษาจะปรับปรุงความคิดเห็นต่าง ๆ มากมาย เรียนรู้ที่จะอดกลั้น มีลักษณะเข้มงวดน้อยลง มีจิตใจเปิดกว้างขึ้น และลดมาตรฐานความเชื่อที่รุนแรงลง มีความคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์ต่อผู้มีอำนาจมากขึ้น มั่นใจในตัวเองและเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น พึ่งตัวเองได้มากขึ้น ลดอคติต่อคนต่างเชื้อชาติลง มีความยืดหยุ่นในความเชื่อมากขึ้น

ส่วนแพลนท์ (Plant, 1965: 67-75) ได้ทำการศึกษากลุ่มนักศึกษาที่มหาวิทยาลัยซานโฮเซ (San Jose State College) กลุ่มหนึ่งเปรียบเทียบกับคนอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งเป็นคนที่มีความรู้ในระดับเดียวกันแต่มิให้เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย กลับพบว่ากรณีใจ

กว้างขึ้น ลดทิวทัศน์ความเชื่อลงนั้นเกิดขึ้นกับทั้งสองกลุ่ม แต่สำหรับกลุ่มผู้เรียนในมหาวิทยาลัยพบว่าลักษณะการเปลี่ยนแปลงในด้านนักศึกษาดูเหมือนจะเพิ่มขึ้นตามระยะเวลาที่เข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัย คือ ผู้เรียนชั้นปีที่ 4 เปลี่ยนแปลงไปมากกว่าผู้เรียนชั้นปีที่ 2 และมีการเปลี่ยนแปลงไปมากกว่ากลุ่มซึ่งไม่ได้เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย ฉะนั้น แม้ว่าการเปลี่ยนแปลงในเรื่องดังกล่าวจะเกิดขึ้นกับเยาวชนทุกคนที่เริ่มเติบโตขึ้น แต่ผู้ที่ได้เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยจะเปลี่ยนแปลงไปมากกว่า

ในเรื่องดังกล่าว บราวเวอร์ (Brawer, 1973: 50) กล่าวว่า นักศึกษาในมหาวิทยาลัยดูเหมือนจะมีความอดกลั้นมากขึ้น (More Tolerance) ระหว่างการศึกษาในมหาวิทยาลัย แต่ก็เป็นปัญหาว่าการเปลี่ยนแปลงนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ได้รับในมหาวิทยาลัย เป็นการพัฒนาไปตามวัยของนักศึกษาเอง

อย่างไรก็ตาม นักการศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นกับผู้เรียนในสถาบันอุดมศึกษา และมีความแตกต่างระหว่างผู้เรียนและไม่ได้เรียนในมหาวิทยาลัย

กล่าวโดยสรุป การศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา นิสิตนักศึกษาจะซึมซับเอาประสบการณ์ต่างๆผสมผสานกัน ฉะนั้นสถาบันอุดมศึกษาจึงควรให้ความสำคัญกับการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมเพื่อนำนิสิตนักศึกษาให้มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ต่อไป

ลักษณะนิสิตนักศึกษาที่พึงประสงค์

วัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่ระบุไว้ในแผนการศึกษาของชาตินั้น คือ การพัฒนานิสิตนักศึกษาเพื่อให้เป็นคนที่สมบูรณ์ขึ้น โดยมีมุ่งพัฒนาความเจริญงอกงามทางสติปัญญาและความคิด เน้นความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง พัฒนานิสิตให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้และความเข้าใจในศิลปวัฒนธรรม เพื่อสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีคุณค่าแก่ตนเอง สังคมและประเทศชาติ

สถาบันอุดมศึกษามีภาระหน้าที่สำคัญหลายประการ ถ้าจะมองบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในแง่ของการ "พัฒนา" นั้น ประกอบ คูปริตน์ (อ้างใน ไนทอรี่ สีนลารัตน์, บรรณาธิการ, 2529: 4) กล่าวว่า สถาบันอุดมศึกษาควรเป็นสิ่งต่อไปนี้

1. นวัตกรรมบริหารมนุษย์ให้มีความเป็นมนุษย์โดยสมบูรณ์ ทั้งในแง่ความรู้ คุณธรรม หรือให้รู้จักคิดและสามารถดำเนินงานให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม
2. นวัตกรรมบริหารมนุษย์ นวัตกรรมความสามารถของมนุษย์ เพื่อทดแทนการขาดทรัพยากรธรรมชาติ
3. นวัตกรรมบริหารธรรมชาติ มีความสามารถในการดัดแปลงและใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้ได้ประโยชน์มากที่สุด มีการทดลอง ค้นคว้า วิจัย
4. นวัตกรรมสังคม ส่งเสริมสภาพความความมั่นคงในการดำรงชีวิตให้มีความสามารถในการพัฒนาตามข้อ 1 ถึงข้อ 3

จะเห็นว่าการพัฒนาบุคคลนั้นมีความสำคัญที่สุด และเป็นเหตุให้มีการพัฒนาในสิ่งอื่นๆได้ การพัฒนานิสิตนักศึกษาจึงเป็นภารกิจที่สำคัญมากของสถาบันอุดมศึกษา

ส่วน มุลเลอร์ (Mueller, 1961: 57 อ้างถึงใน ธงชัย วงศ์เสนา 2530: 16) ได้กล่าวถึงภารกิจของมหาวิทยาลัยไว้ว่ามี 4 ประการ คือ

1. รักษา ถ่ายทอดและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
2. พัฒนาศักยภาพในทุกๆด้านของนิสิตนักศึกษา
3. มีความรับผิดชอบต่อสังคมประชาธิปไตย
4. มีกิจการเป็นผู้นำ

โดยทั่วไปนิสิตนักศึกษาจะมีอายุระหว่าง 17-22 ปี ซึ่งนับว่าเป็นเยาวชนของชาติกลุ่มหนึ่ง สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติได้กำหนดทิศทางการพัฒนาเยาวชนให้มีลักษณะที่ต้องการไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. การพัฒนาด้านสุขภาพกายและจิต
2. การพัฒนาด้านสติปัญญาและความสามารถ
3. การพัฒนาด้านอาชีพ
4. การพัฒนาบุคลิกภาพทางสังคม คุณธรรมและจริยธรรม

การที่ลักษณะนิสิตนักศึกษาจะพัฒนาไปในด้านใดนั้นมียอดประกอบหลายด้านด้วยกัน ที่สำคัญประการหนึ่งคือ สิ่งแวดล้อม ดังที่ สโตเนอร์ และ โยกิ (Stoner and Yoki อ้างถึงใน วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, พรชูลี อาชวอำรุง บรรณาธิการ, 2525: 95) กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมมีผลต่อการพัฒนาการของนิสิตนักศึกษาอย่างมาก และได้เสนอแนะว่าสถาบันอุดมศึกษา

ควรจัดสิ่งแวดล้อมให้ส่งเสริมคุณลักษณะของนิสิตนักศึกษา ดังนี้

1. ระเบียบวินัยของตนเอง
2. สัมฤทธิ์ผลทางการเรียน
3. ทัศนคติทางสังคม
4. โภชนาการ
5. โปรแกรมทางนันทนาการ
6. ความปลอดภัย
7. สุขภาพอนามัย
8. พัฒนาความเป็นผู้นำ

ส่วน เอฟ อาร์ จีวันส์ และ เอช ดี เทอร์เนอร์ (F.R.Jevons and H.D. Turner, 1972: 57) กล่าวถึงลักษณะนิสิตนักศึกษาที่สถาบันอุดมศึกษาควรคำนึงถึงในการผลิตไว้ดังนี้

1. มีความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์อย่างมีวิจารณญาณ มีจุดมุ่งหมายและมีเหตุผล
2. มีความสามารถในการนำข้อมูล และตั้งสมมติฐานต่าง ๆ แม้ว่าจะขัดแย้งกับความเชื่อที่เคยมี มาปรับปรุงให้เกิดความคิดที่ก้าวหน้า
3. มีความตื่นตัวที่จะรับฟังข้อเสนอแนะจากผู้อื่นอยู่เสมอ
4. มีความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะการทำงานนั้นตนเองจะอยู่ในฐานะผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชา
5. มีความสามารถในการนำข่าวสารและความคิดมาประสานกันอย่างดี และสามารถสรุปให้ผู้อื่นได้รับรู้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งการพูดและการเขียน
6. มีความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล และนำไปใช้แก้ไขข้อผิดพลาดของตนได้อย่างดี

ในเรื่องนี้ เอ ดับเบิลยู ชิคเคอริง (A.W.Chickering, 1974: 8-17) ได้กล่าวถึงลักษณะนิสิตนักศึกษาที่สมบูรณ์แบบ มีลักษณะ 7 ประการ ได้แก่

1. การบรรลุถึงความมีประสิทธิภาพ

2. การควบคุมอารมณ์
3. การเป็นตัวของตัวเอง
4. การสร้างภาพพจน์เอกลักษณ์เฉพาะตน
5. การสร้างความสัมพันธ์ของตนอย่างชัดเจน
6. การวางวัตถุประสงค์ของตนอย่างชัดเจน
7. การพัฒนาบุรณาการ

นอกจากนี้ วัลลภา เทนหัสติน ณ อุษงา (2529: 3-4) ได้เสนอความเห็นว่ นิสิตนักศึกษาควรได้รับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ คือ

1. การพัฒนาทางสติปัญญา ให้รู้จักรักความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน หัดคิด อย่างมีระบบ และสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้
2. การพัฒนาวิชาอื่น ให้มีความสามารถในการประกอบอาชีพ สามารถ สร้างงานอาชีพขึ้นใหม่ได้
3. การพัฒนาอารมณ์และการควบคุมอารมณ์ เข้าใจวิธีการรักษาอารมณ์ ของตนได้ ก็ย่อมจะทำให้สังคมนั้นเป็นสังคมที่น่าอยู่
4. การพัฒนาทักษะทางสังคม หมายถึงการใช้วาจาหรือภาษาที่เหมาะสม ในการติดต่อสื่อสารในสังคม การเรียนรู้มารยาทต่าง ๆ ในการสมาคมติดต่อ การแต่งกายตาม กาลเทศะ การประพฤติปฏิบัติตามสังคม ทำเพื่อประโยชน์แก่สังคม
5. ความเป็นตัวของตัวเอง ให้เข้าใจตนเอง รู้จักสร้างเอกลักษณ์ของตน เอง รู้จักพึ่งตัวเองได้ สร้างความมั่นใจให้แก่ตนเอง และสร้างบุคลิกที่ตนเองพอใจ
6. การพัฒนาคุณธรรม เช่น ความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น มีความเสียสละ อดทนต่องานทุกชนิด พยายามทำงานให้เสร็จ การคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ ส่วนตัว การตรงต่อเวลา ไม่เบียดเบียนผู้อื่นที่ได้รับความเดือดร้อน ไม่ว่าจะเป็นทางกาย วาจาหรือใจ รักชาติ ภาคภูมิใจในความเป็นชาติไทย มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ในทุกบทบาท
7. การพัฒนาทัศนคติ ทัศนคติที่ดีย่อมจะมีความรู้สึกเข้าใจ เห็นใจผู้อื่นมาก กว่า มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ได้ดี สามารถนำสังคมให้เป็นสุขได้ ด้วยทัศนคติที่ดีย่อมส่งผล ไปสู่การกระทำที่ดี
8. การพัฒนาการจัดการ ให้นิสิตนักศึกษาเป็นคนผู้งาน รู้จักวิธีการแก้ปัญหา

อย่างมีเหตุผล ถูกต้องตามสังคม ตามหลักการ แสวงหาแนวทางในการจัดการกิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของตนเอง

Williamson and Biggs, 1975 (อ้างถึงใน พรชลิ อ้าวอ้าง, 2525: 70) เพิ่มเติมว่า ในการพัฒนาลักษณะนิสัยนักศึกษาที่พึงประสงค์นั้นควรจะผสมผสานระหว่างความรู้ทางวิชาการให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับพัฒนาการของบุคคลในแง่มุมต่างๆ ได้แก่ ความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม พัฒนาการ ระบบค่านิยม ความตระหนักในตนเอง ทักษะในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น และความรับผิดชอบต่อชุมชนที่ตนเป็นสมาชิก การกำหนดความต้องการและทิศทางของตนเองจะเกิดขึ้นได้อย่างมีผลดี เมื่อทั้งพัฒนาการทางปัญญาและพัฒนาการทางอารมณ์ได้มีความสำคัญเท่าเทียมกัน

โดยสรุปแล้ว การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษามุ่งพัฒนาให้นักศึกษามีลักษณะที่พึงประสงค์ อันได้แก่ ความเจริญงอกงามด้านสติปัญญาและความคิด มีความรู้ความสามารถทางด้านวิชาการและวิชาชีพ มีสุขภาพดีทั้งกายและจิต มีคุณธรรมจริยธรรม สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีคุณค่าแก่ตนเอง สังคมและประเทศชาติ

ลักษณะของนิสิตนักศึกษาในปัจจุบัน

ในต่างประเทศได้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับนิสิตนักศึกษาไว้เป็นจำนวนมาก ดังเช่น คอฟแมน (Koseph Kauffman, อ้างถึงใน วิลลภา, 2527: 26-28) ได้ประมวลลักษณะของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยไว้ดังนี้

1. ผู้ที่เข้ามาแสวงหาความรู้และมุ่งมั่นตกลงปลงใจในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง ซึ่งเขามีความเชื่อถือในศาสตร์นั้น ๆ เขาอยากจะเป็นที่ที่เห็นความสัมพันธ์กับชีวิตจิตใจของวิชาที่เรียน แต่มักจะผิดหวังเพราะไม่ได้พบเช่นนั้น

2. ต้องการแสวงหาความมั่นคงทางสังคม (Social Security) เพราะบางครั้งเมื่อเข้ามาในมหาวิทยาลัยก็เกิดความรู้สึกเหมือนคนหลงทาง การที่เข้ามหาวิทยาลัยเพราะเขานึกว่าจะเป็นที่ที่ทำให้เขาได้คลายความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบ้าน นยายามหาทางคิดห่างทางบ้านโดยต้องการอิสระจึงต้องการคนที่ช่วยสนองความต้องการทางจิต บางคนที่ถูกใจ

เป็นเพื่อน

3. เป็นคนมีอุดมคติและใจดี แต่บางครั้งสิ่งแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยก็ทำลายอุดมคตินั้นเสีย เขาอยากที่จะช่วยคนอื่นและสนใจปัญหาของสังคม ซึ่งในด้านนี้มหาวิทยาลัยจะไม่ได้ฝึกถึงหรือเห็นความต้องการของเขาจึงไม่ได้คอยช่วยจัดประสบการณ์หรือเปิดโอกาสให้เขาได้ทดลองทำงานที่ใช้วิชาการที่เรียนอยู่ในห้องเรียนกับชีวิตประจำวัน

4. มีความกระตือรือร้นที่จะเรียน แต่เพราะว่ามีสิ่งยั่วรอบด้านที่ผลักดันให้หันเหไปในทิศทางอื่น กิจกรรมต่างๆ สนุกสนานกว่า ไม่ต้องกังวลเด็ดยเนื้อร้อนใจ และได้รับการบีบคั้นจากการเรียน นักศึกษาบางคนอาจตั้งความหวังในการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาไว้สูงมาก เมื่อเข้ามาศึกษาแล้วไม่เป็นไปตามที่คาดหวังก็รู้สึกเสียใจและผิดหวังมาก จึงต้องหันความสนใจไปสู่ด้านอื่นๆ ซึ่งบางครั้งอาจจะนำไปสู่ปัญหาการเล่นการพนันและการคิดยาเสพติด ซึ่งจะเป็ผลร้ายต่อตนเอง สังคมและประเทศชาติ

5. ต้องการค้นพบตนเอง (Seek for Self-Identification) ความเป็นตัวของตัวเอง แต่ส่วนใหญ่มักจะไม่พอใจในความปรารถนาและทุกสิ่งในตัวเองนัก แยกจากการเรียนในระดับอุดมศึกษา สาขาวิชาบางประเภทไม่ได้ช่วยให้นักศึกษาได้ค้นพบความสามารถของตนเอง บางครั้งทำให้นักศึกษาเข้าใจผิดคิดว่าตนเองโง่มาก เพราะเนื่องสาเหตุจากการสอบไล่ตกเพียง 1 วิชาเท่านั้น จึงเป็นเหตุให้ไม่สามารถพัฒนาความสามารถด้านอื่นๆ ขึ้นมาได้เลย

6. มีความขัดแย้งและมีความรู้สึกที่เป็นปฏิปักษ์ต่อการบริหารลักษณะของนิสิตนักศึกษาในด้านนี้อาจเปลี่ยนไปในบางมหาวิทยาลัยที่เปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการตัดสินใจปัญหาของมหาวิทยาลัยบ้าง โดยการมีนิสิตนักศึกษาตัวแทนที่มีส่วนร่วมในการบริหารจะทำให้เขาได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องขึ้น เพราะเขาเชื่อว่าผู้แทนของเขาต้องมีความรักดีต่อกลุ่ม ดังนั้นข้อมูลที่ได้ย่อมมีความเที่ยงตรงและสิ่งที่ตัวแทนของเขาทำย่อมตอบสนองความต้องการของพวกเขาได้เป็นอย่างดี

และเพื่อให้มองเห็นภาพพจน์ของนิสิตนักศึกษาในอีกแง่มุมหนึ่ง จึงขอเสนอลักษณะของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยโดยจำแนกเป็นชั้นปี ดังนี้

1. ชั้นปีที่ 1 นิสิตนักศึกษานวคนี้ เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยเพื่อหวัง

(1) ความสำเร็จในเชิงวิชาการ สนใจในการศึกษาหาความรู้ความคิดต่างๆ (2) ต้องการ

เข้าใจตนเอง เข้าใจปัญหาของโลก รวมทั้งแสวงหาเอกลักษณ์ของตน (3) แสวงหาฐานะส่วนตัว (4) มีความเป็นมิตร ผูกพันอยู่กับเพื่อนและชอบรวมอยู่ในกลุ่ม (5) เป็นผู้ที่มีมนุษยธรรม สุภาพเรียบร้อย ให้ความคุ้มครองและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ความรู้สึกทั่วไปของนิสิตพวกนี้ ในการเข้าไปศึกษาในมหาวิทยาลัยคือมีความรู้สึกกระตือรือร้นระหว่างความกลัวและความตื่นเต้น พวกนี้จะเข้าร่วมกิจกรรมทุกประเภทในมหาวิทยาลัย

2. **ชั้นปีที่ 2** ส่วนใหญ่แล้วนิสิตพวกนี้มักจะเกิดความรู้สึกไม่พอใจมหาวิทยาลัย แต่ในบางกรณีนิสิตนักศึกษาที่เพียงแต่จะมีความเบื่อและรู้สึกเฉยๆ ไม่ยินดียินร้ายต่อสภาพทั่วไปในมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ก็เพราะพวกนี้ถูกทอดทิ้ง และไม่ได้รับการเอาใจใส่จนกระทั่งนิสิตเกิดความรู้สึกเองขึ้นมาว่าตนเองเป็นคนขาดความรับผิดชอบ ดังนั้นทางออกของนิสิตเหล่านี้ก็คือการริเริ่มสร้างเสริมความเป็นแบบแผนของกลุ่มย่อยขึ้นมาจนเกิดเป็นวัฒนธรรมเพื่อตนเองขึ้น

3. **ชั้นปีที่ 3** อันเนื่องมาจากความเป็นอิสระชั้นปีที่ 2 มาแต่เดิม นิสิตชั้นปีที่ 3 จะมีวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ของตนเองเป็นเอกลักษณ์ในลักษณะที่ส่งมาก สำหรับในกลุ่มนิสิตปีที่ 3 ด้วยกันเองจะมีความคิดเห็นแตกแยกออกไปน้อยมาก กล่าวคือมีความคิดไปในแนวเดียวกันเป็นส่วนใหญ่ มีค่านิยมคล้ายคลึงกัน และทุกคนจะมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ลักษณะที่คล้ายกับนิสิตปีที่ 2 คือความไม่พอใจมหาวิทยาลัยในด้านต่างๆ รวมทั้งวิพากษ์วิจารณ์มหาวิทยาลัยอย่างรุนแรงเช่นเคย

4. **ชั้นปีที่ 4** นิสิตพวกนี้มีแนวโน้มที่จะหันความสนใจออกไปจากมหาวิทยาลัย เขาจะเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมต่างๆ ของมหาวิทยาลัย เริ่มตั้งแต่ไม่สนใจวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ของนิสิต รวมทั้งไม่ยอมรับระเบียบประเพณีของนิสิตด้วยกันเอง โดยส่วนใหญ่แล้วจะสนใจกับเรื่องส่วนตัว เฉพาะอย่างยิ่งชีวิตภายหลังสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยในระดับปริญญาตรีไปแล้ว (ทองเรือน, 2525: 38-39)

ฉะนั้นโดยลักษณะของนิสิตนักศึกษาเท่าที่ได้กล่าวอ้างถึงดังกล่าวแล้ว พอสรุปได้ดังนี้คือ นิสิตนักศึกษามีลักษณะที่มุ่งแสวงหาเอกลักษณ์แห่งตน มีความกระตือรือร้นและสนใจสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ ต้องการเห็นความถูกต้องและยุติธรรมในสังคม ต้องการอิสระทางความคิดและการแสดงออก มีความต้องการที่จะอยู่และปรับตัวเข้ากับกลุ่มเพื่อน และโดยธรรมชาติแล้วนิสิตนักศึกษาเป็นวัยที่ค่อนข้างจะมีอารมณ์รุนแรง มีอุดมคติสูง ทนไม่ได้ต่อความไม่ยุติธรรมของสังคมและความผิดต่างๆ บางครั้งนิสิตนักศึกษาจะมีลักษณะเป็นปฏิปักษ์กับระบบในมหาวิทยาลัย ซึ่งใน

ลักษณะนี้การปฏิบัติของมหาวิทยาลัยจะต้องสร้างความสอดคล้องกับสภาวะทางจิตใจของนิสิตนักศึกษา เพื่อเปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษาได้เกิดพัฒนาการทางอารมณ์และบุคลิกภาพของตนอย่างสมบูรณ์

ลักษณะนิสิตนักศึกษาไทย

จำนวนนิสิตนักศึกษาไทยที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษานับวันจะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งก็เป็นนิมิตหมายที่ต่อการพัฒนาประเทศ เพราะบุคคลที่ได้รับการศึกษามาจนถึงชั้นอุดมศึกษานี้ ย่อมจะเป็นบุคคลที่มีความพร้อมต่อการพัฒนา แต่จากสภาพการที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน นิสิตนักศึกษาไทยยังมีคุณลักษณะที่ไม่สมบูรณ์ตามความมุ่งหมายของการอุดมศึกษา กล่าวคือลักษณะของนิสิตนักศึกษาไทยในปัจจุบันมีลักษณะดังนี้

1. มุ่งที่จะแข่งขันและเอาชนะกัน ทั้งนี้เพราะสภาพของสังคมไทย โดยเฉพาะสังคมเมืองมีการแข่งขันกันตลอดเวลา และในระบบของการศึกษาที่ทุกคนต้องแข่งขันกันเพื่อเข้าศึกษาในสถาบันที่มีชื่อเสียง เพื่อความมีหน้าที่ตาและมีสถานภาพที่ดีในสังคม
2. ขาดความรับผิดชอบและสำนึกในหน้าที่ที่พึงมีต่อสังคม ปรากฏการณ์ที่ชี้ให้เห็นถึงคุณลักษณะประการนี้มีอยู่มากมายทีเดียว เช่น บทบาทของนิสิตนักศึกษาทางด้านการเมือง กรณีของการเลือกตั้งต่าง ๆ มักจะปรากฏว่า เฟอร์เซนต์ของการใช้สิทธิ์จากนิสิตนักศึกษาต่ำมาก
3. มีวิถีการดำเนินชีวิตในสถาบันแบบโดดเดี่ยว ทั้งนี้เพราะสภาพสังคมในสถาบัน เช่น ความสัมพันธ์ของอาจารย์กับนิสิต ความสัมพันธ์ของนิสิตด้วยกัน ล้วนน้อยลง ทุกคนเป็นหลัก จึงไม่มีเวลาที่จะคิดถึงคนอื่น จึงทำให้ความสัมพันธ์เป็นไปอย่างห่างเหินมาก
4. สนใจในเรื่องส่วนตัวมากกว่าในเรื่องของสังคม นิสิตนักศึกษาเริ่มตระหนักว่าถ้าตนเองมีแต่ทำงานเพื่อสังคมแล้วจะสูญเสียโอกาสในการแสวงหางานอาชีพของตน
5. ขาดจุดยืนของความเป็นไทย แม้ว่านโยบายของประเทศจะมุ่งที่การชำระรักษาไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมอันดีงามของชาติ แต่อิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกได้มีผลทำให้นิสิตนักศึกษาไทยหันเหไปสู่อารยธรรมตะวันตกเป็นส่วนใหญ่
6. มีบุคลิกของความเป็นผู้นำน้อยลงและขาดระเบียบวินัย นิสิตนักศึกษาในปัจจุบันมักจะถูกวิพากษ์แห่งความเลวร้ายของสังคมครอบงำ ซึ่งในส่วนนี้สถาบันอุดมศึกษาที่ไม่

สามารถทำหน้าที่ให้สมบูรณ์ได้ คือไม่สามารถสร้างเยาวชนรุ่นใหม่ให้มีคุณภาพและดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของสถาบันไม่ครบถ้วน

และจากแนวความคิดของประกอบ ศุภรัตน์ (อ้างใน วัลลภา, 2528: 88-89) ได้กล่าวถึงลักษณะนิสิตนักศึกษาไทยปัจจุบันไว้ดังนี้คือ (1) มีพื้นฐานมาจากครอบครัวชนชั้นกลาง และระดับล่างมากขึ้น (2) อยู่ในระบบที่ไม่มีความเป็นกันเอง (3) อยู่ในระบบของการแข่งขัน (4) อยู่ในระบบของความสับสนและหลอกลวง ซึ่งโดยสรุปแล้วแนวความคิดนี้ชี้ให้เห็นถึงลักษณะของนิสิตนักศึกษาไทยที่เผชิญอยู่กับสภาพสังคมที่เหลวแหลกและสภาพการจัดการอุดมศึกษาที่ล้มเหลว

ช่องว่างของการนิเทศนิสิตนักศึกษา

ลักษณะของนิสิตนักศึกษาไทยในปัจจุบันกับลักษณะของนิสิตนักศึกษาตามที่สังคมคาดหวังที่กล่าวแล้ว ดูเหมือนว่าจะเป็นทิศทางที่สวนกันโดยสิ้นเชิง แม้ว่าเป้าหมายของการอุดมศึกษาจะวางไว้อย่างชัดเจนว่าการนิเทศนิสิตนักศึกษาเป็นเป้าหมายสูงสุด แต่จากสภาพการที่ประจักษ์แล้วว่าสถาบันอุดมศึกษายังไม่สามารถทำหน้าที่และสานภารกิจได้อย่างถูกต้องและสมบูรณ์ ซึ่งปรากฏการณ์ที่เห็นได้ชัดคือ

1. ด้านพัฒนาการและความเจริญงอกงามในตัวนิสิตนักศึกษา ปรากฏว่าการดำเนินชีวิตของนิสิตศึกษาค่อนข้างที่จะโดดเดี่ยวและว้าเหว ชาดที่หนึ่ง ชาดคนดูแลและให้คำปรึกษา ฝ่ายบริหารของสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่มุ่งที่จะให้นิสิตนักศึกษามีความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยลืมคำนึงถึงองค์ประกอบด้านอื่น ๆ ที่จะเป็นส่วนสนับสนุนให้บรรลุถึงจุดนั้นได้ บรรดาคณาจารย์ในสถาบันต่างก็ต้องดิ้นรนเพื่อปากท้องและความอยู่รอดของตนเองและครอบครัว ไม่มีแรงเสริมที่จะมาทำให้สนใจต่อนิสิตนักศึกษาอย่างเพียงพอ ฉะนั้นนิสิตนักศึกษาจึงมีพัฒนาการและความเจริญงอกงามอย่างไม่สมบูรณ์ ไม่มีใครเอาใจใส่อย่างจริงจัง ซึ่งนับว่าเป็นผลร้ายต่อทรัพยากรที่มีคุณค่าของประเทศชาติเป็นอย่างยิ่ง

2. ด้านความรู้ความสามารถ ดังได้กล่าวแล้วว่าวิสัยของนิสิตนักศึกษาจะมีพัฒนาการทางสติปัญญาถึงขีดสุด ซึ่งถ้าได้รับการแนะนำสนับสนุนส่งเสริมอย่างดีแล้ว ย่อมจะทำให้พัฒนานั้นสมบูรณ์ขึ้น สามารถที่จะนำความรู้ความสามารถไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ แต่

เนื่องจากข้อจำกัดของสถาบันอุดมศึกษาในเรื่องปัญหาของการพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งพบอุปสรรคทั้งในระดับของทบวงและกระทรวงศึกษาธิการที่มีระเบียบกฎเกณฑ์มากจนเกิดการขาดความคล่องตัวในระดับปฏิบัติ ทางด้านระดับผู้บริหารที่ขาดความเข้าใจในการบริหารงานอุดมศึกษา การจัดสรรงบประมาณและจนถึงในระดับอาจารย์ผู้สอนเองที่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการพัฒนาการเรียนการสอน

3. ด้านการเมืองและอาชีพ ซึ่งมาจากค่านิยมเก่า ๆ ที่ผู้ปกครองและโสดนิสิตนักศึกษาหวังว่าเมื่อเข้าสู่รั้วของมหาวิทยาลัยแล้วจะมีสถานะทางสังคมสูง มีอาชีพที่ดี มีเงินเดือนสูง เป็นเกียรติแก่วงศ์ตระกูล ดังนั้นนิสิตนักศึกษาจึงเรียนเพื่อให้ได้ปริญญาบัตร ไม่มีความมุ่งหมายที่จะแสวงหาความรู้และฝึกปรีบทักษะอย่างแท้จริงและเมื่อสำเร็จการศึกษาต้องพบกับความผิดหวัง ขาดความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพ เป็นคนไม่สู้งาน ไม่กล้าที่จะทำ และตัดสินใจในทางชีวิตของตนเอง และในส่วนนี้ต้องถือว่าเป็นความล้มเหลวของการจัดการศึกษาด้วย ที่ไม่สร้างค่านิยมที่ถูกต้องให้กับนิสิตนักศึกษาในช่วงที่ศึกษาอยู่จนทำให้กลายเป็นปัญหาของสังคมและประเทศชาติ

4. ด้านสังคมและคุณธรรม สถาบันอุดมศึกษาต้องเป็นระบบที่จำลองสังคมที่งดงามและเป็นสังคมตัวอย่าง เมื่อนิสิตนักศึกษาได้ผ่านประสบการณ์จากสถาบันแล้วออกมาออกไปสร้างสรรค์และจรรโลงสังคมให้ดำรงอยู่และเจริญก้าวหน้า แต่ข้อเท็จจริงกลับปรากฏว่าระหว่างสถาบันกับนิสิตศึกษามักมีข้อขัดแย้งที่หาข้อยุติไม่ได้ นิสิตนักศึกษาจะต้องพบกับความอึดอัดใจและต้องเก็บกดไว้ แล้วนำมาระบายในสังคมจนกลายเป็นปัญหาที่ฮือฮาไม่มีที่สิ้นสุด ตัวอย่างนี้ให้เห็นมากมาย เขาได้เรียนรู้ตลอดเวลาเกี่ยวกับประชาธิปไตยอันสวยงาม แต่ในขณะที่ตนเองต้องอยู่ในโลกของเผด็จการ เขาได้เรียนรู้สิ่งที่เป็นคุณงามความดี แต่เขาต้องเผชิญกับความโกหกหลอกลวง การเอาใจเอาเปรียบ ซึ่งตัวอย่างเหล่านี้ทำให้มองเห็นอย่างชัดเจนว่าโลกของนิสิตนักศึกษาในสถาบันกับโลกแห่งความเป็นจริงของสังคมนั้น เป็นช่องว่างที่ห่างกันจนยากที่จะเกิดความเข้าใจ

ตอนที่ 3 นิสิตโครงการพัฒนากีฬาชาติกับภารกิจหลักและเงื่อนไขของการเป็นนิสิตโครงการฯ

ตามที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนการกีฬาแห่งชาติ โดยจัดให้มีการรับนักเรียนผู้มีความสามารถดีเด่นระดับชาติ หรือผู้มีโอกาสพัฒนาความสามารถด้านกีฬาได้ในระดับชาติ เข้าศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยโดยวิธีพิเศษ ซึ่งนักกีฬาเหล่านี้จะต้องปฏิบัติตามภารกิจและเงื่อนไขของการเป็นนิสิตโครงการฯที่ระบุไว้อย่างชัดเจนว่า ต้องมีความมุ่งมั่น ชยัน เสียสละ และรับผิดชอบในอันที่จะฝึกซ้อมกีฬาที่ตนถนัด เพื่อเพิ่มพูนและพัฒนาความสามารถทางกีฬาของตนเองให้สูงขึ้นโดยจะไม่หลีกเลี่ยง ละเอียดหรือเลิกการเล่นกีฬาก่อนสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร ต้องรับใช้และเป็นผู้แทนเพื่อทำชื่อเสียงให้แก่ประเทศชาติและมหาวิทยาลัย ต้องตั้งใจศึกษาให้ครบถ้วนตามหลักสูตรจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแผนการศึกษาที่โครงการพัฒนากีฬาชาติกำหนด โดยจะไม่หลีกเลี่ยง ละเอียด หรือเลิกการศึกษาก่อนสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร รวมทั้งต้องกระทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการกีฬาและมีความประพฤติดีงาม ให้สมกับคำขวัญของโครงการฯที่ว่า "กีฬาเด่น เรือนได้ ประพฤติดี"

จากการประมวลภารกิจหลักและเงื่อนไขของการเป็นนิสิตโครงการพัฒนากีฬาชาติดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจะถือเป็นกรอบในการกำหนดที่จะศึกษาลักษณะนิสิตโครงการพัฒนากีฬาชาติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน อันได้แก่ ด้านสถานภาพทั่วไป ทักษะและความสามารถทางด้านกีฬา สมรรถภาพการเรียน และบุคลิกภาพ

ลักษณะนิสิตนักศึกษาด้านสถานภาพทั่วไป

วีส ผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาหรือที่เรียกว่า นิสิตนักศึกษานี้เ็นอยู่ระหว่างอายุ 17-18 ปีขึ้นไป และจะสิ้นสุดลงประมาณ 23-24 ปี แล้วแต่หลักสูตรการศึกษา จากตัวอย่างข้อมูลของประเทศไทยเป็นตัวอย่างที่ชัดเจนในปี ค.ศ. 1974-1975 จำนวนผู้สอบเข้าทั้งหมดมีอายุ 19 ปี ร้อยละ 37.376 อายุ 18 ปี ร้อยละ 28.22 ผู้สอบเข้าได้มีอายุ 18 ปี ร้อยละ 35.97 และ 19 ปี ร้อยละ 30.01 การศึกษาในระดับนี้ครอบคลุมการเริ่มต้นการเป็นผู้ใหญ่ และสร้างความเป็นผู้ใหญ่ขึ้นในมหาวิทยาลัยนี้เอง (ไพบูลย์ สีนลารัตน์, 2524: 38)

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา และคณะ (2527: 23-24) ได้กล่าวถึง เพศ
กมุฒิลาเนา และอาชีพบิดามารดาของนิสิตนักศึกษา

เพศ เพศของผู้เรียนในมหาวิทยาลัยนั้น จากการสำรวจข้อมูลปี พ.ศ.2510-
2521 พบว่า เพศหญิงมีจำนวนน้อยกว่าเพศชายเล็กน้อย คือ เพศชายร้อยละ 54 เพศหญิง
ร้อยละ 46

กมุฒิลาเนาบิดามารดา กมุฒิลาเนาบิดามารดาของนิสิตศึกษามาจากกรุงเทพฯ
ร้อยละ 49 ภาคกลาง ร้อยละ 16 ที่น้อยที่สุดคือ ภาคใต้ ร้อยละ 4

อาชีพบิดามารดา ค้าขายหรือเจ้าของกิจการ ร้อยละ 52 รับราชการ ร้อยละ
21 รับจ้าง ร้อยละ 15 เกษตร ร้อยละ 7

นอกจากนี้ยังได้มีการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของ
นิสิตนักศึกษาในประเทศไทย (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2518 อ้างถึงใน ไพบูลย์ สีนลารัตน์,
2524: 39-40) พบว่า ผู้เรียนในมหาวิทยาลัยกว่าครึ่ง เป็นผู้ที่มีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจ
ดีกว่าประชาชนโดยทั่วไป กล่าวคือ ร้อยละ 50 มาจากครอบครัวที่บิดามารดามีอาชีพค้าขาย
หรือมีธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 20 มาจากครอบครัวที่บิดามารดามีอาชีพรับราชการ มีเพียงร้อยละ
5-7 เท่านั้นที่บิดามารดามีอาชีพเกษตรกรรม และนิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่จะมีกมุฒิลาเนาเดิมอยู่ใน
ภาคกลางและกรุงเทพมหานคร ส่วนน้อยร้อยละ 7.30 เป็นผู้ที่มีกมุฒิลาเนาจากภาคตะวันออกเฉียง
เหนือ ในด้านเศรษฐกิจ ถ้าดูจากข้อมูล ปี พ.ศ.2520-2521 เงินเดือนของบิดามารดา
แต่ละฝ่ายจะอยู่ในช่วง 3,000-5,000 บาท เป็นส่วนใหญ่ (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2520 อ้างถึง
ใน วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2527: 25) และพบว่ารายได้เฉลี่ยต่อเดือนของบิดามารดา
ของนิสิตนักศึกษาที่กำลังเรียนอยู่ในมหาวิทยาลัยสูงกว่ารายได้ต่อหัวของประชากรในประเทศ
(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2528: 78)

ลักษณะพื้นฐานทางสังคมและจิตวิทยาของนิสิตนักศึกษา จากการประชุมเชิงวิชาการ
เรื่องการพัฒนาการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา ณ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้
กล่าวถึงพัฒนาการทางด้านร่างกายของนิสิตนักศึกษา พร้อมทั้งจะช่วยเหลือตนเองได้ สติปัญญาฉลาด
และฉลาดปานกลาง มีนิสัยอยากรู้ อยากเห็น ชอบการมีส่วนร่วม ชอบการรวมกลุ่ม มีการติดต่อ
สื่อสารกัน การพัฒนาด้านบุคลิกภาพเป็นไปตามค่านิยมของกลุ่ม การปรับตัวเป็นไปตามค่านิยมและ

มักมีปัญหาในเรื่องการปรับตัว (ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ บรรณาธิการ, 2524: 8-9) นอกจากนี้ นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ยังมีทัศนคติและค่านิยมที่ดีต่อตนเอง เพื่อน สิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัยและสังคม เป็นไปในทางที่ดีเป็นส่วนใหญ่ การเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยจะมีความตั้งใจ ตื่นเต้น ตื่นตา ตื่นใจ และมักจะเปลี่ยนไปในปีหลัง ๆ และในด้านคุณธรรม จริยธรรม นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่จะเป็นผู้ยึดถือคุณธรรมที่เป็นมาตรฐานของสังคมสูงนอควาร (ไพฑูรย์ สีนลารัตน์, 2524: 43)

ลักษณะด้านอารมณ์และบุคลิกลักษณะของนิสิตนักศึกษา (ทองเวียน อมรัชกุล, 2525: 34) กล่าวว่า เนื่องจากนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยมีอายุระหว่าง 18-22 ปี ซึ่งระยะนี้เป็นวัยที่กำลังจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ บุคคลในวัยนี้มักมีอารมณ์อ่อนไหว ในขณะเดียวกันมีความกระตือรือร้น อากรู้อากรเห็น อากรทดลองสิ่งแปลกใหม่ มีความคิดคำนึงค่อนข้างเนือเฟิน และพร้อมที่จะยอมรับอุดมการณ์ที่ตนเชื่อถือ ในทางจิตวิทยา วัยนี้เป็นวัยที่นิสิตนักศึกษากำลังแสวงหาเอกลักษณ์ (Identity) ของตนเอง โดยเฉพาะนิสิตนักศึกษาที่มีสติปัญญาสูงกว่านิสิตนักศึกษาทั่วไป การปฏิบัติตัวของนิสิตนักศึกษาเองนี้จึงมีลักษณะพิเศษไม่เ็นไปตามกฎเกณฑ์หรือระเบียบมหาวิทยาลัย รวมทั้งประเพณีของสังคม การที่มหาวิทยาลัยจะหวังให้นิสิตนักศึกษาคอยฟังคำสั่งผู้ใหญ่ หรือจะให้นิสิตนักศึกษารู้จักยับยั้งชั่งใจคิดเช่นผู้ใหญ่ นั้นย่อมเป็นไปไม่ได้ การปฏิบัติของมหาวิทยาลัยจะต้องสร้างความพอดีกับสภาวะจิตใจของนิสิตนักศึกษา เพื่อเปิดโอกาสให้ได้พัฒนาอารมณ์และบุคลิกลักษณะของตนเองอย่างสมบูรณ์

นอกจากนี้ นิสิตนักศึกษามีลักษณะพิเศษ ดังที่ วิลลา ทนหัสติน ณ อุษุชยา กล่าวว่า นิสิตนักศึกษามีลักษณะพิเศษ คือ ความกระตือรือร้นและสนใจสิ่งแปลกๆใหม่ๆ เขาทนไม่ได้ที่จะเห็นสภาพความไม่ถูกต้องหรือความไม่ยุติธรรมในสังคม ชีวิตของเขาเป็นอิสระที่จะคิดและแสดงออก เขาสนใจเรื่องเกี่ยวกับสังคม และความกดดันทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง อาจทำให้นิสิตนักศึกษามีลักษณะที่เปลี่ยนแปลงไปได้ และนิสิตนักศึกษาในปี พ.ศ. 2512-2517 อาจจะมีลักษณะก้าวร้าว กระตือรือร้นในการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเมืองมากกว่านิสิตนักศึกษา ในปี พ.ศ. 2520-2522 (วิลลา ทนหัสติน ณ อุษุชยา, 2527: 28-29) และถ้าจะเปรียบเทียบความสนใจต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของนิสิตนักศึกษาในประเทศอุตสาหกรรมและประเทศกำลังพัฒนา ผู้เรียนในมหาวิทยาลัยของประเทศอุตสาหกรรมจะให้ความสนใจในเรื่องนี้น้อยกว่าผู้เรียนในประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งกิลเลสปีคและอัลนอร์ท (Gillespie and Allport อ้างถึงใน ไพฑูรย์ สีนลารัตน์, 2524: 44) ได้สรุปว่า นักศึกษาในประเทศอุตสาหกรรมมักจะ

คำนึงถึงความสุขสบาย ความเหมาะสมทางครอบครัว ความสมบูรณ์ทางวัสดุ ในขณะที่นักศึกษาในประเทศที่กำลังพัฒนาอาจจะทำอะไรให้ประเทศบ้าง เช่น การแก้ปัญหาความยากจน หรือ การยกมาตรฐานของชีวิต ฯลฯ

ลักษณะนิสิตนักศึกษาด้านทักษะและความสามารถทางการกีฬา

ความหมายของกีฬา

กีฬาที่ทุกคนรู้จักและอาจเคยเข้าร่วมเล่นมาแล้วนั้น มีความหมายกว้างมาก อาจครอบคลุมถึงกิจกรรมหลายประเภท ซึ่งแตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ย่อมแล้วแต่ลักษณะโครงสร้าง และส่วนประกอบของกีฬาประเภทนั้นๆ

ปาร์ค คัมมิงส์ (Park Cummings, 1964) ได้อธิบายไว้ในพจนานุกรมกีฬาว่า กีฬานั้นมีความหมายกว้างมาก อาจรวมถึงกิจกรรมการเล่น กิจกรรมสันทนาการ เกม การทดสอบหรือการแข่งขันต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดทักษะความชำนาญ ความแข็งแกร่ง ความอดทน และความสง่างามทางร่างกายของบุคคล ซึ่งได้แก่กิจกรรมประเภทเดี่ยว ประเภทคู่หรือประเภททีม หรือกีฬาทางน้ำ เป็นต้น

เอนไซโคลปีเดีย อเมริกาน่า (Encyclopedia Americana, 1967) ได้อธิบายความหมายของกีฬาไว้ 3 ลักษณะด้วยกัน ดังนี้

1. กีฬา หมายถึง กิจกรรมที่ทำให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินในสันทนาการ (Pasttime) ซึ่งได้แก่กิจกรรมนันทนาการประเภทกีฬา (Recreation Sport) ที่ทำให้ผู้เล่นได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินบันเทิงในเวลาว่าง (Leisure)
2. กีฬา หมายถึง กิจกรรมประเภทการเล่น (Play) และเกม (Games) ต่าง ๆ โดยเฉพาะ ซึ่งได้แก่ กิจกรรมการเล่นประเภทต่าง ๆ ไม่มีกฎกติกามากนัก และส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมประเภทที่เล่นในที่โล่งแจ้ง (Outdoor) เช่น การแข่งขัน (Racing) การตกปลา (Fishing) และการล่าสัตว์ (Hunting) เป็นต้น
3. กีฬา หมายถึง เกม (Games) หรือการทดสอบ (Contest) หรือการแข่งขันใด ๆ ก็ได้ที่มุ่งส่งเสริมให้เกิดความสง่างามและความแข็งแกร่งของร่างกาย และ

รวมถึงการส่งเสริมให้เกิดผลโดยตรงต่อทักษะของบุคคล (Personal skills) ด้วย

จะเห็น จากความหมายดังกล่าว จะรวมเอาการเล่นนับตั้งแต่กีฬาบริดจ์จนถึง กีฬามวยปล้ำ และจากหมากรุกจนถึงบาสเกตบอล โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บุคคลได้นักผ่อน หย่อนใจในเวลาว่างและให้ทักษะทางร่างกายเกิดความว่องไว ความแข็งแกร่ง และทนทาน ทางร่างกายและเป็นผลทำให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินทางจิตใจด้วย

อุดมการณ์ของกีฬา

อุดมการณ์ที่แท้จริงของการกีฬา (Sport Ideal) นั้น มีจุดมุ่งเน้นอยู่ 2 ประการ คือ "สุขภาพและมิตรภาพ" (Health and Friendship) ของบุคคลทั้งผู้เล่นและผู้ดูเป็นสำคัญ

หัวใจสำคัญที่สุดของการกีฬาก็เพื่อมุ่งส่งเสริมให้ผู้เล่นเกิดสุขภาพดี ทั้งทาง กายและทางจิต กีฬาทำให้ร่างกายแข็งแรง ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ มีจิตใจร่าเริงแจ่มใส มีความอดทน ตราคร่ำต่องานหนักได้ เพราะการกีฬาเสริมสุขภาพให้แข็งแรงได้ทั้งทางกาย และจิตใจ สามารถสร้างคุณลักษณะที่ดีแก่ประชาชน ส่วนในด้านการเสริมสร้างมิตรภาพระหว่าง บุคคลหรือกลุ่มคนโดยใช้กีฬาเป็นสื่อกลางเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีซึ่งทำให้เกิดความรัก ความสามัคคี มีมิตรภาพอันดีต่อกัน จะเป็นประโยชน์อันสำคัญยิ่งของสังคม มนุษยชาติ นับเป็น อุดมการณ์กีฬาที่สำคัญประการหนึ่งด้วย

ลักษณะนิสัยนักศึกษาด้านสมรรถภาพการเรียน

ตัวบ่งชี้ที่สำคัญตัวหนึ่งที่ชี้ให้เห็นถึงสมรรถภาพการเรียนของนิสิตนักศึกษา ก็คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบ่งเป็น

1. องค์ประกอบทางด้านสติปัญญา เป็นองค์ประกอบสำคัญส่วนหนึ่งที่มีผลต่อสัมฤทธิ์ผล ทางการเรียน และความสามารถทางการศึกษาของบุคคล อันเป็นผลมาจากการสะสมกัน มาของประสบการณ์ต่างๆ รวมทั้งความสามารถที่คิดตัวมาแต่กำเนิด

2. องค์ประกอบที่ไม่ใช่ความสามารถทางด้านสติปัญญา นับว่าเป็นองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเช่นเดียวกับองค์ประกอบทางด้านสติปัญญา ทั้งนี้เพราะองค์ประกอบทางด้านนี้จะช่วยให้ผู้มีสติปัญญาเท่ากันมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน

ทราเวอร์ส (Travers, 1958: 396) กล่าวว่าไว้ว่า ตัวแปรทางด้านที่ไม่ใช่ความสามารถทางด้านสติปัญญา เช่น การปรับตัว สภาพบ้าน ความสนใจ ความมุ่งมั่นทัศนคติ ที่มีต่อสถาบัน ต่อวิชาที่เรียน และต่ออาจารย์ที่สอน ต่างมีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนและได้เห็นอีกว่า การทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้นถึงแม้จะออกข้อสอบได้ใกล้เคียงเพียงใด ค่าสหสัมพันธ์สูงสุดจะมีค่าไม่เกิน 0.7 หมายความว่า ในการทำนายนั้นถ้าจะทำนายได้ถูกต้อง 50% หรือที่เหลือจะใช้ตัวแปรทางด้านอื่น ๆ วัด

เอ็ดเวิร์ด (Edward, 1965: 96-99) ได้ศึกษาผลออกมาคล้ายกับทราเวอร์ส ว่าสิ่งที่มีอิทธิพลต่อผลการเรียนของนักเรียนนอกเหนือจากสติปัญญาแล้ว ก็คือความสนใจ ปัญหาส่วนตัว พื้นฐานทางครอบครัว ฐานะทางสังคม สภาพบ้าน เป็นต้น

เมอร์เรนส์ (Mehrens, 1973: 402) ได้กล่าวว่า นักเรียนจะเรียนได้ดีเพียงใดนั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับความสามารถหรือเชาวน์ปัญญาอย่างเดียว องค์ประกอบอื่นก็อาจจะมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ เช่น วุฒิภาวะ แรงจูงใจ ทักษะทางการเรียน ทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อคุณค่าทางการศึกษา ต่อครู ต่อโรงเรียนและต่อวิชาที่เรียน

แซนฟอร์ด (Sanford, 1965: 195) ได้รายงานว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แม้จะมีความสัมพันธ์กับเชาวน์ปัญญา แต่เชาวน์ปัญญาไม่สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้อย่างสมบูรณ์ ดังนั้น การตัดสินใจเกี่ยวกับอนาคตทางการศึกษาของนักเรียนควรต้องศึกษาตัวแปรทางด้านที่ไม่ใช่สติปัญญาควบคู่กับตัวแปรทางด้านสติปัญญาด้วย

แมคเคลแลนด์ (McClelland, 1969: 2339-A) ได้ศึกษาตัวแปรที่ไม่ใช่ความสามารถทางสติปัญญาที่คาดว่ามีความสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อันได้แก่ แรงจูงใจ พื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม ความสนใจเบื้องต้น พบว่า ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทางด้านที่ไม่ใช่สติปัญญา กับผลการเรียนสูง ตั้งแต่ .30 ถึง .56 และเป็นค่าที่มีนัยสำคัญทางสถิติ

โบว์แมน (Bowman, 1965: 8) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ได้ขึ้นอยู่กับตัวแปรทางด้านสติปัญญาเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับตัวแปรอื่นๆที่ไม่เกี่ยวข้องกันกับสติปัญญา

ด้วย เช่น วิธีสอนของอาจารย์ อาจารย์กับนักศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับเพื่อน
 วอเรลล์ (Worell, 1959: 47-62) กล่าวไว้ว่า การที่จะทำนุบำรุงความ
 สำเร็จทางการเรียนควรใช้ตัวทำนุบำรุงทางสติปัญญา ควบคู่ไปกับตัวแปรที่ไม่ใช่ด้านสติปัญญาด้วย
 อนาตาซี (Anastasi, 1968: 142) กล่าวไว้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 นั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทางด้านสติปัญญาเพียงอย่างเดียว หากแต่ยังต้องอาศัย
 องค์ประกอบด้านอื่น ๆ รวมอยู่ด้วย เช่น การเอาใจใส่ทางการศึกษา ทักษะคิดและการ
 ปรับตนทางการศึกษา เป็นต้น

สรุปแล้วตัวแปรทางด้านที่ไม่ใช่ความสามารถทางด้านสติปัญญา ได้แก่ การ
 ปรับตัว พื้นฐานทางครอบครัว สภาพบ้าน ความสนใจ ความมุ่งมั่น ทักษะคิดที่มีต่อสถาบัน
 ต่อวิชาที่เรียน และต่ออาจารย์ผู้สอน ปัญหาส่วนตัว ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม วุฒิภาวะ
 แรงจูงใจ ทักษะทางการเรียน วิธีสอนของอาจารย์ ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับ
 นักศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับเพื่อน การเอาใจใส่ทางการศึกษาและการ
 ปรับตนทางการศึกษา เป็นต้น

นอกจากสมรรถภาพการเรียนจะวัดได้ด้วยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแล้ว ยัง
 สามารถพิจารณาได้จากพฤติกรรมของนิสิตนักศึกษา ทางด้านการแสวงหาความรู้ เพราะโดย
 ธรรมชาติแล้ว มนุษย์มีความอยากรู้อยากเห็นมาแต่กำเนิด แต่จะลดลงเรื่อย ๆ เนื่องจากการ
 ที่เด็กต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบแบบแผนค่านิยมของสังคม ดังที่ ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา
 (อ้างถึงใน มธุรี สุทธิเลิศอรุณ, 2529: 23) ได้ให้ความคิดเห็นว่ามันุษย์มีความเอาใจใส่
 และพยายามหาความเข้าใจในสิ่งแวดล้อมในสิ่งแวดล้อม ตีความหมาย ใช้ความคิดและพัฒนา
 สมองให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ซึ่งมนุษย์มีศักยภาพที่จะแสวงหาความรู้ ความใฝ่รู้และ
 ความอยากรู้อยากเห็นจะค่อยๆจางหายไป และเหลืออยู่ในลักษณะที่ต่างจากธรรมชาติมาก
 เพราะเด็กจะเข้าสู่กฎระเบียบและค่านิยมของสังคมมากขึ้น พฤติกรรมที่แสดงออกจะถูกรวง
 เงื่อนไขมากขึ้น ทำให้ต้องทำตามความต้องการของสังคมและเป็นไปตามกฎ ตามตาราง
 หรือระเบียบแบบแผนมากขึ้น จนทำให้เกิดการสกัดกั้นการแสดงออกในด้านต่าง ๆ รวมทั้ง
 ธรรมชาติของการใฝ่รู้ด้วย

การนิเทศสติปัญญา ในระดับอุดมศึกษามุ่งหมายที่จะให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้อยู่
 ดังที่วชิรญา บัวศรี (2528) กล่าวว่า นิสิตนักศึกษาควรมีความใฝ่รู้ในสรรพวิชา แสวงหา

ความรู้ใหม่หยุดยั้ง ให้ความรู้แก่ผู้รู้ทุกวัน ให้ชนอ่าน ชื่นเขียน ชื่นหาข้อมูล ชื่นฟัง เพราะปัจจุบันมีสื่อมวลชน (Mass Media) มากมาย

สำหรับวิธีการแสวงหาความรู้นี้ พระราชวรมุนี (2527: 52) ได้อธิบาย วิธีการที่ทำให้เกิดปัญญาหรือความรู้ว่ามีขั้นตอนดังนี้

1. ฟัง ชักถาม สอบค้น (สวนะ และปริปัจฉา)
2. การสนทนา ถกเถียง อภิปราย (สาภิจฉา)
3. การสังเกตดู เผ้าดู ดูอย่างนิมิต (ปีสสนะหรือนิชฌาน)
4. การพิจารณาโดยแยกแยะ (โชนิโสมนสิการหรือโชนิโสอุปปริกขา)
5. การขังหาเหตุผล (ตลนา)
6. การไตร่ตรอง ตรวจสอบ ทดสอบ สอบสวน ทดลอง (วิมังสาและวิจย)
7. การสืบค้น ฝึกหัดทำบ่อย ทำให้มาก (อาสวนะ ภาวนา และนหฺสึกรรม)

การเรียนรู้และการแสวงหาความรู้มีความสำคัญต่อนิสิตนักศึกษามาก เพราะจะทำให้เกิดปัญญาและความคิด การศึกษาเฉพาะในห้องเรียนอย่างเดียวไม่เพียงพอที่จะเสริมสร้างและพัฒนาคุณลักษณะของนิสิตนักศึกษา บรรยากาศต่างๆของสิ่งแวดล้อมภายในสถาบันการศึกษา เช่น สัมพันธภาพระหว่างอาจารย์และศิษย์ บรรยากาศในห้องสมุด กิจกรรมของชมรม ที่จะให้เกิดประโยชน์ ย่อมจะส่งเสริมสนับสนุนในการพัฒนาคุณภาพของนิสิตนักศึกษาโดยตรง

จากการศึกษาเรื่องการใช้เวลานอกเวลาเรียนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ของ ฌนอมวงศ์ ทวีบุรณ และคณะ (2524: 83) พบว่านิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีความคิดเห็นว่ายังใช้เวลานอกเวลาเรียนไม่เหมาะสมถูกต้อง โดยส่วนใหญ่ใช้เวลาว่างพูดคุยกับเพื่อนๆ มากที่สุด ซึ่งไม่แตกต่างจากผลการวิจัยในต่างประเทศ ที่ศึกษาผู้เรียนในมหาวิทยาลัย บอลตันและแคมเมเยอร์ (Bolton and Kammeyer) พบว่าความสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการในกลุ่มเพื่อนนั้นไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องทางวิชาการแต่อย่างใด นักศึกษาจะคุยกับเพื่อนและอยู่กับเพื่อนมาก โดยที่เรื่องที่คุยนั้นไม่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพโดยตรงกับเรื่องที่เรียนมากนัก และพบว่าผู้เรียนใช้เวลาเพื่อวิชาการหรือหาความรู้นอกห้องเรียนเฉลี่ยแล้ววันละครึ่งชั่วโมงเท่านั้น (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์, 2524: 46-47)

นอกจากนี้ โรเบิร์ต วิลสัน (Robert Wilson, อ้างถึงใน ไพฑูริย์ สีนลารัตน์, 2524: 46) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้เวลาของนิสิตนักศึกษา และพบว่า นักศึกษาที่มีโอกาสได้

ติดต่อกันติดกับอาจารย์นอกห้องเรียน จะได้ผลทางการศึกษามากกว่าพวกที่ติดต่อสัมพันธ์น้อย สำหรับการใช้เวลาศึกษาค้นคว้าหาความรู้ในห้องสมุดนั้น จากการศึกษาเรื่อง สถานภาพของห้องสมุดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (กองแผนงาน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523: 77) ได้แสดงให้เห็นว่าห้องสมุดของแต่ละคณะมีจำนวนผู้มาใช้แตกต่างกันไป หนังสือที่มีผู้อ่านมากที่สุด ได้แก่ หมวดสังคมศาสตร์ รองลงมาได้แก่ หมวดวิทยาศาสตร์ หมวดที่มีผู้อ่านน้อยที่สุดคือหมวดศาสนา

ส่วน อูมานร วงษ์บุรณาวาทย์ (2528) ได้ศึกษาปัญหา อุปสรรค และปัจจัย ที่มีผลต่อการศึกษาค้นคว้าของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ส่วนใหญ่ยังใช้ห้องสมุดเพื่อการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองค่อนข้างมาก เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาแต่ละกลุ่มตัวอย่างละเอียดก็พบว่านักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงใช้ห้องสมุดเพื่อการศึกษาค้นคว้าไม่แตกต่างกัน นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงใช้ห้องสมุดเพื่อการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมากกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ นักศึกษาที่เรียนในชั้นปีที่สูงกว่ามีแนวโน้มที่จะใช้ห้องสมุดเพื่อการศึกษาค้นคว้ามากกว่า และนักศึกษาที่เรียนสาขาสังคม-มนุษย์-ศึกษาศาสตร์ ใช้ห้องสมุดมากกว่านักศึกษาที่เรียนทางสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพและวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี

อุปสรรคสำคัญที่ทำให้นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ใช้ห้องสมุดเพื่อการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองค่อนข้างน้อยก็คือ ใ่วิธีการสอนแบบบรรยายของอาจารย์เพราะ จากความเห็นของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างนี้จะสรุปได้ว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ใ่วิธีสอนแบบบรรยายมากเป็นอันดับหนึ่ง ซึ่งการสอนแบบบรรยายเน้นเป็นการป้อนความรู้ให้นักศึกษา นักศึกษาไม่ต้องไปแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ฉะนั้นนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่จึงไม่ค่อยมีนิสัยในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองจากห้องสมุด ทั้ง ๆ ที่ผลการวิจัยก็พบว่า นักศึกษามีปัจจัยหลายประการที่เอื้ออำนวยต่อการที่นักศึกษาจะสามารถใช้ห้องสมุดเพื่อการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองได้

นอกจากนี้ผลงานวิจัยของ นิมนต์พรณ ศิลปสุวรรณ และคณะ (2529: 14)

เรื่องการใช้เวลาว่างของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล พบว่านักศึกษาชายหญิงจะใช้จำนวน ชั่วโมงในการค้นคว้าอ่านหนังสือต่างๆในห้องสมุดไม่แตกต่างกัน โดยใช้เวลาในห้องสมุดเฉลี่ยคนละ 4.26 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ นักศึกษาคณะทันตแพทยศาสตร์ใช้เวลาในห้องสมุดน้อยที่สุด แตกต่างกับคณะอื่น ๆ

ส่วนการใช้เวลาในการอ่านหนังสือตำราที่บ้านนั้นพบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนใหญ่ใช้เวลาโดยเฉลี่ยคนละ 9.49 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยพบว่านักศึกษา คณะเภสัชศาสตร์ใช้เวลาอ่านหนังสือตำราที่บ้านมากที่สุด และนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ใช้เวลาในการดูหนังสือมากที่สุด

การใช้เวลาในการพูดคุยปรึกษาหารือกับอาจารย์นอกเวลาเรียน พบว่านักศึกษา ไม่เคยพูดคุยกับอาจารย์ผู้สอน ร้อยละ 27 ส่วนใหญ่จะเคยบ้างนานๆครั้ง ร้อยละ 63 ส่วนการพูดคุยกับเพื่อนนั้น ส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 59 พูดคุยถึงปัญหาทั่วไป รองลงมาได้แก่เรื่องสังคม ร้อยละ 18 ส่วนการพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องวิชาการมีประมาณร้อยละ 7

งานวิจัยของ มอริ สุกธิเลิศอรุณ (2529) พบว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริงด้านการใฝ่รู้ในระดับปานกลาง และเมื่อแยกสาขาวิชาพบว่านิสิต สาขาวิชามนุษยศาสตร์มีค่าเฉลี่ยด้านการใฝ่รู้สูงที่สุด รองลงมาคือ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ กายภาพ (คณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์) และนิสิตสาขาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ (คณะแพทยศาสตร์ เภสัชศาสตร์ ทันตแพทย์ สัตวแพทยศาสตร์) ซึ่งมีพฤติกรรมการใฝ่รู้ต่ำสุด พฤติกรรมที่มีค่าสูงสุดคือ การติดตามข่าวสารเหตุการณ์ของบ้านเมืองจากแหล่งข้อมูลต่างๆ รองลงมาคือ เมื่อมีข้อสงสัยจะต้องหาคำตอบเอง และพฤติกรรมที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การอ่านวารสารทางวิชาการที่เป็นภาษาต่างประเทศ

สรุปแล้วการแสวงหาความรู้มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับนิสิตนักศึกษาและบัณฑิต เพราะการแสวงหาความรู้ถ้าทำเป็นนิสัยแล้วจะทำให้มีความรู้กว้างขวางทันโลกและความรู้จะเป็นสิ่งหนึ่งที่ช่วยสร้างความเจริญก้าวหน้าแก่ตนเองและสังคมได้

การแสวงหาความรู้มีความสำคัญและมหาวิทยาลัยสามารถที่จะปลูกฝังและเสริมสร้างพฤติกรรมด้านการแสวงหาความรู้ได้ในหลายวิถีทาง เช่น การสอนให้รู้จักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การจัดสภาพแวดล้อมสิ่งอำนวยความสะดวกในการส่งเสริมให้นักศึกษาสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม เช่น ความพร้อมของห้องสมุด เป็นต้น ถ้านิสิตนักศึกษาเป็นผู้ชอบแสวงหาความรู้ก็จะคิดเป็นนิสัย และจะเป็นผู้ที่มีความรู้กว้างขวางทันโลก เพราะความรู้ที่มีนี้อาจเป็นพื้นฐานในการพัฒนาคุณลักษณะด้านอื่นด้วย เช่น ความคิด การวิเคราะห์และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นต้น ฉะนั้นสำหรับอุดมศึกษาจึงควรส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษารักการแสวงหาความรู้เพื่อความเจริญก้าวหน้าทั้งแก่ตนเองและสังคม

นอกจากในด้านการแสวงหาความรู้แล้ว นิสิตนักศึกษาควรจะต้องรู้จักการใช้ความคิดวิเคราะห์ ไตร่ตรองเหตุผล โดยเฉพาะบัณฑิตซึ่งจบการศึกษาระดับอุดมศึกษาแล้ว จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้รายงานสรุปการสัมมนาเรื่อง คุณลักษณะของบัณฑิตตามความคาดหวังของผู้ใช้และผู้สอน ณ ห้องประชุมสารนิเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กลุ่มผู้ใช้บัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทั้งภาครัฐและเอกชน กล่าวถึงคุณลักษณะของบัณฑิตตามความคาดหวังประการหนึ่งคือ สามารถเรียนรู้และเข้าใจวิธีการแก้ปัญหาอย่างมีระบบ โดยวิธีที่เป็นวิทยาศาสตร์และใช้วิจารณ์ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการ, 2525: 25)

การที่จะรู้จักวิธีการแก้ปัญหาอย่างมีระบบ ระบบการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษาจะต้องเื้ออ่านนวนิตย เช่นการสอนให้รู้จักเหตุและผล รู้จักการหาข้อมูลและนำมาวิเคราะห์ดังที่ วชิรญา บัวศรี (2528) ได้กล่าวว่า เป็นบัณฑิตทั้งที่ต้องมีวิจารณ์ รู้จักวินิจฉัยวิเคราะห์ การที่จะเชื่อสิ่งใดจะต้องหาข้อมูล และคิดพิจารณาไตร่ตรองให้ถี่ถ้วนก่อนตัดสินใจ ทั้งนี้ในชีวิตจริงนิสิตนักศึกษาและบัณฑิตต้องสัมพันธ์กับผู้อื่น การดำเนินชีวิตอย่างมีเหตุผล รู้จักคิด รู้จักตัดสินใจเป็นสิ่งที่สำคัญมาก

นอกจากความคิดวิเคราะห์ที่มีเหตุผลแล้ว นิสิตนักศึกษาควรมีความคิดสร้างสรรค์ เพราะเป็นปัจจัยที่จำเป็นในการส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าของตนเอง ท้องถิ่นและประเทศชาติ ดังที่ ธนพร สมบูรณ์วาท (2529: 12) ได้กล่าวถึงความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์ว่ามีบทบาทสำคัญยิ่งต่อความเจริญก้าวหน้าของวิชาการของโลก เนื่องจากปัจจุบันสังคมได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงมีผู้สนใจและให้ความสำคัญแก่ความคิดสร้างสรรค์อย่างมากและได้เห็นในเรื่องการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้แก่พลเมืองตั้งแต่เยาว์วัย

บารอน และ เมย์ (Baron and May, 1960 อ้างถึงใน อารี รังสินันท์, 2528: 2) ได้ให้คำจำกัดความของความคิดสร้างสรรค์ว่า เป็นความสามารถของมนุษย์ที่จะนำไปสู่สิ่งใหม่ๆ เกิดผลผลิตใหม่ๆทางเทคโนโลยี รวมทั้งความสามารถในการประดิษฐ์คิดค้นสิ่งแปลกใหม่ เช่น โทมัส เอดิสัน ค้นพบหลอดไฟฟ้าและเครื่องไฟฟ้านานาชนิด ซึ่งงานประดิษฐ์คิดค้นของเขาก็จัดเป็นงานที่มีลักษณะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คือแปลกใหม่ แตกต่างจากที่เคยปรากฏและยังเป็นประโยชน์อย่างมหาศาลต่อชาวโลก

อารี รังสินันท์ (2528: 11) ได้กล่าวถึงชาวต่างประเทศว่า แมคคินนอน (Mackinnon) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ พบว่า มักจะเป็นผู้ที่ตื่นตัวอยู่

ตลอดเวลา (Alert) มีความสามารถในการใช้สมาธิ มีความสามารถในการวินิจฉัยเพราะที่มีความสามารถสอบสวนค้นหารายละเอียดเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างกว้างขวางและเป็นที่เปิดรับประสบการณ์ต่างๆอย่างไม่หลีกเลี่ยง (Openness to Experience) และครอพลีย์ (Cropley) ได้สรุปลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์ไว้ 4 ประการ คือ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์กว้างขวาง มีความเต็มใจจะเสี่ยง มีความรักที่จะก้าวไปข้างหน้าและมีความสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงความคิดได้อย่างคล่องแคล่ว นอกจากนี้ยังกล่าวไว้ว่าความคิดสร้างสรรค์นั้นเป็นคุณลักษณะที่มีอยู่ในตัวคนทุกคน แม้ว่าอาจแตกต่างกันในระดับความมากน้อย แต่สามารถพัฒนาขึ้นได้ ดังที่ ทอแรนซ์ (Torrance) สนับสนุนว่าความคิดสร้างสรรค์สามารถพัฒนาได้ด้วยการเล่น การฝึกฝนและการฝึกปฏิบัติที่ถูกต้อง โดยเริ่มตั้งแต่เยาว์วัยก็ยิ่งเป็นผลดี

แม้ว่าความคิดสร้างสรรค์จะเป็นสิ่งที่ควรจะต้องฝึกฝนตั้งแต่เยาว์วัย แต่การศึกษาในระดับอุดมศึกษาก็ควรส่งเสริมและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ให้เพิ่มมากขึ้นได้ เนื่องจากเป็นปัจจัยที่จำเป็นอย่างยิ่งในการส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าของท้องถิ่นและประเทศชาติ เช่น ประเทศพัฒนาทั้งหลายประชาชนแก่กล้าคิด ใช้จินตนาการและสร้างสรรค์ผลงานแปลกใหม่ และเป็นประโยชน์ต่อสังคม

งานวิจัยของ มอริ สุกุชิ เลิศอรุณ เรื่องการเปรียบเทียบลักษณะของนิสิตจำแนกตามสาขาวิชา: การศึกษาเฉพาะกรณีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2528: 129) ได้ศึกษาลักษณะของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในด้านความมีเหตุผลมีผลนั้น ผลการวิจัยพบว่านิสิตทั้ง 4 สาขาวิชา มีค่าเฉลี่ยของลักษณะสภาวะหรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริงด้านความมีเหตุผลมีผลอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบทั้ง 4 สาขาวิชา ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อนิจารย์จากค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมด้านนี้ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือสาขาวิชาสังคมศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์ชีวภาพเป็นอันดับสาม และสาขาวิชามนุษยศาสตร์มีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมด้านนี้ต่ำสุด และพฤติกรรมที่นิสิตปฏิบัติมากทุกสาขาวิชาคือ เมื่อเกิดปัญหาในชีวิตนิสิตจะหาสาเหตุและพยายามแก้ปัญหาตามสาเหตุ ก่อนที่จะตัดสินใจทำอะไรจะคิดหาเหตุผลก่อน รู้จักรับฟังเหตุผลของผู้อื่น มีความเชื่อมั่นในตนเองและเมื่อเกิดปัญหาขึ้นจะพิจารณาที่ตนเองก่อน และการที่นิสิตคิดว่าทุกอย่างที่อาจารย์สอนเป็นสิ่งที่ถูกต้อง ซึ่งระดับปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่านิสิตมีเหตุผลในการที่จะเชื่อในสิ่งที่อาจารย์ผู้สอนได้สอน

จะเห็นว่าการรู้จักคิดวิเคราะห์ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เป็นคุณลักษณะที่บัณฑิตพึงมี ตั้งแต่การรู้จักเหตุผล รู้จักคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ เป็นพื้นฐานและหากจะพัฒนาไปสู่การสร้างสรรค์ในลำดับต่อมาก็จะเป็นประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติที่กำลังพัฒนาอย่างมาก

สถาบันอุดมศึกษาสามารถที่จะพัฒนาให้นิสิตนักศึกษารู้จักวิเคราะห์ได้โดยระบบ การเรียนการสอนจะต้องเอื้ออำนวยด้วย โดยการสอนให้รู้จักมีเหตุผล รู้จักการวินิจฉัยวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ เข้าใจวิธีการอย่างมีระบบ ส่วนความคิดสร้างสรรค์นี้ แม้ว่าจะปลูกฝังตั้งแต่ยังเยาว์ แต่ก็สามารถพัฒนาให้เพิ่มขึ้นได้ในระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สูงกว่าผู้อื่นอยู่แล้ว โดยการเปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษามีความคิดเป็นอิสระ และมีใจกว้าง ยอมรับความแปลกใหม่ของความคิดของเขา ถ้าเป็นสิ่งที่ไม่ก่อให้เกิดโทษ และควรสนับสนุนให้นักศึกษากล้าคิดและมีจินตนาการเพื่อสร้างสรรค์ผลงานแปลกใหม่ที่เป็ประโยชน์ด้วย

นอกจากนี้ ในการศึกษาาระดับอุดมศึกษา พบว่า นิสิตนักศึกษามีปัญหาในการเรียนแตกต่างกันออกไป ผลการศึกษาของลินเกรน (Lingren, 1969) พบว่า นักศึกษาในอเมริกา มีปัญหาในด้าน (1) นิสัยการเรียนที่ดี (2) ความสนใจ (3) สติปัญญา (4) อคติจนจากครอบครัว ในขณะที่นักศึกษาไทยโดยเฉพาะนิสิตชั้นปีที่ 1 ประสบปัญหาที่เกี่ยวกับการปรับตัวของนักศึกษาทั้งในด้านความสนใจ ความรับผิดชอบ และการใช้เวลา ส่วนปัญหาที่รองลงมาคือปัญหาเกี่ยวกับผู้สอน ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน เทคนิคการสอน และการใช้เวลากับผู้เรียน ในขณะที่เคียวกันเนื้อหาที่เรียนและอุปกรณ์ตำราก็เป็นปัญหามากเช่นเดียวกัน (ไพฑูริย์สินลารัตน์, 2524) และทองเรือน อมรัชกุล (2525: 39-40) ได้แบ่งลักษณะการเรียนของนิสิตนักศึกษาวออกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ พวกที่เรียนอย่างเคียว พวกที่สองคือพวกที่ไม่สนใจกับการศึกษาแล้วเรียนนึก แต่จะใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่กับกิจกรรมนิสิต และพวกสุดท้าย ได้แก่ พวกที่ดำเนินสาขกลาง คือ สนใจศึกษาแล้วเรียน และในขณะที่เคียวกันก็มีส่วนในกิจกรรมต่าง ๆ ของนิสิต

ลักษณะนิสิตนักศึกษาด้านบุคลิกภาพ

คำว่าบุคลิกภาพ ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Personality มาจากศัพท์ภาษาลาตินว่า Persona หมายถึง หน้ากากที่ตัวละครสวมใส่เวลาเล่นละคร ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบว่ามนุษย์ทุกคนย่อมมีบทบาทไปตามหน้ากากที่สวมใส่ แต่ในชีวิตประจำวันบุคลิกภาพของบุคคลมักจะแบ่งเล็งในแง่ของคุณลักษณะต่างๆไปของบุคคลนั้นๆ มุ่งไปในทางคุณลักษณะทางกายและทางใจ แต่นักจิตวิทยาได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพไว้หลายทัศนะด้วยกัน (มอร์แกน, แอลพอร์ต, ฮิลการ์ด, คิมเบิล ยิง ชวนนิศ ทองทวี และโสภา ชูนิกุลชัย อังใน อำนวย สุวรรณละเอียศ และคณะ, 2527) เช่น

มอร์แกน (Morgan) กล่าวว่า "บุคลิกภาพ หมายถึง คุณสมบัติและคุณลักษณะเด่นของบุคคลรวมถึงการปรับตัวของบุคคลต่อสิ่งแวดล้อมต่างๆ"

แอลพอร์ต (Allport) กล่าวว่า "บุคลิกภาพ หมายถึง กระบวนการสร้างหรือการจัดส่วนประกอบของแต่ละคนทั้งภายในและภายนอก (จิตใจและร่างกาย) ซึ่งบุคคลนี้จะทำหน้าที่เป็นเครื่องกำหนดตัดสินใจพิจารณาลักษณะพฤติกรรมและความนึกคิดของบุคคลนั้นๆ"

ฮิลการ์ด (Hilgard) กล่าวว่า "บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะรวมๆของบุคคลและวิธีการแสดงออกทางพฤติกรรม ซึ่งกำหนดการปรับตัวตามแบบฉบับของบุคคลต่อสิ่งแวดล้อม"

คิมเบิล ยิง (Kimball Young) ให้คำนิยามว่า "บุคลิกภาพเป็นผลผลิตของการบูรณาการทางร่างกาย เกี่ยวกับลักษณะต่างๆทางนิสัยทัศนคติ และความคิดในแต่ละบุคคล ซึ่งแสดงออกทางบทบาทและสภาวะอันมีแรงขับภายใน สัมพันธ์กับตนเอง คำนิยามและเจตคติที่สัมพันธ์กับแรงจูงใจและสภาวะนั้นๆ"

ชวนนิศ ทองทวี ได้ให้ความหมายไว้ว่า "บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะต่างๆของบุคคลทั้งภายนอกและภายใน (ร่างกายและจิตใจ) ที่จะช่วยในการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมและแสดงลักษณะที่เป็นเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล"

โสภา ชูนิกุลชัย ได้ให้นิยามไว้ว่า "บุคลิกภาพเป็นแบบฉบับอุปนิสัยของแต่ละบุคคลที่บอกให้ทราบถึงการปรับตัว ซึ่งเป็นเอกเทศของแต่ละบุคคลต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัวเขา โดยจะเน้นถึงลักษณะประจำตัวของแต่ละบุคคลซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของตนเอง ในการปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่น ซึ่งจะรวมถึงอุปนิสัย ความสามารถ แรงกระตุ้นทางอารมณ์และประสบการณ์ของ

เขาดัว”

จากคำนิยามทั้งหมดที่กล่าวมา พอสรุปได้ว่าบุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะต่างๆที่เป็นส่วนรวมของบุคคลที่แสดงออกทั้งทางร่างกายและจิตใจ ตลอดจนความรู้สึกของบุคคลนั้นที่มีต่อตนเองที่ช่วยในการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมและลักษณะเหล่านั้นเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละบุคคล สำหรับลักษณะของคนที่มีบุคลิกภาพที่ดีนั้น นักจิตวิทยาได้แสดงแนวคิดไว้มากมาย ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1. สุขภาพร่างกายสมบูรณ์
2. ท่าทางสง่า กระจกกระจ่าง
3. สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมหรือเข้ากับผู้อื่นได้ดีในทุกกาลเทศะ
4. มีอารมณ์ขัน ร่าเริงในโอกาสอันสมควร
5. เป็นคนมีเหตุผล ละเอียตรอบคอบ
6. มีความอดทนและมีกำลังใจกล้าแข็งในการเผชิญกับภาวะคับขันหรืออุปสรรคต่าง
7. มองโลกในแง่ดี
8. มีความเป็นตัวของตัวเอง กล้าคิด กล้าตัดสินใจในสิ่งที่ตนเองเห็นว่าดี พิจารณาโดยละเอียดรอบคอบแล้ว
9. ยอมรับความเป็นจริงที่ได้พิสูจน์แล้ว แม้สิ่งนั้น ๆ จะขัดกับความเชื่อหรือความเห็นดั้งเดิมของตน เป็นต้น

ในเรื่องของบุคลิกภาพนี้ สถาบันอุดมศึกษาเป็นแหล่งสำคัญที่จะส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาเกิดการพัฒนบุคลิกภาพ เพราะช่วงระยะเวลาที่นิสิตนักศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย นิสิตนักศึกษาก็จะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร จะมีบุคลิกภาพเช่นไร มิใช่จะเกิดจากสิ่งที่เรารู้หรือได้ยินได้ฟังมาจากชั้นเรียนเท่านั้น สิ่งต่างๆที่เกิดกับเขานอกชั้นเรียน การปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ การติดต่อกับหน่วยงานในมหาวิทยาลัย การติดต่อบปะกับมิตรสหาย รวมทั้งสัมพันธ์ภาพในกลุ่ม ค่านิยม บรรยากาศในสถาบันที่อ่อนปรมณีคหฺย่นได้ หรืออาศัยตัวเปลี่ยนแปลงไม่ได้ สิ่งเหล่านี้จะส่งผลต่อวิวัฒนาการของนิสิตนักศึกษาในการมองภาพพจน์ตนเองและมองโลกภายนอก จะส่งผลต่อการมีความเชื่อมั่นและการไม่เห็นแก่ตัว ในรายงานของคณะกรรมการที่ดำเนินงานนิสิต

นักศึกษาระดับอุดมศึกษาของสหรัฐอเมริกาได้กล่าวไว้ในเรื่องนี้ว่ามหาวิทยาลัยส่งผลในการเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพให้เกิดกับนิสิตนักศึกษา ชีวิตในมหาวิทยาลัยจะค่อยๆหล่อหลอมบุคลิกภาพของนิสิตนักศึกษาที่รวมกันอยู่ในนั้น มหาวิทยาลัยจึงมีอิทธิพลอย่างมากต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของนิสิตนักศึกษา และจำเป็นต้องรับผิดชอบในเรื่องนี้ด้วย (Kaufman, 1968)

บุคลิกภาพของบุคคลที่แสดงออก ประกอบด้วย บุคลิกภาพทางด้านจิตใจ บุคลิกภาพทางด้านสังคมและบุคลิกภาพทางด้านกายภาพ ซึ่งแก่นแท้ของบุคลิกภาพก็คืออารมณ์ (สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย, 2530) และส่วนประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของด้านจิตใจก็คืออารมณ์

ในด้านอารมณ์นั้น นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 17-20 ปี เป็นช่วงวัยรุ่นตอนปลาย ซึ่งในช่วงนี้เป็นช่วงที่ได้เผชิญกับภาวะการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆของตนเองมานานพอสมควร ทุกอย่างจึงเริ่มเข้าที่บ้าง พัฒนาการในทุกด้านจึงกระเด็นไปทางเป็นหนุ่มสาวที่สมบูรณ์มากกว่าครึ่งๆกลางๆ ระหว่างเด็กกับหนุ่มสาวอีกต่อไป (ปราณี รามสูตร, 2528: 26) ฉะนั้นในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อนั้นนิสิตนักศึกษาจึงมักประสบปัญหาด้านการควบคุมตนเอง สถาบันจึงต้องพัฒนานิสิตนักศึกษาในด้านอารมณ์ และภารกิจที่นิสิตนักศึกษาจะพัฒนาอารมณ์ได้นั้นต้องมีพื้นฐานมาจากการรู้จักควบคุมสภาวะจิตใจของตนเองเป็นสำคัญ และนิสิตนักศึกษาควรได้รับการพัฒนาให้รู้จักการจัดอารมณ์ของตนเองเพื่อสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคม รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่นได้ เนื่องจากสรีระกายและสรีระจิตเป็นของคู่กัน มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน ดังคำกล่าวที่ว่า "จิตใจที่สดชื่นแจ่มใสย่อมอยู่ในร่างกายที่สมบูรณ์" ดังนั้นการพัฒนาให้นิสิตนักศึกษาสามารถจัดอารมณ์ได้ควรส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษามีสรีระจิตดี

การพัฒนาการของอารมณ์ของนิสิตนักศึกษาซึ่งเป็นอารมณ์ของวัยรุ่นนั้น ได้มีนักจิตวิทยากล่าวถึงลักษณะและการแสดงออกทางอารมณ์ของวัยรุ่นไว้หลายท่าน เช่น ฮอลล์ (G. Stanley Hall) กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่มีอารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย อาจจะเปลี่ยนจากอารมณ์หนึ่งไปสู่อารมณ์ตรงข้ามอย่างรวดเร็วโดยไม่มีเหตุผลนัก และการแสดงออกก็เป็นไปโดยไม่ถ่วงท่วง ส่วนเกสเซล (Arnold Gesell อ้างถึงใน ปราณี รามสูตร, 2528: 27) กล่าวว่าวัยรุ่นเป็นวัยที่มีอารมณ์รุนแรง รักแรง เกลียดแรง ฯลฯ

ฉลองรัฐ อินทรีธี (2527: 25) กล่าวถึงการพัฒนาทางอารมณ์และจิตใจของวัยรุ่นว่ามักจะมีอารมณ์รุนแรง แสดงความรู้สึกเปิดเผยตรงไปตรงมา ไม่ยอมแพ้ใคร เป็นทั้งผู้มีความโอบอ้อมอารีและผู้เห็นแก่ตัว ไม่ชอบการบังคับ จึงชอบโต้แย้งผู้ใหญ่ อารมณ์มักจะเครียด

ต้องการเป็นอิสระในการคบเพื่อน การเข้าพวกเข้าหมู่ ชอบฝ่าฝืนกฎข้อบังคับที่พ่อแม่วางไว้ ชอบฟังตนเอง ชอบอยู่ตามลำพัง และตั้งความมุ่งหมายเกี่ยวกับชีวิตและอนาคตของตนเอง เด็กวัยรุ่นโมโหง่าย ถ้าอยู่ในภาวะที่ขัดแย้งหรือคับข้องใจจะมีอารมณ์หงุดหงิด จุนเจิว ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง มีความรู้สึกไวต่อสถานการณ์แวดล้อมที่ทำให้เกิดความเครียดและแสดงออกทันที ซึ่งมักเป็นเหตุที่ทำให้ผู้ใหญ่ไม่เข้าใจ เกิดความไม่พอใจ ก่อให้เกิดปัญหาระหว่างเด็กวัยรุ่นกับผู้ใหญ่ได้

จากที่กล่าวมาเกี่ยวกับอารมณ์ของเด็กวัยรุ่น เด็กวัยรุ่นมีอารมณ์ทุกชนิดรุนแรง วัยรุ่นตอนปลายเริ่มมีความมั่นคงทางอารมณ์ดีขึ้น คือ มีวุฒิภาวะทางอารมณ์มากขึ้น มีความสุขุมรอบคอบยิ่งขึ้นซึ่งใจคิดว่าเดิม สามารถตั้งสติ ตัดสินใจอะไรได้ดีกว่า เมื่อมีปัญหาคับข้องใจก็มักคิดแก้ปัญหาความยุ่งยากได้ด้วยตนเองมากขึ้น ไม่ต้องหวังพึ่งการปลอบใจหรือกำลังใจจากผู้อื่นมากเหมือนวัยรุ่นตอนต้น มองตนเองด้วยสายตาที่เป็นจริงมากขึ้น ยอมรับในตัวเองมากขึ้น ไม่เข้าข้างตนเองมากเกินไป ไม่เพ้อฝันแบบผู้ใหญ่

สมชาย วัฒนกุล (2526: 37-44) ได้กล่าวถึงอารมณ์ของวัยรุ่นตอนปลายว่า ในระยะนี้อารมณ์ที่เกิดขึ้นมากจะมีสาเหตุมาจากความเข้มงวดกวดขันของผู้ใหญ่และปัญหาระหว่างเพื่อนต่างเพศ หากความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนต่างเพศเป็นไปอย่างราบรื่น เขาจะรู้สึกเป็นสุข แต่เมื่อมีบางสิ่งบางอย่างผิดปกติไป เขาจะเกิดความเศร้าโศกอย่างรุนแรง เด็กวัยรุ่นนี้จะมีอาการกังวลเกี่ยวกับอนาคตของตนเอง การแสดงอารมณ์ของเด็กวัยรุ่นนี้รุนแรง

การแสดงอารมณ์ในลักษณะและขอบเขตที่เหมาะสมมีความสำคัญมาก เพราะอาจก่อให้เกิดคุณและโทษ การมีอารมณ์ที่ไม่ดีข่มเป็นผลร้ายต่อสุขภาพจิต จึงควรรักษาอารมณ์ให้อยู่ในลักษณะสมเหตุสมผลกับความเป็นจริง และเหมาะสมกับสถานการณ์ ไม่แสดงออกมากเกินไป ในอารมณ์เศร้าโศกเสียใจ อารมณ์โกรธ อารมณ์กลัว เป็นต้น แต่ทั้งนี้มิได้หมายความว่าความถึงการสะกดกลั้นอารมณ์มากเกินไปมีผลร้ายต่อจิตใจพอ ๆ กับการขาดการควบคุมอารมณ์ การควบคุมอารมณ์มากเกินไปมีผลร้ายต่อจิตใจพอ ๆ กับการขาดการควบคุมอารมณ์ การควบคุมอารมณ์มากเกินไปเหตุทำให้คนเรามีอารมณ์เครียดผิดปกติ ซึ่งจะขัดขวางการดำเนินชีวิตและการคบหาสมาคมกับผู้อื่น ส่วนการขาดการควบคุมอารมณ์ทำให้กระทำตามแรงกระตุ้นของอารมณ์ โดยขาดความยับยั้งซึ่งใจซึ่งอาจเป็นผลร้ายต่อชีวิตตนเองหรือผู้อื่น และเป็นอุปสรรคในการคบหาสมาคมกับผู้อื่นด้วยเช่นกัน (นิภา นิธยาสน, 2530: 152)

สำหรับสถาบันอุดมศึกษาในฐานะที่ต้องรับผิดชอบในการให้การศึกษาอบรมนิสิต นักศึกษา ควรจะต้องพัฒนานิสิตนักศึกษาด้านอารมณ์ด้วย ดังที่ ชิกเกอร์ริง (Chickering, 1974: 8-18) ได้กล่าวถึงลักษณะนิสิตนักศึกษาที่มหาวิทยาลัยควรช่วยพัฒนาในหลาย ๆ ด้าน ด้านหนึ่งคือ การควบคุมอารมณ์ (Managing Emotions) ทั้งนี้มีสาเหตุเนื่องจาก นิสิตนักศึกษามีปัญหาด้านการควบคุมตนเองเป็นอันดับแรก ในการเข้าสู่สถาบันอุดมศึกษา นิสิตนักศึกษาเป็นพวกที่ต้องการเป็นตัวของตัวเอง มีแรงผลักดันที่รุนแรงและกระตือรือร้น ต่อคำวิจารณ์ลงโทษมีความขัดแย้งเรื่องคุณธรรม และชอบการแสดงออก มีปัญหาคับข้องใจ ปัญหาเรื่องเพศความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ต้องการห่างจากพ่อแม่ ต้องการเข้าสู่กลุ่มเพื่อน มีความขัดแย้งภายในตัวเอง ความอิสระที่จะคิดและการแสดงอารมณ์

ในเรื่องดังกล่าว วิลลภา เทนห์สตัน ฌ ออชชฮา มีความเห็นสอดคล้องว่า เนื่องจากสถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่สร้างชุมชนให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดี ดั้งนี้ในการวัดว่าผู้ใดเป็นผู้ใหญ่หรือไม่ขึ้นอยู่กับความสามารถในการควบคุมอารมณ์ ผู้ที่เรียนเก่ง สติปัญญาดี แต่ไม่สามารถระงับอารมณ์ต่าง ๆ ได้ นอกจากตนเองมักจะเป็นผู้ไม่ประสบความสำเร็จในชีวิตแล้ว ยังทำให้สังคมที่บุคคลเหล่านั้นร่วมอยู่ด้วยสับสนวุ่นวายกระเทือนอารมณ์ไปด้วย ดังนั้นเมื่อนิสิตนักศึกษาได้มีโอกาสเข้าใจวิธีการรักษาอารมณ์ของตนได้ ก็ย่อมจะทำให้สังคมนั้นเป็นสังคมที่น่าอยู่ (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ บรรณาธิการ, 2529: 3)

สรุปได้ว่าลักษณะด้านอารมณ์นั้นเป็นลักษณะที่มีความสำคัญกับตนเองและคนรอบข้างหรือสังคมใกล้เคียง ผู้ที่มีปัญหาในด้านอารมณ์นั้น นอกจากตนเองจะไม่เป็นสุข ที่เกิดจากการแสดงอารมณ์มากเกินไป หรือระงับอารมณ์มากเกินไป จะทำให้เกิดความเครียด การมองโลกในแง่ร้าย การมีอารมณ์ไม่แจ่มใสและไม่มั่นคงเหล่านี้จะกระทบกระเทือนถึงสังคมใกล้เคียง จึงนับว่าเป็นปัญหาที่มหาวิทยาลัยไม่ควรมองข้าม นิสิตนักศึกษาควรจะได้รับพัฒนาอารมณ์จิตใจควบคู่กันไปกับด้านอื่นๆ โดยเฉพาะนิสิตนักศึกษาที่มีปัญหาด้านอารมณ์ควรได้รับการพิจารณาแก้ไข เพื่อให้อยู่ในสังคมอย่างเป็นสุข และพลอยให้สังคมน่าอยู่ไปด้วย

นอกจากทางด้านอารมณ์แล้ว บุคลิกภาพทางด้านสังคมที่สำคัญก็คือ มนุษยสัมพันธ์ การติดต่อสัมพันธ์กันระหว่างบุคคลก็มีความสำคัญยิ่ง มนุษย์ย่อมจะอยู่โดยปราศจากผู้อื่นมิได้ ฉะนั้นเพื่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จึงต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีด้วย

วิลเลียม จี สก็อต (William G. Scott, 1962: 3) ได้ให้ความหมายของ มนุษยสัมพันธ์ไว้ว่า คือ กระบวนการจูงใจผู้ปฏิบัติงานในสถานการณ์ที่เป็นอยู่อย่างได้ผลและทำให้ วัตถุประสงค์ของผู้ปฏิบัติงานและขององค์การได้คู่กันโดยเพิ่มความพอใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงานและ ช่วยให้เป็นเป้าหมายขององค์การสำเร็จผล

เดวิส (Davis) กล่าวว่า มนุษยสัมพันธ์คือ วิธีการที่ก่อให้เกิดวัตถุประสงค์และ แรงจูงใจในกลุ่มคน เพื่อให้กลุ่มคนร่วมกันทำงานอย่างได้ผลและมีประสิทธิภาพโดยให้ได้รับความ พึงพอใจทั้งในด้านเศรษฐกิจ จิตใจและสัวคมทั่วทุกคน (เสถียร เหลืองอร่าม, 2519: 2 อ้างอิงมาจาก เดวิส, 1962: 5)

คูบริน (Dubrin, 1981: 4) กล่าวว่า มนุษยสัมพันธ์คือ ศิลปะและการปฏิบัติ ในการใช้ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ เพื่อบรรลุจุดประสงค์ขององค์การ และ/หรือ จุดประสงค์ส่วนตัว

อรุณ รักธรรม (2517: 35) กล่าวว่า มนุษยสัมพันธ์เป็นวิชาที่ว่าด้วยความ สัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ เป็นการสร้างความเข้าใจอันดีเพื่อให้เกิดความรู้สึกที่ดี เกิดความพอใจ เกิดความรักใคร่ เมื่อเขารักและเข้าใจเราดีแล้วก็จะเกิดความรู้สึกอยากช่วยเหลือให้ความ ร่วมมือ สนับสนุนด้วยความเต็มใจและจริงใจ

ธรรมรส โชติบุญชร (2519: 6) กล่าวว่า มนุษยสัมพันธ์คือ วิชาที่ว่าด้วย ศาสตร์และศิลปะในการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีกับบุคคล เพื่อให้ได้มาซึ่งความรักใคร่ นับถือ ความจงรักภักดีและความร่วมมือ

สงบ แสงมณี (2521: 90) กล่าวว่า มนุษยสัมพันธ์เป็นศาสตร์และศิลป์ใน การเข้ากับคนอื่นหรือปฏิสัมพันธ์ต่อคนในทางที่ดี เพื่อก่อให้เกิดความเคารพนับถือ รักใคร่ เอื้ออาทร ความจงรักภักดี ความสามัคคี มีขวัญกำลังใจดี มีการร่วมมือประสานงานกัน อย่างดี

พนัส หันนาคินท์ (2524: 120) กล่าวว่า มนุษยสัมพันธ์ หมายถึง ความ สามารถ ที่คน ๆ หนึ่งสามารถถ่ายทอดความรู้สึกหรือความคิดไปยังผู้อื่น และขณะเดียวกัน ก็สามารถที่จะเข้าใจความคิดและความรู้สึกจากอีกฝ่ายหนึ่งได้ด้วย ทั้งนี้เพื่อที่จะก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในกิจการที่บุคคลทั้งสองฝ่ายมีความสนใจร่วมกันและมีจุดหมายปลายทางอันเดียวกัน

จากความหมายที่ได้รวบรวมมานี้สามารถสรุปได้ว่า มนุษยสัมพันธ์คือ ศาสตร์และศิลป์ในการติดต่อและเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับบุคคล เพื่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน เกิดความนับถือ ความรักใคร่ชอบพอ และความร่วมมืออันดีซึ่งต่อกัน ซึ่งจะส่งผลให้การอยู่ร่วมกันมีความสุขและการทำงานของบุคคลหรือกลุ่มชนสำเร็จผลตามเป้าหมาย

ชอวบ กินาวงศ์ (2514: 43-44) ได้ติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จป.กศ. (ตั้งแต่ปีการศึกษา 2509-2511 ที่ทำงานอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคการศึกษาที่สอง) ผลปรากฏว่าผู้สำเร็จ ป.กศ. เพศหญิงมีมนุษยสัมพันธ์ดีกว่าเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ รัตนา เทนคลไชย (2518: 47) ได้ศึกษาบุคลิกภาพของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วัดด้วยอินพีเอส พบว่า นิสิตหญิงขณะทันตแพทยศาสตร์มีคะแนนบุคลิกภาพ ด้านความต้องการไมตรีสัมพันธ์สูงกว่านิสิตชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับฮามาเชค และ โมริ (Hamacheck and Mori, 1964: 158-162) ได้ศึกษาบุคลิกภาพของนักวิชาการศึกษาวิทยาลัยมิชิแกนสเตท ด้วยแบบวัดอินพีเอส พบว่า นักศึกษาหญิงมีคะแนนในด้านความต้องการผูกไมตรีกับคนอื่นสูงกว่านักศึกษาชาย และเอเลม เอ็ดเวิร์ด (Allen Edwards, 1957: 7) ได้ศึกษาบุคลิกภาพด้านความต้องการของนักศึกษาชายหญิงในมหาวิทยาลัยหลายแห่ง พบว่า นักศึกษาหญิงมีบุคลิกภาพด้านความต้องการไมตรีสัมพันธ์สูงกว่านักศึกษาชาย

รัตนา เทนคลไชย (2518: 48-50) ได้ศึกษาบุคลิกภาพของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า บุคลิกภาพด้านความต้องการไมตรีสัมพันธ์ของนิสิตที่ศึกษาต่างคณะกันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนิสิตคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชีมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านิสิตคณะเศรษฐศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ รัฐศาสตร์และทันตแพทยศาสตร์ และนิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านิสิตคณะเศรษฐศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์

เกื้อกุล ทาสีทิพย์ (2514: 159) ได้ศึกษาเปรียบเทียบสิ่งสังคมประกิดและบุคลิกภาพของบุคคลจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่างกัน พบว่า บุคคลจากครอบครัวระดับกลางมีลักษณะบุคลิกภาพไมตรีสูงกว่าบุคคลจากครอบครัวระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปได้ว่ามนุษยสัมพันธ์เป็นสิ่งที่มีความค่า เพราะมนุษย์จะอยู่ร่วมกันได้โดยปรกติสุขขึ้นอยู่กับการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีด้วย ฉะนั้นนิสิตจึงควรได้รับการพัฒนาด้านมนุษยสัมพันธ์ไปพร้อม

กับการพัฒนาด้านอื่น ๆ

นอกจากนี้ในฐานะที่เป็นนิสิตนักศึกษาไทยอยู่บนแผ่นดินแม่คนไทย จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้และเข้าใจในภาษาไทยได้เป็นอย่างดี และใช้ได้อย่างถูกต้อง ประจักษ์ ปรากฏ-ทชากร (2514: 30-34) ได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของภาษาว่า ภาษาเป็นวัฒนธรรมที่สำคัญยิ่ง เพราะวัฒนธรรมต่างๆจะขึ้นของงอกงามอยู่ได้ก็ด้วยภาษา เพราะภาษาเป็นเครื่องมือถ่ายทอดมรดกของสังคม นอกจากภาษาเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งหนึ่ง ภาษายังเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสิ่งที่ทำให้ความเป็นชาติดำรงอยู่ได้ ซึ่ง ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2513: 4-25) ได้กล่าวว่า ภาษาเป็นสิ่งที่ดำรงชาติได้คืออย่างหนึ่ง ประวัติศาสตร์ได้แสดงให้เห็นว่าแม้รักษาภาษาของคนไว้ได้ ถึงจะตกเป็นเมืองขึ้นหรืออาณานิคมของชาติอื่นที่ศตวรรษก็ยังรักษาความเป็นตนเองอยู่ได้ และ ฐะปะนีย์ ทาครทรรณ (2514: 1) ได้ให้ความสำคัญของภาษาไทยไว้ว่า เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวหัวใจคนทั้งชาติ และเป็นเครื่องมือติดต่อสื่อสารระหว่างคนไทยด้วยกัน เราสามารถใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการหาความรู้และรวบรวมความรู้ได้ตลอดชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน นอกจากนี้ ร่องรัตน์ อิศรภักดี และ เทือก กุสุมาณ อชุตธา (2513: 3) ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า ในการเรียนวิชาต่าง ๆ ก็ต้องอาศัยภาษาไทยเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเรียน นอกจากนี้วิชาภาษาไทยมีส่วนสำคัญในการเรียนวิชาอื่น ๆ อีกไม่ว่าจะเป็นวิชาสังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และวิชาอื่น ๆ ก็จำเป็นต้องใช้ภาษาไทยทั้งสิ้น ดังนั้นนิสิตนักศึกษาควรจะได้มีความรู้ความเข้าใจในภาษาไทย และสามารถใช้อภาษาไทยได้ดีไม่ว่าจะเป็น การฟัง การพูด การอ่าน หรือการเขียนภาษาไทย ถ้าการใช้ภาษาใช้ได้ดีย่อมจะเป็นทางลัดนำไปสู่ความสำเร็จในการศึกษาแล้วเรียน การประกอบอาชีพและการเข้าสมาคมกับบุคคลอื่นได้เป็นอย่างดี

ส่วนในด้านความประพฤติหรืออาการที่แสดงออก ก็ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งในการประพฤติคนนั้น ควรประพฤติปฏิบัติตนให้เหมาะสมแก่สถานะ ตำแหน่งหน้าที่ กาลเทศะและบุคคล ความประพฤติหรืออาการแสดงออกที่นิสิตนักศึกษาพึงมีและพึงปฏิบัติ ได้แก่

1. การมีบุคลิกที่สุภาพอ่อนน้อมต่อบุคคลทั่วไป
2. การแสดงกตัญญูแก่ผู้ที่ผู้มีพระคุณ ได้แก่ บิดา มารดา ผู้ปกครอง

และครูอาจารย์ เป็นต้น

3. การมีสัมมาคารวะต่อผู้ที่ควรแก่การเคารพ อันได้แก่ ผู้มีอาวุโสกว่า ไม่เฉพาะครูอาจารย์ของมหาวิทยาลัย

4. การรู้จักวางตน รู้จักสำรวมกาย วาจา ใจ ในที่สมควร เช่น ห้องเรียนหอประชุม ที่สาธารณะ เป็นต้น

5. การช่วยเหลือและให้เกิดประโยชน์แก่มิตรไม่ว่าทุกโอกาส

6. การแสดงน้ำใจนักกีฬา และไม่แสดงการเสียดสี เหยียดเย้ยกลางหรือกระทำการใดอันจะนำมาสู่การแตกร้าง การเข้าใจผิดต่อกันโดยเด็ดขาด

7. การพูดจาต่อกันด้วยถ้อยคำที่อ่อนหวานไพเราะ

8. การแสดงความ "มีน้ำใจ" ต่อผู้อื่น แสดงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ตามควรแก่วิสัย

9. การแสดงความ "ขอบคุณ" เมื่อได้รับความเอื้ออารีจากผู้อื่น และรู้จักกล่าว "ขอโทษ หรือ ขอโทษ" จนเป็นนิสัย เมื่อรบกวนผู้อื่น

10. การไม่คิดเบียดเบียนหรือเอาเปรียบผู้อื่นหรือเพื่อนฝูง

11. นิสิตนักศึกษาชายพึงปฏิบัติตนเยี่ยงสุภาพบุรุษในทุกโอกาส นิสิตนักศึกษาหญิงจะต้องสำนึกในคุณค่าและศักดิ์ศรีแห่งความเป็นกุลสตรีไทยอย่างยิ่ง

12. ควรแต่งกายตามระเบียบของมหาวิทยาลัยและแต่งกายให้เรียบร้อย เหมาะสมกับกาลเทศะ และสอดคล้องตามคติของปัญญาชน

13. ควรช่วยกันรักษาความสะอาดในบริเวณมหาวิทยาลัย

14. ควรรู้จักใช้และรักษาทรัพย์สินอันเป็นสมบัติของส่วนรวมให้อยู่ใน

สภาพดีและคงทนถาวร

15. ควรรักษาเกียรติภูมิ และศักดิ์ศรีของนิสิตนักศึกษา เช่น เอาใจใส่ การศึกษาเล่าเรียน ร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ ของมหาวิทยาลัย เข้ารับการประชุมอบรม โดยสม่ำเสมอ หลีกให้ห่างไกลจากอบาสมุข และสิ่งชั่วร้ายทั้งปวง

ฉะนั้นนิสิตนักศึกษาควรจะได้พยายามปรับตัวให้รู้จักกาลเทศะ รู้จักบุคคล มีความเห็นอกเห็นใจ มีความเกรงใจ และรู้จักละอายใจ เพื่อจะได้เป็นผู้มีความประพฤติและกิริยามารยาทอันดีงาม ซึ่งเปรียบประดุจอาวุธประดับกายอันทรงคุณค่ากว่าอาวุธใด ๆ ทั้งสิ้น การมีความประพฤติและกิริยามารยาทอันดีงาม นอกจากจะเป็น

ที่ชื่นชอบและชื่นชมแก่ผู้พบเห็นแล้วซึ่งเป็นใบเบิกทางไปสู่ความสำเร็จในการเข้าสังคมให้แก่เหล่านักศึกษา ซึ่งต่อไปจะเป็นบัณฑิตอีกด้วย

นอกจากนี้ การพัฒนาสุขภาพก็เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะสุขภาพ คือ ความสมบูรณ์ทางร่างกายและจิตใจ รวมถึงการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมด้วยดี (องค์การอนามัยโลก อ้างถึงใน สุชาติ โสภประสูตร, 2525: 1) ฉะนั้นสถาบันจึงควรพัฒนานิสิต นักศึกษาให้เป็นบุคคลสำคัญของชาติ ที่พร้อมทั้งกำลังกายและกำลังความคิด เพื่อเป็นประโยชน์ต่อตนเองและประเทศชาติ ต่อไป (เฟื่อง เกิดแก้ว, 2525: 40) นอกจากนี้ ชิดพงษ์ ไชยวสุ (2528: 95) ได้กล่าวถึงการดำรงรักษาสุขภาพกาย ให้อยู่ในสภาพที่ สมบูรณ์นั้น จำเป็นต้องเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายอยู่เสมอ นั่นคือ ต้องมีความแข็งแรง ความคล่องแคล่วว่องไว อคทน ไม่นิการ และมีความต้านทานโรคภัยไข้เจ็บ

ส่วนคุณธรรม ก็เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่สถาบันอุดมศึกษาจะต้องเร่งปลูกฝัง ให้เกิดขึ้นในตัวของนิสิต เพราะที่ผ่านมา สถาบันอุดมศึกษาได้ทำหน้าที่ในการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ในสาขาที่เรียนเป็นอย่างดี แต่ในด้านคุณธรรม จริยธรรมแล้ว ยังปรากฏว่าส่วน ใหญ่ ผู้ที่จบจากสถาบันอุดมศึกษามีได้มีคุณธรรมต่างไปจากผู้สำเร็จจากมัธยมศึกษาแต่ ประการใด ยังคงมีความเห็นแก่ตัวสร้างความสะดวกร้อนให้แก่ผู้อื่น ขาดความรับผิดชอบ ขาดความซื่อสัตย์ (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2527) ฉะนั้น คุณลักษณะที่ดีประการ หนึ่งของสถาบันอุดมศึกษา คือ เป็นสถาบันที่สร้างคนที่มีบุคลิกภาพ มีความรับผิดชอบสูง มี คุณธรรม ซื่อสัตย์ เสียสละ อคทน และพร้อมที่จะทำประโยชน์ให้แก่สังคมโดยรวม

ความรับผิดชอบเป็นคุณธรรมที่สำคัญประการหนึ่งที่นิสิตนักศึกษาควรมี เพราะ การที่นิสิตนักศึกษาจะมีวิถีชีวิตที่ดำเนินไปสู่ทิศทางที่ดีและมีความหมายได้นั้น จะต้องมีความ รับผิดชอบซึ่งได้มีผู้ให้ความหมาย คำจำกัดความของความรับผิดชอบไว้ ดังนี้

บราวเน (Browne, 1985: 58) ได้สรุปองค์ประกอบของความรู้สึกรับผิดชอบว่าดังนี้ ความไว้วางใจได้ ความริเริ่ม ความไม่ทอดทิ้ง ต่อผู้อุปสรรค ทำงาน หนักขันแข็ง มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความปรารถนาที่จะทำให้ดีกว่าเดิม

สมิท (Smith, 1968: 426) ได้ให้คำจำกัดความของความรับผิดชอบ ของบุคคลไว้ว่า ความรับผิดชอบเป็นแนวโน้มที่จะรู้สึกหรือกระทำต่อสถานการณ์หรือบุคคลที่

ได้รับมอบหมาย

ชวาล แพร์คกุล (2514: 33) ได้ให้ความหมายของความรู้สึกรับผิดชอบ และแปลออกมาในรูปพฤติกรรมไว้ว่า ความรู้สึกรับผิดชอบ หมายถึง ความตั้งใจที่จะทำงานและติดตามผลงานที่ได้ทำไปแล้ว เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เป็นผลสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ยอมรับในสิ่งที่ตนกระทำลงไปทั้งในด้านที่เป็นผลดีและผลเสียโดยตรง ออกในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ ปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวังอย่างมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามที่ได้รับงานมา

ภิญโญ สาธร (2519: 134) ได้ให้ความหมายของความรู้สึกรับผิดชอบว่า คือ อำนาจชนิดหนึ่งในจิตใจของบุคคล ซึ่งสามารถควบคุมความประพฤติของตนเองได้ ความรู้สึกรับผิดชอบไม่อาจสร้างกันได้ด้วยเงิน แต่ขึ้นอยู่กับความรู้สึกทางจิตใจ เป็นคุณสมบัติ ที่ก่อให้เกิดความเชื่อถือ แต่ความรับผิดชอบมีขอบเขตจำกัด บุคคลหนึ่งอาจรับผิดชอบได้ไม่ทุกเรื่อง

สุภา อานันทสิทธิ์ (2515: 27) ได้ศึกษาลักษณะของบุคคลที่มีความสามารถในการรับผิดชอบสูง คือบุคคลที่รับผิดชอบต่อหน้าที่ มีความบากบั่นเพียร ถือศักดิ์ศรี ยึดมั่นในกฎเกณฑ์ ไม่หลีกเลียงข้อบังคับ

จากความหมายที่ได้รับรวบรวมมานี้สามารถสรุปได้ว่า ความรับผิดชอบ คือ ลักษณะของบุคคลที่แสดงถึงความเอาใจใส่ จดจ่อ และรับเป็นภาระต่อหน้าที่การงาน การดำเนินชีวิตและความเป็นอยู่ของตนและผู้อยู่ในความดูแลตลอดจนสังคม นหาสามทำหน้าที่ต่าง ๆ อย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค

มานิต ถนอมพวงเสวี (2522: 83) ศึกษาเกี่ยวกับความรู้สึกรับผิดชอบของอาจารย์ในวิทยาลัยครู พบว่า อาจารย์ชายและอาจารย์หญิงมีความรู้สึกรับผิดชอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับการวิจัยของ วรณี รักธรรม (2516: 62) ปัญญา ปุสเป็ย (2518: 68) และศิริอร ชันธหัตถ์ (2527: 70) ซึ่งพบว่า ด้านความรู้สึกรับผิดชอบของเพศชายและเพศหญิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเพศหญิงจะมีความรู้สึกรับผิดชอบสูงกว่าเพศชาย แต่ ประพนอม สัมฤทธิ์สุวรรณ (2524: 56) ศึกษาสมรรถภาพการปฏิบัติงานการปรับตัว และความรับผิดชอบของบัณฑิตวิทยาลัยครูในด้านความรับผิดชอบไม่พบความแตกต่างกันระหว่างเพศ

มุลเลอร์ (Mueller, 1979: 495-B) ได้ศึกษาถึงความแตกต่างของความรู้สึกรับผิดชอบทางสังคมของนิสิตในมหาวิทยาลัยฮอลลินนอสส์ พบว่า นิสิตเข้าใหม่และนิสิตเก่ามีความรู้สึกรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน

ไซด์แมน (Siedman, 1962: 413-415) ได้รวบรวมผลการศึกษาของ เกเซลล์ และ ลอร์ด (Gesell and Lord) เกี่ยวกับความรู้สึกรับผิดชอบ พบว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำมีโอกาสที่จะรับผิดชอบตนเองมากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูง นอกจากนี้ แบล็คแมน (Blackman, 1968: 47) ได้ทำการวิจัยโดยการทดลองจัดกิจกรรมขึ้น ในหอพักของวิทยาลัยเอกชนในรัฐแมริแลนด์ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาในหอพัก ผลปรากฏว่า กลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมมีวิธีการแก้ปัญหาและใช้เหตุผลได้ดีกว่าผู้ที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรม นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรม มีความกระตือรือร้นต่อความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนภายในหอพักมากยิ่งขึ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า ความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่สำคัญที่นิสิตนักศึกษาควรมี การเป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบย่อมจะทำให้ผู้อื่นเกิดความไว้วางใจ กล้ามอบหมายงานให้ทำ เพราะเชื่อมั่นว่าจะทำได้สำเร็จตามที่กำหนด ฉะนั้น นิสิตนักศึกษาซึ่งจะเป็นผู้กำหนดอนาคต ตลอดจนความมั่นคงของประเทศ จึงควรมีคุณสมบัติในด้านความรับผิดชอบด้วย นอกจากความรับผิดชอบแล้ว ความมีวินัยในตนเองก็เป็นสิ่งที่สถาบันอุดมศึกษาจักต้องเร่งปลูกฝังให้เกิดขึ้นในตัวนิสิต

กู๊ด (Good, 1959: 176) ได้กล่าวถึงวินัยในตนเองว่า หมายถึงการบังคับควบคุมพฤติกรรมของบุคคล ไม่ใช่บังคับโดยอำนาจภายนอก แต่บังคับโดยอำนาจภายในตัวบุคคล และเป็นอำนาจที่เกิดจากการเรียนรู้หรือการยอมรับในคุณค่าอันใดอันหนึ่ง ซึ่งทำให้บุคคลสามารถบังคับพฤติกรรมของตนให้เป็นไปตามนั้นได้

วินเซนต์ (Vincent, 1961: 42-43) ได้กล่าวถึง วินัยในตนเองว่า หมายถึง การที่บุคคลไม่กระทำการใด ๆ อันจะเป็นผลให้เกิดความยุ่งยากต่อตนเองในอนาคต หรือการไม่เข้ายุ่งเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวและสิทธิของบุคคลอื่น รวมทั้งหมายถึงการที่บุคคลกระทำสิ่งที่ตนไม่ชอบทำ แต่การกระทำนั้นช่วยให้ความต้องการและสิทธิของบุคคลอื่นได้รับการตอบสนองหรือกระทำสิ่งอื่นเป็นผลให้ผู้นั้นประสบผลสำเร็จในอนาคต

เซเวียคอฟ (Sheviakov, 1955: 8-14) ได้ศึกษาถึงประเภทของวินัยที่ปลูกฝังให้แก่เด็กว่าควรเป็นวินัยในตนเองมากกว่าที่จะเป็นวินัยที่อยู่บนรากฐานของการปฏิบัติตามคำสั่งและควรเป็นเรื่องของความเต็มใจ นั่นคือการปลูกฝังให้เกิดวินัยในตนเองซึ่งตั้งอยู่บนรากฐานแห่งความชื่นชอบและความรักในอุดมคติหรือการยึดมั่นในจุดมุ่งหมายที่ตนสร้างขึ้น และออสซูเบล (Ausubel, 1965: 189-190) ได้ให้ความเห็นสอดคล้องกับเซเวียคอฟว่า แบบของวินัยที่ได้ผลและมั่นคงซึ่งเราต้องการให้เกิดในตัวเด็กคือวินัยในตนเองที่มีรากฐานมาจากการควบคุมภายในตนเองและภายนอกตน การควบคุมภายในตน เช่น การอบรมเลี้ยงดูอย่างสม่ำเสมอ แต่การบังคับและการลงโทษซึ่งเป็นการควบคุมภายนอกจะช่วยปลูกฝังวินัยในตนเองได้เพียงเล็กน้อย

চারু บัศวรี (2506: 137-162) กล่าวไว้ว่า วินัยคือหลักหรือวิถีทางในการสร้างนิสัย การประพฤติปฏิบัติอันเหมาะสม สร้างแนวความคิดอันมีเหตุผลและสร้างอุดมคติอันดีงามให้แก่บุคคล ยังผลให้พฤติกรรมที่แสดงออกโดยส่วนรวมเป็นที่ยอมรับของสังคมและช่วยให้การอยู่ร่วมกันในสังคมดำเนินไปด้วยดี

พรนิมล เนิ่งศรีทอง (2515: 247) กล่าวไว้ว่า วินัยในตนเอง หมายถึงความสามารถในตัวบุคคลที่สามารถควบคุมตนเองได้ ทั้งในด้านอารมณ์และพฤติกรรม ผู้ที่มีวินัยในตนเองจะเป็นบุคคลที่รู้จักกาลเทศะ สนใจและเอาใจใส่ต่อสังคม เป็นผู้ที่ระเบียบและปฏิบัติตามกฎของสังคม

จากความหมายที่ได้รวบรวมมานี้สามารถสรุปได้ว่า วินัยในตนเอง หมายถึงความสามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของบุคคล ให้เป็นไปตามความมุ่งหวังโดยอำนาจภายในตน และไม่เปลี่ยนแปลงความตั้งใจ แม้จะมีสิ่งเร้าอื่นๆ ทั้งภายในหรือภายนอกมากกระทบก็ตาม นอกจากนี้สิ่งที่ทำจะต้องไม่ขัดต่อกฎระเบียบของสังคมและไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

ผู้มีวินัยในตนเองจะต้องเป็นผู้ที่มีความเข้มแข็งและมั่นคงทางด้านจิตใจ จากการศึกษาของเวลเคอร์ (Welker, 1972: 7238-B) พบว่า หญิงและชายมีความเชื่ออำนาจภายในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพวกที่มีความเชื่ออำนาจในตนเองจะเป็นผู้ที่มีวินัยในตนเองและมีสติมากกว่า ควบคุมตัวเองได้ดีกว่า ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พจน์ จันทร์วีระกุล (2515: 36-37) ที่พบว่าหญิงมีความเชื่ออำนาจภายใน

ตนเองสูงกว่าชายและตรงกับ คาร์ ไมเคิล (Carmichael, 1964: 1090110) ศึกษาพบว่า หญิงมีการควบคุมตนเองสูงกว่าชาย และ กรุณา กิจธยัน (2517: 79-80) บัณฑิต ศักดิ์อุดม ๒523: 44) วิวัฒน์ อิศวาณิชย์ (2523: 53-56) และ ศิริอร ชันชัตต์ (2527: 70) ต่างก็ศึกษาได้ผลการวิจัยสอดคล้องกันว่า หญิงมีวินัยในตนเองสูงกว่าชาย อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งตรงข้ามกับการศึกษาของวรรณวิภา ทองงอก (2517: 56-59) ที่พบว่า หญิงกับชายมีวินัยในตนเองไม่แตกต่างกัน

องค์ประกอบภายนอกที่มีอิทธิพลต่อวินัยในตนเองของบุคคลอย่างหนึ่งคือ สังคมที่ตนอยู่และวัฒนธรรมในสังคมนั้น (Ohles, 1963: 76) จากการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างวินัยในตนเองกับความซื่อสัตย์ของเด็กในกรุงเทพมหานครและเด็กต่างจังหวัด จากภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ ของ วิวัฒน์ อิศวาณิชย์ (2523: 53-56) พบว่า เด็กที่อยู่ต่างจังหวัดมีวินัยในตนเองสูงกว่าเด็กที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เกอกูล ทาลิทธิ (2514: 181) ได้ศึกษาเด็กวัยรุ่นชายไทย อายุระหว่าง 16-18 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและบิตามารดาของเด็กมีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่างกัน พบว่า ครอบครัวระดับต่ำ บิตามารดาฝึกความเป็นระเบียบวินัยให้แก่บุตรสูงกว่าครอบครัวระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในการศึกษาพฤติกรรมที่เป็นปัญหาทางวินัยในตนเองกับผู้ปกครองของ อัญชลี ต้นศิริ (2517: 64-72) พบว่า ผู้ปกครองที่ต่างระดับอายุ ต่างระดับการศึกษาและต่างอาชีพกัน มีความเห็นในเรื่องความบกพร่องทางวินัยของนักเรียนไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สัจวาณิช สมสนิท (2517: 75-79) ส่วน วิวัฒน์ อิศวาณิชย์ (2523: 53-56) ศึกษาพบว่าเด็กที่ผู้ปกครองมีอาชีพแตกต่างกัน มีวินัยในตนเองแตกต่างกัน ซึ่งตรงข้ามกับ วรรณวิภา ทองงอก (2517: 56-59) ที่ศึกษาแล้วพบว่า เด็กที่ผู้ปกครองมีอาชีพและระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีวินัยในตนเองไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ทางด้านความเห็นในเรื่องการร่วมกันแก้ปัญหาทางวินัย โบลด์ท์ (Blodt, 1968:2429-A) และ นรณี ปัทมศิริ (2510: 4) พบว่า ผู้ปกครองที่ต่างเพศ ต่างระดับอายุ ต่างระดับการศึกษา มีความคิดเห็นในเรื่องการร่วมมือแก้ปัญหาทางวินัยไม่แตกต่างกัน ส่วน วิวาทัน มูลสากาน (2523: 64) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและความมีวินัยในตนเองพบว่า สภานครอบครัว อันได้แก่ สภานภาน

การสมรสของพ่อแม่ ระดับการศึกษาของพ่อแม่ อาชีพของพ่อแม่ ต่างก็ไม่มีอิทธิพลต่อความมีวินัยในตนเองของเด็ก

อย่างไรก็ตาม พอสรุปได้ว่า การมีวินัยในตนเองเป็นหลักและแนวทางในการสร้างแนวประเพณีปฏิบัติที่เหมาะสม ทำให้บุคคลสามารถควบคุมตนเองได้ทั้งทางด้านอารมณ์และพฤติกรรม ยิ่งผลให้บุคคลนั้นเป็นที่ยอมรับของสังคมและช่วยให้การอยู่ร่วมกันในสังคมดำเนินไปด้วยดี ฉะนั้นนิสิตนักศึกษาจึงควรมีวินัยในตนเอง

ส่วนในด้านความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา เป็นคุณธรรมที่สำคัญประการหนึ่งสำหรับนิสิตโครงการพัฒนากีฬาชาติ เพราะเป้าหมายของโครงการในข้อ 4 ได้ระบุว่า เพื่อส่งเสริมให้นิสิตของโครงการฯ เป็นผู้ที่มีคุณธรรม มีบุคลิกภาพดี มีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์ มีระเบียบวินัย และมีน้ำใจเป็นนักกีฬา . . . (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533)

ชินทร์ชัย อินทรารักษ์ (2523) ได้ศึกษาลักษณะของน้ำใจนักกีฬา ซึ่งสรุปได้ดังนี้ คือ

การรู้แพ้ ได้แก่ ไม่พาลเกรง ไม่อาฆาต ไม่อิจฉาริษยา ไม่แสดงความเสียใจออกนอกหน้า ไม่เสียขวัญ ไม่โทษผู้อื่น ยินดีและยอมรับความสามารถของฝ่ายชนะ

การรู้ชนะ คือ ชนะไม่เหาะเหยื่อคู้กเหี้ยมหยามฝ่ายแพ้ ทั้งทางวาจา การกระทำ ไม่ดีใจเกินไป เอาชนะโดยความสามารถแท้จริง เห็นอกเห็นใจฝ่ายแพ้

การรู้จักถอย คือ ให้อภัยซึ่งกันและกันในความพลาดพลั้ง หนักแน่นและอดทน นอกจากนี้ยังต้องศึกษาและปฏิบัติตามกฎกติกาการเล่นอย่างเคร่งครัด เคารพเชื่อฟังคำตัดสินของกรรมการตลอดเวลา และเล่นด้วยขันแข็ง และอุทวิชัยของกีฬาอย่างแท้จริง

ทุกคนมีโอกาสที่จะได้ชื่อว่าเป็นผู้มีน้ำใจนักกีฬา ถ้าหากนำเอาลักษณะของน้ำใจนักกีฬาเป็นพื้นฐานในการปฏิบัติตนในด้านการศึกษา การงาน และสังคมให้อยู่ร่วมกันด้วยสันติสุขได้

กล่าวโดยสรุป สถาบันอุดมศึกษาควรมีบทบาทอย่างสูงในการที่จะปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับนิสิตนักศึกษา เพราะความรู้และวิชาชีพที่ปราศจากคุณธรรมและจริยธรรมนั้นจะส่งผลร้ายให้เกิดขึ้นกับสังคมและประเทศชาติในที่สุด